

Svet Evrope

**800 milijonov
Evropejcev**

Predgovor

Terry Davis generalni sekretar Sveta Evrope

Prvi cilj Sveta Evrope je doseči večjo enotnost med njegovimi 46 člani pri varovanju osebne svobode, politične neodvisnosti in vladavine prava na načelih, ki so podlaga prave demokracije in se na različne načine dotikajo življenja vseh Evropejcev. Vse države članice Sveta Evrope so pri vsem svojem ravnanju zavezane delovati v skladu s temi načeli.

Vse od ustanovitve leta 1949 je Svet Evrope sila miru in sodelovanja, zasidrana v naši skupni dediščini, človekovih pravicah in demokraciji. S padcem berlinskega zidu leta 1989 in širitvijo demokratičnih vrednot po vsej Evropi je organizacija dobila novo politično razsežnost. Danes Svet Evrope v tej skupni zavezi človekovim pravicam, demokraciji in vladavini prava združuje že okrog 800 milijonov Evropejcev.

Knjižica ponuja vpogled v Svet Evrope in pojasnjuje, kaj ta organizacija je in kaj dela. V njej je opisana vloga vseh njenih ključnih organov in teles, ki skupno delujejo za pospeševanje in utrjevanje varnosti in demokracije v Evropi.

To je izziv za organizacijo, katere osrednji cilj je enotnost v različnosti za vse Evropejce s skupno dediščino in enakimi pravicami.

Vsebina

Svet Evrope, 800 milijonov Evropejcev

stran

3	Predgovor Terryja Davisa, generalnega sekretarja Sveta Evrope
7	Svet Evrope: pregled
11	Odbor ministrov
15	Parlamentarna skupščina
19	Generalni sekretar
21	Kongres lokalnih in regionalnih skupnosti Evrope
27	Človekove pravice: varstvo, uveljavljanje in preprečevanje
37	Mediji in demokracija
41	Pravno sodelovanje
47	Lokalna in regionalna demokracija
49	Socialna usklajenost
55	Zdravstveno varstvo
59	Izobraževanje
67	Kultura in dediščina
73	Okolje, varovanje narave in prostorsko načrtovanje
77	Šport
81	Mladina
85	Evropska zastava, himna in nagrade
89	Evropske ustanove: kaj je kaj?
91	Ključni datumi
95	Uradi Sveta Evrope za stike in obveščanja
103	Spletne strani Sveta Evrope
107	46 držav članic Sveta Evrope

Svet Evrope: pregled

Statut temelji na človekovih pravica

Članica Sveta Evrope lahko postane vsaka evropska država pod pogojem, da sprejema načelo vladavine prava in jamči človekove pravice in temeljne svoboščine vsakomur, ki je pod njeno oblastjo.

Cilji

Svet Evrope je meddržavna organizacija, katere cilji so:

- varovati človekove pravice, pluralistično demokracijo in pravno državo;
- ozaveščati ljudi in spodbujati razvoj evropske kulturne prepoznavnosti in raznolikosti;
- iskati rešitve za težave, s katerimi se srečuje evropska družba (zapotavljanje manjšin, sovraštvo do tujcev, nestrpnost, varstvo okolja, kloniranje ljudi, aids, mamila, terorizem, organiziran kriminal itd.);
- pomagati pri uveljavljanju trdne demokracije v Evropi s podporo političnim, zakonodajnim in ustavnim reformam.

46 držav članic

Svet Evrope je 5. maja leta 1949 ustanovilo 10 držav (Belgija, Danska, Francija, Irska, Italija, Luksemburg, Nizozemska, Norveška, Švedska, Združeno kraljestvo), v avgustu 1949 pa sta se jim pridružili še Grčija in Turčija; v Svetu Evrope je danes 46 držav članic*: Islandija in Nemčija (1950), Avstrija (1956), Ciper (1961), Švica (1963), Malta (1965), Portugalska (1976), Španija (1977), Lihtenštajn (1978), San Marino (1988), Finska (1989), Madžarska (1990), Poljska (1991), Bolgarija (1992), Estonija, Litva, Slovenija, Češka republika, Slovaška, Romunija (1993), Andora (1994), Latvija, Albanija, Moldavija, Ukrajina, Makedonija (1995), Rusija in Hrvaška (1996), Gruzija (1999), Armenija in Azerbajdžan (2001), Bosna in Hercegovina (2002), Srbija in Črna Gora (2003) ter Monako (2004).

Sveta Evrope ne bi smeli zamenjevati z Evropsko unijo. To sta dve popolnoma različni organizaciji. Res pa je, da so vse države članice Evropske unije tudi članice Sveta Evrope.

Novе kandidatke za pristop

Belorusija

Status opazovalca

Japonska, Kanada, Mehika, Sveti sedež in Združene države Amerike imajo status opazovalca v medvladnih telesih Sveta Evrope.

Evropska palača

Evropska palača v Strasbourgu (Francija) je sedež Sveta Evrope.

* December 2004.

Široko zastavljene dejavnosti

Svet Evrope rešuje vsa pomembnejša vprašanja evropske družbe, razen obrambe. V njegov program dela so vključene človekove pravice, mediji, pravno sodelovanje, socialna usklajenost, zdravstvo, izobraževanje, kultura, dediščina, šport, mladina, lokalna demokracija in čezmejno sodelovanje, okolje in prostorsko načrtovanje.

Okvir sodelovanja

- Odbor ministrov je telo, v katerem se sprejemajo odločitve Sveta Evrope. Sestavljajo ga zunanji ministri vseh držav članic (ali njihovi stalni predstavniki).
- Parlamentarna skupščina je posvetovalno telo te organizacije, njene člane pa imenujejo parlamenti držav članic.
- Kongres lokalnih in regionalnih skupnosti je svetovno telo, ki zastopa lokalne in regionalne skupnosti.

Vlade, parlamenti držav članic ter lokalne in regionalne skupnosti so na ta način ločeno zastopani vsak zase.

Izvoljeni generalni sekretar

Britanec Terry Davis, rojen leta 1938, je bil leta 2004 izvoljen (za pet let) za generalnega sekretarja Sveta Evrope. Njegova naloga je, da vodi in usklajuje dejavnosti organizacije.

Srečanja na vrhu dajejo nov zagon

Za krepitev evropske trdnosti, še zlasti po padcu komunističnih režimov, je Svet Evrope dobil nov politični zagon z najvišje ravni na srečanjih voditeljev držav in vlad. Doslej sta bili že dve taki srečanja na vrhu.

Leta 1993 na Dunaju so se politični voditelji 32. držav članic te organizacije odzvali na izziv tako, da so opredelili načrt dejavnosti za širitev organizacije.

V Strasbourgu leta 1997, ko je imel Svet Evrope že 40 držav članic, so politični voditelji sprejeli nov akcijski načrt, ki je temeljil na štirih obsežnih temah. To so: demokracija in človekove pravice, socialna usklajenost, varnost državljanov in izobraževanje za demokracijo in kulturno raznolikost. To je podlaga za program dela Sveta Evrope na poti v novo tisočletje.

Maja 2005 bo v Varšavi potekalo tretje srečanje na vrhu, ko bo predsedovanje Odboru ministrov prevzela Poljska. Vodje 46. držav članic bodo na tem srečanju ocenili dosedanje delo in določili nove prednostne naloge Sveta Evrope.

Konference področnih ministrov

Svet Evrope občasno organizira konference področnih ministrov (za pravosodje, izobraževanje, družinske zadeve, zdravstvo, okolje, lokalne skupnosti, preseljevanje, enakopravnost žensk in moških, delo, množične medije, kulturo, šport itd.)

Na konferencah ministri analizirajo pomembnejše težave, ki se porajajo na njihovih področjih, in spodbujajo stalne stike med ministrstvi, ki se v državah članicah ukvarjajo z enakimi zadevami. Pripravijo projekte, ki naj bi se skupno izvajali, in predlagajo dejavnosti za program dela Sveta.

Nenehna graditev Evrope

Delo Sveta Evrope vodi v evropske konvencije in sporazume, na podlagi teh pa lahko nato države članice ustrezno usklajujejo in spreminjajo svojo zakonodajo.

Nekatere konvencije in sporazumi so na voljo za sprejem tudi državam nečlanicam. Rezultati študij in dejavnosti so na voljo vsem vladam, da bi pospeševale sodelovanje in socialni napredek v Evropi.

Svet Evrope sprejema tudi delne sporazume kot obliko sodelovanja »v različnih razsežnostih«, kar posameznim državam omogoča izvajanje posebnih dejavnosti v skupnem interesu ob soglasju drugih članic.

Tribuna za prostovoljna združenja

Svet Evrope je leta 2003 sprejel dve resoluciji [Res (2003)8 in Res (2003)9], ki mednarodnim in nacionalnim nevladnim organizacijam omogočata pridobitev sodelovalnega položaja oziroma položaja partnerstva. S tem gradi pravo partnerstvo s tistimi organizacijami, ki zastopajo navadne ljudi. Z organiziranjem posvetovanj v različnih oblikah (med katerimi so tudi razprave in okrogle mize) Svet Evrope vključuje nevladne organizacije v medvladne dejavnosti in spodbuja dialog med člani parlamenta in raznimi združenji o pomembnejših družbenih vprašanjih.

Mednarodno osebje

Približno 1800 mednarodnih uradnikov, ki prihajajo iz držav članic, je stalno osebje sekretariata organizacije; vodi ga generalni sekretar.

Evropsko financiranje

Svet Evrope financirajo vlade držav članic; njihovi prispevki v proračun organizacije se izračunajo glede na število prebivalcev in premožnost držav. Redni proračun je za leto 2004 znašal 180,5 milijonov evrov.

Uradni jeziki

Uradna jezika Sveta Evrope sta angleščina in francoščina, Parlamentarna skupščina pa kot delovne jezike uporablja tudi nemščino, italijanščino in ruščino. Med razpravami je pod določenimi pogoji omogočeno tudi prevajanje drugih jezikov.

IZBRANA DOKUMENTACIJA

Izdaje v založbi Sveta Evrope

Zavest Evrope
(1999), ISBN 92-871-4030-8

Evropa pod eno streho
(1999)

Zgodovinsko desetletje – Svet Evrope 1989–1999
(1999), ISBN 92-871-3928-8

Izdaje IDC Sveta Evrope v Ljubljani

Slovenija v Svetu Evrope: prvih deset let – Priloga časopisu DELO
(maj 2003), ISBN 961-6285-25-4

Spletne strani:

<http://www.coe.int>

<http://www.coe.int/SG> (generalni sekretar)

<http://book.coe.int> (Založba Sveta Evrope)

Odbor ministrov

Odbor ministrov je telo, v katerem se sprejemajo odločitve Sveta Evrope. Sestavljajo ga zunanji ministri vseh držav članic ali njihovi stalni diplomatski predstavniki v Strasbourgu. To je vladno telo, v katerem je mogoče enakopravno razpravljati o stališčih posameznih držav do težav, s katerimi se srečuje evropska družba, in hkrati tudi skupni forum, na katerem se oblikujejo vseevropski odgovori na take izzive. V sodelovanju s Parlamentarno skupščino je Odbor ministrov varuh temeljnih vrednot Sveta in nenehno nadzoruje, da države članice ravnavajo skladno s prevzetimi obveznostmi.

GLASNIK VLAD

Odločanje in ukrepanje

Odbor ministrov odloča o dejavnostih Sveta Evrope. Določa tudi ukrepe, ki jih je treba izvesti po priporočilih Parlamentarne skupščine in Kongresa lokalnih in regionalnih skupnosti Evrope ter na podlagi predlogov raznih medvladnih odborov in konferenc področnih ministrov. Sprejema program dejavnosti Sveta Evrope in proračun.

Dialog

Odbor ministrov razpravlja o vseh vprašanih skupnega političnega interesa, razen o obrambi. To so: politični vidiki evropskega združevanja, razvijanje sodelovanja, varovanje demokratičnih ustanov in varstvo človekovih pravic – skratka vse težave, ki jih je treba usklajeno reševati na vseevropski ravni.

Dejavni organ

Zunanji ministri držav članic se sestajajo najmanj dvakrat na leto, da pregledajo politična vprašanja in zadeve evropskega sodelovanja ter dajo dejavnostim Sveta potrebno politično spodbudo. Sestajajo se enkrat tedensko na ravni veleposlanikov, njihova posvetovanja pa dopolnjujejo še sestanki skupin poročevalcev in delovnih skupin, ki pred sprejetjem odločitev poglobljeno obravnavajo posamezna vprašanja.

Vsak minister predseduje Odboru en šestmesečni mandat, ki se že po tradiciji zamenja maja in novembra.

Prožnost

Kadar projektov ne podpirajo vse države članice, se Odbor ministrov lahko odloči za njihovo izvajanje po delnih sporazumih, kar vsaj nekaterim članicam omogoča uresničevanje skupnih dejavnosti na določenih območjih.

Po drugi strani pa razširjeni sporazumi omogočajo državam članicam (ali nekaterim od njih), da sodelujejo z določenimi državami nečlanicami in jim pri tem ponudijo ugodnosti stalne organiziranosti Sveta.

EVROPSKE REŠITVE

Učinkoviti inštrumenti

Odločitve Odbora ministrov so poslane vladam v obliki priporočil ali pa so vsebovane v evropskih konvencijah in sporazumih, ki pravno zavezujejo vse države, ki jih ratificirajo. Odbor sprejema tudi deklaracije in resolucije o aktualnih političnih vprašanjih.

Sestavljenih je bilo že več kot 190 konvencij. V glavnem se navezujejo na človekove pravice, obravnavajo pa tudi druga področja, kar potrjuje in utrjuje demokratično, socialno in kulturno usklajenost Sveta Evrope.

Večina odločitev Odbora ministrov mora biti izglasovana z dvotretjinsko večino oddanih glasov, navadna večina pa zadošča za odločanje o postopkovnih vprašanjih.

Strokovna priprava

Konvencije in priporočila sestavljajo vladni izvedenci, ki so za svoje delo odgovorni Odboru ministrov. Na ta način je zagotovljeno povezovanje in medsebojno vplivanje političnih interesov ter strokovnih in sektorskih preudarkov in pomislekov. Mnoge politične pobude sprejemajo tudi na rednih konferencah področnih ministrov.

Demokracija in solidarnost

Svet Evrope je izoblikoval programe sodelovanja in pomoči za nove države članice, da bi te lahko izkoristile že pridobljene izkušnje Sveta. Programi temeljijo na dosežkih medvladnega sodelovanja pri Svetu – na zbranem strokovnem gradivu, med seboj povezanih strokovnjakih in organiziranih oblikah sodelovanja. Namen teh programov je utrditi, okrepiti in pospešiti demokratično preobrazbo v teh državah, tako da se bodo postopno in skladno lahko vključevale v procese in organizirane oblike evropskega sodelovanja in zlasti Sveta Evrope. Program ukrepov za krepitev zaupanja je bil pripravljen v podporo pobudam civilne družbe za boljše medsebojno spoznavanje in sodelovanje med večinskimi in manjšinskimi skupnostmi.

VARUH VREDNOT

Uresničevanje statuta

Države, ki se pridružijo Svetu, se zavežejo sprejeti načela pravne države in pravico svojih državljanov, da uživajo osnovne človekove pravice in temeljne svoboščine. Zavežejo se tudi pošteno in učinkovito sodelovati pri doseganju večje enotnosti in pospeševanju gospodarskega in družbenega napredka. Vsaka država članica je odgovorna za spoštovanje prevzetih obveznosti, Odbor ministrov pa zagotavlja, da jih tudi uresničujejo.

Pri hujši kršitvi obveznosti, ki jih ima država članica po statutu organizacije, lahko Odbor ministrov državi članicičasno odreče pravico zastopanosti, lahko ji predlaga izstop ali pa celo sklene, da ji preneha članstvo v Svetu.

Izvajanje konvencij

Odbor ministrov tudi zagotavlja, da se izvajajo konvencije in sporazumi med državami članicami. To je še posebej pomembno za besedila v zvezi s človekovimi pravicami, med katerimi je v najpomembnejših (Evropska konvencija o človekovih pravicah, Evropska socialna listina, Evropska konvencija o preprečevanju mučenja in Okvirna konvencija o varstvu narodnih manjšin) predviden tudi mehanizem za nadziranje.

Naloge Odbora ministrov v zvezi z Evropsko konvencijo o človekovih pravicah dokazujejo, kako pomembna je ta konvencija, ki je temelj sistema varstva človekovih pravic v Evropi. Z nadzorom nad izvajanjem odločb Sodišča za človekove pravice opravlja Odbor ministrov izredno pomembno vlogo pri ohranjanju verodostojnosti sistema, ki je edini te vrste na svetu.

Spoštovanje sprejetih obveznosti

V skladu s filozofijo, ki je usmerjala širitev Sveta Evrope vse od padca berlinskega zidu dalje, Odbor ministrov nepristransko in tvorno opravlja svoje naloge s posebnim poudarkom na dialogu in s postopnim ustvarjanjem političnih in materialnih razmer, ki vodijo k pozitivnemu razvoju. V ta namen je odbor uvedel sistem spremljanja in nadzora, ki zagotavlja, da vse države članice spoštujejo svoje obveznosti. Vsem članicam omogoča tudi ustrezne razmere in potrebne vire za skrbno negovanje temeljnih vrednot Sveta Evrope.

Širitev Sveta Evrope je pripeljala do pomembnih sprememb v organizaciji in vlogi Odbora ministrov; zlasti močno se je razvil politični vidik njegovega delovanja.

Dialog in dopolnjevanje

Svet Evrope je poglobil svoj dialog z izvoljenimi predstavniki Evrope na državnih in lokalnih ravneh in razširil svoje politične razprave na države nečlanice, med katerimi je tudi več neevropskih držav s statusom opazovalca (Združene države, Kanada, Japonska in Mehika). Povečal in poglobil je sodelovanje z drugimi evropskimi organizacijami, zlasti z Evropsko unijo in Organizacijo za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE).

V novem tisočletju

Pri spreminjanju svojih usmeritev je Odbor ministrov občasno dobil tudi potrebno politično spodbudo in zagon z najvišje ravni. Dvakrat je bilo že organizirano srečanje na vrhu med vodji držav in vlad: na Dunaju (8.–9. oktober 1993) in v Strasbourgu (10.–11. oktober 1997). S sprejetjem Budimpeštanske deklaracije – Za večjo Evropo brez ločnic so ministri maja 1999 določili program dela organizacije za enaindvajseto stoletje.

IZBRANA DOKUMENTACIJA

Izdaje v založbi Sveta Evrope

Odbor ministrov: 100 zasedanj
(1998), ISBN 92-871-3756-0

Odbor ministrov – sprejeti dokumenti 1989-1999/CD-ROM
(2000), ISBN 92-871-4087-1

Odbor ministrov Sveta Evrope
(1995), ISBN 92-871-2571-6

Akcijski načrt za združeno Evropo
(1997)

Izzivi večje Evrope
(1996), ISBN 92-871-2952-5

Zgodovinsko desetletje – Svet Evrope 1989–1999
(1999), ISBN 92-871-3928-8

**Spletna
stran:**

<http://www.coe.int/cm>

Parlamentarna skupščina

Parlamentarna skupščina je po statutu Sveta Evrope eden od dveh glavnih organov Sveta in zastopa glavne politične težnje držav članic. Skupščina se šteje za gonilno silo pri širjenju evropskega sodelovanja na vse demokratične države v Evropi.

Demokratična vest Evrope

Parlamentarna skupščina Sveta Evrope je bila prva evropska skupščina v vsej zgodovini naše celine. Z delegacijami iz 46. državnih parlamentov je to evropska skupščina, ki ima za seboj najširšo bazo.

Skupščina lahko samostojno izbira program svojega dela; obravnava aktualne teme in vprašanja, ki lahko postanejo pomembna, vključno s težavami sodobne družbe in vidiki mednarodnih politik.

Njene razprave so pomembne za usmerjanje dejavnosti Odbora ministrov in medvladnih sektorjev Sveta Evrope, vplivajo pa tudi na vlade posameznih držav, kadar jih člani skupščine prenesejo v svoje matične parlamente.

Zgodovinski dogodki v srednji in vzhodni Evropi na začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja so bili za Skupščino enkratni izziv in priložnost, da pomaga te države pripeljati v skupnost evropskih demokracij in spodbuja pristno medparlamentarno sodelovanje med vsemi evropskimi narodi. Tako skupščina prispeva k graditvi večje Evrope brez meja in ločnic.

Status posebnega gosta, ki ga je Parlamentarna skupščina uvedla leta 1989, je parlamentarnim delegacijam iz nastajajočih pluralističnih demokracij srednje in vzhodne Evrope, ki niso bile polnopravne članice Sveta Evrope, omogočal navzočnost na plenarnih zasedanjih skupščine in sestankih odborov. Tako vzpostavljene stiki in izmenjave izkušenj so v teh državah spodbujali proces demokratizacije in jim olajšali pristop k Svetu Evrope.

Sestava in organizacija: zrcalna slika evropskih demokracij

Vseh 315 članov Parlamentarne skupščine in njihovih 315 namestnikov so izmed svojih članov izvolili ali imenovali parlamenti posameznih držav članic. Glede na število prebivalcev ima vsaka država v Skupščini od 2 do 18 predstavnikov. Delegacije držav so sestavljene tako, da je v Parlamentarni skupščini Sveta Evrope zagotovljena poštena zastopnost političnih strank ali skupin iz parlamentov posameznih držav.

Skupščina ima pet političnih skupin. To so: socialistična skupina (SOC), skupina evropske ljudske stranke (ELS/KD), evropska demokratična skupina (EDS), liberalna, demokratična in reformistična skupina (LDR) in skupina združene evropske levice (ZEL). Nekateri člani skupščine se odločijo, da ne pripadajo nobeni politični skupini.

Skupščina se sestaja štirikrat letno na enotedenskem plenarnem zasedanju v dvorani Evropske palače v Strasbourgu. Zasedanja so javna. Poleg tega ima skupščina vsako leto spomladansko zasedanje v eni od držav članic.

Skupščina izvoli izmed svojih članov predsednika, praviloma za tri zaporedne enoletne mandate. Predsednik, podpredsedniki (zdaj jih je 19) in predsedniki vseh petih političnih skupin sestavljajo Urad skupščine.

Skupščina izvoli tudi generalnega sekretarja in namestnika generalnega sekretarja Sveta Evrope, generalnega sekretarja Parlamentarne skupščine, sodnike Evropskega sodišča za človekove pravice in Komisarja Sveta Evrope za človekove pravice.

Delo skupščine pripravljajo strokovni odbori, in sicer: za politične zadeve; za pravne zadeve in človekove pravice; za socialne zadeve; zdravstvo in družino; za kulturo, znanost in izobraževanje; za okolje in kmetijstvo; za gospodarske zadeve in razvoj; za preseljevanje, begunce in demografska vprašanja; za enake možnosti moških in žensk ter za spoštovanje obveznosti in prevzetih obvez držav članic.

Razprave o evropskem in svetovnem dogajanju

Na dnevnem redu vsakega zasedanja so razprave o dogajanjih v Evropi in po svetu, bolj na splošno pa tudi razprave o zadevah, v katerih je treba ukrepati na evropski ravni. V teh razpravah so s svojimi prispevki sodelovale pomembne osebnosti z vseh koncev sveta (kralj Juan Carlos, François Mitterrand, Janez Pavel II, Helmut Kohl, Mihail Gorbačov, Václav Havel, Hosni Mubarak, Jaser Arafat in mnogi drugi).

Skupščina je tudi forum za razprave drugih mednarodnih organizacij, kot so na primer Organizacija za ekonomsko sodelovanje in razvoj (OECD), Evropska banka za obnovo in razvoj (EBRD), Evropska vesoljska agencija (ESA) in razne specializirane agencije Združenih narodov.

Nevladne organizacije sodelujejo v določenem številu odborov kot opazovalke; dragocen je njihov prispevek k pomembnim dogodkom, ki jih organizira Parlamentarna skupščina.

Pobude, ki dajejo konkretne rezultate

Od leta 1989 dalje je skupščina pomagala pri urejanju kriznih razmer po vsej Evropi. Njene politične razprave so pogosto temeljile na ugotovitvah obiskov na kraju samem in stalnih razgovorih s prizadetimi državami. Na ta način je skupščina utrjevala politično vlogo Sveta Evrope.

Besedila, ki jih sprejme Skupščina, vsebujejo pomembne smernice za delo Odbora ministrov in za vlade, parlamente, politične stranke in druge pomembne družbene dejavnike držav članic. Skupščina je bila tudi pobudnik mnogih meddržavnih pogodb, znanih kot evropske konvencije, in drugih pravnih aktov, kar vse je podlaga za resnično evropski sistem zakonodaje. Najbolj znana med njimi je Evropska konvencija o človekovih pravicah, ki je bila leta 1950 dana na voljo za podpis (glej poglavje Človekove pravice: varstvo, uveljavljanje in preprečevanje). Pred sprejetjem se Skupščina posvetuje z Odborom ministrov o vseh osnutkih konvencij.

Skupščina organizira tudi redne konference, simpozije in javne parlamentarne razprave z izvedenci o pomembnejših aktualnih temah, kot so: nasilje, nestrpnost, okolje, priseljevanje, mamila, bioetika in mediji. Te razprave so razgovori med parlamentarci in strokovnjaki.

V čem je razlika?

Parlamentarna skupščina je sestavljena iz parlamentarnih predstavnikov vseh držav članic Sveta Evrope, ki jih izvolijo ali imenujejo parlamenti teh držav.

Evropski parlament sestavljajo neposredno izvoljeni predstavniki petindvajsetih držav članic Evropske Unije.

Države članice in število njihovih predstavnikov

Albanija (4), Andora (2), Armenija (4), Avstrija (6), Azerbajdžan (6), Belgija (7), Bolgarija (6), Bosna in Hercegovina (5), Ciper (3), Češka republika (7), Danska (5), Estonija (3), Finska (5), Francija (18), Grčija (7), Gruzija (5), Hrvaška (5), Islandija (3), Irska (4), Italija (18), Latvija (3), Lihtenštajn (2), Litva (4), Luksemburg (3), Madžarska (7), Makedonija (3), Malta (3), Moldavija (5), Monako (2), Nemčija (18), Nizozemska (7), Norveška (5), Poljska (12), Portugalska (7), Romunija (10), Ruska federacija (18), San Marino (2), Slovaška republika (5), Slovenija (3), Srbija in Črna Gora (7), Španija (12), Švedska (6), Švica (6), Turčija (12), Ukrajina (12), Združeno kraljestvo (18).

Status opazovalca

Parlamenti Izraela, Kanade in Mehike imajo status opazovalca v Parlamentarni skupščini.

Status posebnega gosta

Status posebnega gosta za parlament Belorusije je bil 13. januarja 1997 začasno ukinjen.

IZBRANA DOKUMENTACIJA

Izdaje v založbi Sveta Evrope

Parlamentarna skupščina Sveta Evrope – vodič
(2002)

Glasovi Evrope
(knjiga in CD, 1997), ISBN 92-871-3093-0

The Europeans (*Evropejci*)
(elektronski časopis Parlamentarne skupščine)

Človeštvo nima državljanstva:

govori, ki jih je leta 1999 imel lord Rus-sel-Johnston, predsednik Parlamentarne skupščine Sveta Evrope
(2000), ISBN 92-871-4281-5

Spletna stran:

<http://assembly.coe.int>

Generalni sekretar

Generalni sekretar Sveta Evrope, Britanec Terry Davis, ki ga je leta 2004 za petletni mandat izvolila Parlamentarna skupščina, je v celoti odgovoren za strateško načrtovanje in vodenje delovnega programa in proračuna Sveta Evrope. Nadzoruje tudi tekoče upravljanje organizacije.

Na podlagi prednostnih projektov pripravi generalni sekretar medvladni delovni program, ki ga vsako leto potrdi Odbor ministrov. Generalni sekretar je odgovoren za izvajanje tega programa, pri čemer mu pomaga sekretariat. Programe za medvladno sodelovanje usklajujejo zlasti oddelki, ki pokrivajo glavna področja delovanja organizacije.

Strateški načrt aktivnosti

Generalni sekretar je oblikoval prioritete in strategijo Sveta Evrope za graditev nove in povezane Evrope, ki temelji na demokraciji, človekovih pravicah in vladavini prava. Načrt predstavlja odgovor na nove izzive pri graditvi mirne in stabilne Evrope. Ključne točke tega programa so:

- sodelovanje z državami članicami pri določanju vloge in odgovornosti Sveta Evrope ter pri oblikovanju njegovega poslanstva;
- okrepitev demokratičnih standardov in zagotavljanje, da jih države tudi spoštujejo;
- varnost in kriminal v državah članicah – posebno korupcija, pranje denarja, kriminal na svetovnem spletu, trgovanje z ljudmi in trgovanje z drogami;
- posebni programi na področju človekovih pravic, demokracije, beguncev, socialne usklajenosti, kulture in varstva okolja;
- nove pobude v boju proti mednarodnemu terorizmu;
- aktivnosti v boju proti nečloveškemu ali ponižujočemu ravnanju;
- dejavnosti za boj proti rasizmu, anti-semitizmu in islamofobiji;
- spodbujanje enakosti in enakega obravnavanja ne glede na spol, etnično pripadnost, versko ali politično prepričanje;
- zagotavljanje poštenega in enakega obravnavanja za vse države, ne glede na velikost, bogastvo ali geografsko lego;
- vzpostavljanje učinkovitejših odnosov z Evropsko unijo, Združenimi narodi, OVSE (Organizacijo za varnost in razvoj v Evropi) ter drugimi lokalnimi in nevladnimi organizacijami;
- ocenjevanje rezultatov dela za večjo učinkovitost in prepoznavnost Sveta Evrope.

Organiziranje tretjega srečanja vodij držav in vlad Sveta Evrope

Generalni sekretar vodi priprave na tretje srečanje vodij držav in vlad, ki bo v Varšavi maja 2005, ko bo Odboru ministrov predsedovala Poljska. Srečanje na vrhu bo osredotočeno na glavna področja delovanja Sveta Evrope in na okrepitev položaja organizacije kot pomembnega

partnerja pri oblikovanju evropske arhitekture 21. stoletja. Generalni sekretar bo prevzel odgovornost za uresničevanje na srečanju sprejetih odločitev.

**Spletna
stran:**

<http://www.coe.int/SG>

Kongres lokalnih in regionalnih skupnosti Evrope

Demokracija v osnovnih celicah družbe

Svet Evrope je vedno priznaval, da je najpomembnejša prav demokracija na lokalni in regionalni ravni. Navsezadnje je svoboda vprašanje, ki ga je treba urejati v najožjem okolju in na ravni države. Lokalna samouprava mora zadovoljevati potrebe vseh Evropejcev v mestih in vaseh, v središčnih in obrobni pokrajinah ter prek državnih meja. Svet Evrope je naredil prvi korak v smeri zastopnosti lokalnih skupnosti že leta 1957 in od takrat dalje se je njegovo delo razširilo od Islandije do Rusije in od Norveške do Balkana.

Leta 1994 je Odbor ministrov ustanovil Kongres lokalnih in regionalnih skupnosti Evrope (CLRAE) kot svetovalno telo, ki je nadomestilo prejšnjo Stalno konferenco lokalnih in regionalnih skupnosti. Kongres pomaga novim državam članicam pri praktičnem uresničevanju njihovih prizadevanj za vzpostavitev učinkovite lokalne in regionalne samouprave.

Vloga Kongresa

Kongres:

- je glasnik evropskih regij in občin;
- je forum, na katerem se lahko izvoljeni predstavniki lokalnih in regionalnih skupnosti pogovorijo o svojih težavah, združujejo svoje znanje in izkušnje ter vladam povedo svoja stališča;
- svetuje Odboru ministrov in Parlamentarni skupščini Sveta Evrope v vseh pogledih lokalne in regionalne politike;
- tesno sodeluje z državnimi in mednarodnimi organizacijami, ki zastopajo lokalne in regionalne vlade;
- organizira razgovore in konference za obveščanje širše javnosti, saj je njeno vključevanje izredno pomembno za uspešno demokracijo;
- pripravlja redna poročila o stanju lokalne in regionalne demokracije v vsaki posamezni državi članici Sveta Evrope in v državah kandidatkah za članstvo ter pri tem zlasti skrbno spremlja izvajanje načel Evropske listine o lokalni samoupravi.

Vloga kongresa se spreminja

Zaradi novih držav, ki so zrastle iz zelo različnih političnih in gospodarskih razmer je bilo treba ponovno presoditi in preoblikovati naloge in cilje kongresa, tako da zdaj vključujejo tudi:

- pospeševanje učinkovite organiziranosti lokalnih in regionalnih vlad v vseh državah članicah Sveta Evrope, še zlasti v novih demokracijah;
- pregledovanje stanja lokalne in regionalne demokracije v državah članicah in državah kandidatkah za članstvo;
- razvijanje pobud, ki državljanom omogočajo učinkovito sodelovanje v lokalni in regionalni demokraciji;

- zastopanje interesov lokalnih in regionalnih vlad pri oblikovanju evropske politike;
- spodbujanje regionalnega in čezmejnega sodelovanja za mir, strpnost in trajnostni razvoj;
- spremljanje lokalnih in regionalnih volitev.

Dvodomna skupščina

Kongres je razdeljen na dva zbora: Zbor lokalnih skupnosti in Zbor regij. Taka dvodomna skupščina ima 315 rednih članov in 315 nadomestnih članov in vsi so izvoljeni predstavniki ene izmed več kot 200.000 lokalnih in regionalnih skupnosti v državah članicah Sveta Evrope. Zbora izmenoma izvolita predsednika Kongresa za dveletni mandat.

Kongres zaseda enkrat letno v Strasbourgu. Na zasedanju so lahko kot posebni gosti ali opazovalci navzoče tudi delegacije akreditiranih evropskih organizacij in nekaterih držav nečlanic Sveta Evrope.

Stalni odbor, v katerem so predstavniki delegacij vseh držav, deluje v času med plenarnimi zasedanji Kongresa.

Kongres organizira svoje delo v štirih odborih, ustanovljenih na podlagi statuta. To so:

- Institucionalni odbor, katerega naloga je predvsem pripravljane poročil o napredku lokalne in regionalne demokracije v Evropi;
- Odbor za kulturo in izobraževanje, pristojen za medije, mladino, šport in komunikacije;
- Odbor za trajnostni razvoj, ki se ukvarja z okoljskimi zadevami, urejanjem prostora in urbanističnim načrtovanjem;
- Odbor za socialno usklajenost, ki rešuje vprašanja, povezana z zaposlovanjem, državljanstvom, odnosi v skupnosti, zdravjem ljudi in enakopravnostjo moških in žensk.

Izvršilni direktor Kongresa je odgovoren za tekoča opravila in pri tem mu pomaga sekretariat, sestavljen iz osebja Sveta Evrope.

Praktična pomoč

Evropsko omrežje izobraževalnih organizacij za lokalne in regionalne skupnosti (ENTO)

Ponuja strokovno pomoč in usposabljanje državam srednje in vzhodne Evrope, ki nimajo dovolj znanja in izkušenj za vodenje in upravljanje in jim primanjkuje strokovnih veščin. Omrežje ENTO si prizadeva pospeševati sodelovanje med izobraževalnimi središči lokalnih in regionalnih vlad in povezuje državne organizacije posameznih držav s sorodnimi organizacijami v drugih državah.

Program posebne podpore za lokalno in regionalno demokracijo v srednji in vzhodni Evropi

Ta program prednostno zagotavlja pomoč pri pripravi zakonodaje za lokalno vlado. Ponuja usposabljanje in strokovno usmerjanje pri preoblikovanju lokalnih ustanov ter vključuje delavnice, študijske obiske in tečaje o zdravstvenem varstvu v mestih, o fiskalni neodvisnosti ter o financiranju lokalnih vlad.

Agencije za lokalno demokracijo (LDA)

so bile ustanovljene leta 1993 kot del mirovnega procesa v nekdanji Jugoslaviji. Oblikujejo partnerstvo med določeno oblastjo v regiji in lokalnimi in regionalnimi oblastmi drugod po Evropi. Uveljavljajo spoštovanje človekovih pravic in demokracije, oblikovanje civilne družbe in ukrepe za graditev zaupanja med različnimi skupinami prebivalstva.

Evropska nagrada (Prix Europa)

Na področju kulture Kongres podpira natečaj za Evropsko nagrado, ki pomaga pri uveljavljanju najboljših evropskih televizijskih programov prek državnih meja in s tem javnosti predstavlja raznolikost in bogastvo evropske kulture ter spodbuja izmenjavo televizijskih programov.

Sodelovanje v Paktu stabilnosti

Kongres ima dejavno vlogo pri projektih za utrjevanje lokalne demokracije in čezmejno sodelovanje v jugovzhodni Evropi, opredeljenih v programu Sveta Evrope za Pakt stabilnosti, ki so ga začeli izvajati junija 1999.

Vloga Kongresa na Kosovu

Kongres je že od vsega začetka vključen v mednarodno navzočnost na Kosovu. Njegove dejavnosti so med drugimi:

- pomoč pri kadrovanju mednarodnih upraviteljev v 39 kosovskih občinah;
- pomoč pri sestavljanju zakonskih besedil (znanih kot »regulations«) o občinah in volitvah;
- opazovanje poteka občinskih volitev;
- sodelovanje z Beneško komisijo (glej poglavje Pravno sodelovanje) pri proučevanju začasnega stanja na podlagi Resolucije št. 1244 Varnostnega sveta Združenih narodov;
- organizacija obiskov predsednika Kongresa in vzdrževanje dialoga s predstavniki Misije Združenih narodov na Kosovu (UNMIK), OVSE in Albanci na tem območju ter srbskimi političnimi strankami;
- podpiranje pobud v občinah na Kosovu;
- sodelovanje z ENTO in pomoč OVSE pri ustanavljanju zavoda za usposabljanje lokalnih vlad.

Jasne zakonodajne smernice in politike

Evropska listina o lokalni samoupravi (1985) določa, da je učinkovita lokalna samouprava bistvena za demokracijo. Listina je model za zakonodajno preoblikovanje v novih demokracijah. Nekatere države so njena načela že vključile v svoje ustave.

Evropska okvirna konvencija o čezmejnem sodelovanju teritorialnih skupnosti ali oblasti (1980) in njena dva dodatna protokola priznavajo lokalnim in regionalnim oblastem pravico, da pri zagotavljanju javnih storitev sodelujejo prek državnih meja.

Konvencija o udeležbi tujcev v javnem življenju na lokalni ravni (1992) uveljavlja načelo postopnega podeljevanja državljanskih in političnih pravic tujcem, kar vključuje tudi pravico do glasovanja in volilno pravico.

Evropska listina o regionalnih ali manjšinskih jezikih (1992) je usmerjena v ohranjanje regionalnih in manjšinskih jezikov kot zelo pomembne sestavine evropske kulturne dediščine ter razširja uporabo teh jezikov v pravosodju, šolah in javnosti, v kulturnem, gospodarskem in družbenem življenju in v medijih.

Evropska mestna listina (1992) opredeljuje pravice državljanov v evropskih mestih. Je praktični vodnik za dobro upravljanje mest in obravnava vprašanja stanovanj, arhitekturne ureditve mesta, prevoza, energije, športa in sprostitve, onesnaževanja in varnosti na cestah.

Evropska listina o vključevanju mladih v lokalno in regionalno življenje (1992) določa smernice za spodbujanje mladih, da sodelujejo pri odločitvah, ki jih zadevajo, in da so dejavni glede družbenih sprememb, ki se dogajajo v njihovi soseščini, občini ali regiji.

Evropska konvencija o krajini je bila sprejeta oktobra leta 2000 v Firencah. Postavlja zahteve, da morajo organi javne oblasti na lokalni, regionalni in mednarodni ravni sprejeti usmeritve in ukrepe za varstvo, upravljanje in načrtovanje krajin po vsej Evropi.

Odbor ministrov Sveta Evrope zdaj proučuje osnutek Evropske listine regionalne samouprave kot dvojnik Evropske listine lokalne samouprave na regionalni ravni.

Države članice in število njihovih predstavnikov

Albanija (4), Andora (2), Armenija (4), Avstrija (6), Azerbajdžan (6), Belgija (7), Bolgarija (6), Bosna in Hercegovina (5) Ciper (3), Češka republika (7), Danska (5), Estonija (3), Finska (5), Francija (18), Grčija (7), Gruzija (5), Hrvaška (5), Islandija (3), Irska (4), Italija (18), Latvija (3), Lihtenštajn (2), Litva (4), Luksemburg (3), Madžarska (7), Makedonija (3), Malta (3), Moldavija (5), Monako (2), Nemčija (18), Nizozemska (7), Norveška (5), Poljska (12), Portugalska (7), Romunija (10), Ruska federacija (18), San Marino (2), Slovaška republika (5), Slovenija (3), Srbija in Črna Gora (7), Španija (12), Švedska (6), Švica (6), Turčija (12), Ukrajina (12), Združeno kraljestvo (18).

IZBRANA DOKUMENTACIJA

Izdaje v založbi Sveta Evrope

Evropska listina lokalne samouprave (ETS No.122) (1985), ISBN 92-871-0804-8

Osnutek Evropske listine regionalne samouprave (Priporočilo št. 34(1997))

Evropska okvirna konvencija o čezmejnem sodelovanju med teritorialnimi skupnostmi ali oblastmi (ETS No. 106) (1989), ISBN 92-871-0021-7

Osnutek evropske listine o gorskih in hribovskih regijah (Priporočilo št.14 (1995))

Evropska konvencija o krajini (ETS No. 176) (2000)

Jezikovna raznolikost: izziv za evropska mesta in regije (2002), ISBN 92-871-4980-1

Preprečevanje mestnega nasilja – vodič za lokalne oblasti (2002), ISBN 92-871-4943-7

Mesta in regije: kulturna raznolikost – predpogoj za združeno Evropo
(2002), ISBN 92-871-4811-2

Jezikovna raznolikost za demokratično državljanstvo v Evropi
(2000), ISBN 92-871-4348-6

Participacija tujcev v javnem življenju na lokalnem nivoju (Študije in dokumenti št. 71)
(2000), ISBN 92-871-4533-4

Evropska mestna listina
(1993), ISBN 92-871-2345-4

Listina o sodelovanju mladih v življenju občine in regije
(Resolucija 237 (1992))

Glasilo – časopis CLRAE
(5 izdaj na leto)

Serijska CLRAE: Študije in besedila

Izdaje IDC Sveta Evrope v Ljubljani

Preprečevanje kriminalitete v urbanih okoljih: priročnik za lokalno samoupravo
2003, ISBN 961-6285-26-2

Spletna stran:

<http://www.coe.int/cplre>

Dodatne informacije dobite na naslovu:

Secretariat of the Congress of Local and Regional Authorities of Europe
Council of Europe
F-67075 Strasbourg Cedex
Tel. +33 (0)3 88 41 20 00
Faks +33 (0)3 88 41 27 51 ali 37 47
E-pošta: webcpire@coe.int

Človekove pravice: varstvo, uveljavljanje in preprečevanje

Nenehno iskanje boljših poti in načinov za varstvo človekovih pravic je eden temeljnih ciljev Sveta Evrope. Uresničili naj bi ga na štirih glavnih področjih in to so:

- učinkovito nadziranje in varstvo temeljnih pravic in svoboščin;
- prepoznavanje novih nevarnosti, ki ogrožajo človekove pravice in dostojanstvo človeka;
- razvijanje javne ozaveščenosti o pomenu človekovih pravic;
- pospeševanje vzgoje in strokovnega usposabljanja o človekovih pravicah.

Med najpomembnejšimi pogodbami na tem področju so Evropska konvencija o človekovih pravicah, Evropska socialna listina in Evropska konvencija za preprečevanje mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja ter Okvirna konvencija za varstvo narodnih manjšin.

EVROPSKA KONVENCIJA O ČLOVEKOVIH PRAVICAH

Odločen korak naprej

Najpomembnejši dosežek Sveta je Evropska konvencija o človekovih pravicah, mednarodna pogodba, kot je še ni bilo; sprejeta je bila leta 1950, veljati pa je začela leta 1953. Konvencija določa seznam pravic in svoboščin, ki jih morajo države jamčiti vsakomur, ki je pod njeno oblastjo. Nadalje je konvencija vzpostavila mednarodni mehanizem za njeno uresničevanje, ki omogoča, da lahko države in posamezniki, ne glede na državljanstvo, domnevne kršitve držav pogodbenic glede pravic, ki so zajamčene s konvencijo, predložijo sodnim ustanovam v Strasbourgu, ki so bile prav tako ustanovljene s to konvencijo.

Konvencija med drugim vsebuje pravico do življenja, do varstva pred mučenjem in nečloveškim ravnanjem, do svobode in varnosti, do poštene sojenja, spoštovanja zasebnega in družinskega življenja ter dopisovanja, do svobode izražanja (skupaj s svobodo tiska), mišljenja, vesti in vere ter mirnega zbiranja in združevanja. S protokoli so dodali konvenciji še druge pravice, kot je odprava smrtne kazni (Protokol št. 6).

Uresničevanje konvencije

Prvotni sistem za uresničevanje konvencije sta sestavljali dve ustanovi: Evropska komisija za človekove pravice (1954), ki je imela vlogo nekega filtra, in Evropsko sodišče za človekove pravice (1959), ki je izrekalo sodbe o zadevah, ki mu jih je predložila Komisija ali posamezne vlade. Odbor ministrov Sveta Evrope (predstavniki vlad držav članic Sveta) je nadzoroval izvajanje sodnih odločb sodišča in sam razsojal v zadevah, v katerih je Komisija ugotovila kršitve, vendar niso bile predane sodišču.

Od začetka osemdesetih let prejšnjega stoletja dalje je število pritožb stalno naraščalo in zaradi tega je bil sistem preobremenjen, postopki pa so bili vedno daljši, tako da je lahko preteklo tudi pet let od vložitve posamezne pritožbe do končne sodbe o vsebini zadeve.

Sistem, ki se nenehno razvija

Zaradi vse večjega števila vlog, ki so tudi vedno bolj obsežne in zapletene, in zaradi razširitve članstva Sveta Evrope od 23 članic v letu 1989 na 40 držav članic v letu 1996, je bila nujno potrebna sprememba postopka. Zato je bilo z novim protokolom k Evropski konvenciji o človekovih pravicah, Protokolom št. 11, ki je začel veljati 1. novembra 1998, ustanovljeno enotno stalno sodišče namesto prejšnjih dveh ustanov.

Cilj reforme, ki so jo začrtali voditelji držav in vlad 9. oktobra 1993 na Dunaju, je bil povečati učinkovitost sredstev za varstvo pravic, skrajšati postopke, narediti sistem lažje dostopen za posameznike in ohraniti sedanjio visoko kakovost varstva človekovih pravic.

Enotno sodišče za človekove pravice

Posamezniki imajo zdaj neposreden dostop do Evropskega sodišča za človekove pravice, njegova sodna pristojnost pa je obvezna za vse države pogodbenice. Sodišče stalno zaseda in opravlja vsa predhodna procesna dejanja posameznega primera ter izreče tudi sodbo o sami vsebini zadeve.

Število sodnikov tega sodišča je enako številu držav pogodbenic. Čeprav na začetku vsaka vlada predlaga kandidate za sodnike, so sodniki pri opravljanju svojih nalog popolnoma neodvisni in ne zastopajo držav, ki so jih predlagale. Prve volitve so bile januarja 1998 in izvoljeni sodniki so svoje dolžnosti prevzeli 3. novembra 1998. Sedanji predsednik sodišča je Luzius Wildhaber (Švica).

Vse zadeve, ki so očitno neutemeljene, se že zgodaj izločijo iz sistema z enoglasno odločitvijo sodišča, ki zaseda v senatih treh sodnikov. V večini zadev pa bo sodišče zasedalo v senatu sedmih sodnikov. Če senat presodi, da so vložene pritožbe sprejemljive, lahko najprej skuša doseči mirno spravo med strankami. Če to ni mogoče, senat izreče svojo sodbo.

Izjemoma, na primer v zadevah, ki postavljajo kako resno vprašanje v zvezi z razlago ali uporabo konvencije, lahko zadevo predloži v obravnavo velikemu senatu sedemnajstih sodnikov obravnavni senat pred izrekom sodbe ali pa ena od strank v treh mesecih po izreku sodbe obravnavnega senata. Sodbe senata postanejo dokončne po treh mesecih, dokončne pa so tudi vse sodbe velikega senata. Dokončne sodbe sodišča so zavezujoče za države, na katere se nanašajo.

Spremljanje izvajanja sodnih odločb, s katerimi je bila ugotovljena kršitev, je naloga Odbora ministrov, ki zagotavlja, da države sprejmejo vse splošne ukrepe, ki so potrebni, da se preprečijo nadaljnje kršitve (sprememba zakonodaje, sodne prakse, drugih predpisov ali ravnanja v praksi). Odbor ministrov se tudi prepriča, ali je bila pritožniku res

izplačana dosojena odškodnina in ali so bili v določenih primerih sprejeti drugi konkretni ukrepi, ki zagotavljajo popolno odškodovanje (kot so obnovitveni postopki, odprava sklepa o prepovedi ali zaplembi, izbris policijske evidence ali podelitev dovoljenja za bivanje).

... rešuje zelo široko paleto različnih zadev

Posamezne pritožbe se nanašajo na vedno širšo paleto različnih zadev:

- izginotja in nezakonita ubijanja;
- mučenje zapornikov in slabo ravnanje z njimi;
- neutemeljen odvzem prostosti;
- dostop do sodišč;
- pravica do poštenega sojenja v razumnem času;
- prisluškovanje telefonskim razgovorom;
- prisilna preselitev in izročitev;
- zapostavljanje homoseksualcev;
- svoboda tiska;
- pravice staršev otrok v skrbništvu;
- poseganje v lastninske pravice;
- razpustitev političnih strank.

EVROPSKA SOCIALNA LISTINA

Temeljne socialne pravice

Evropska socialna listina določa pravice in svoboščine ter nadzorne postopke za zagotovitev njihovega uresničevanja s strani držav članic. Spremenjena evropska socialna listina iz leta 1996 je stopila v veljavo leta 1999 in postopoma nadomešča pogodbo iz leta 1961.

V skladu z listino so vsi Evropejci deležni pravic, ki vplivajo na vsakdanje življenje in vključujejo pravico do stanovanja, zdravstvenega in socialnega varstva, izobraževanja, zaposlitve, svobodnega gibanja in nediskriminacije.

Evropski odbor za socialne pravice (ECSR)

Evropski odbor za socialne pravice preverja, ali države članice spoštujejo obveznosti, določene v Listini. Odbor ministrov Sveta Evrope izvoli petnajst neodvisnih in nepristranskih članov Evropskega odbora za socialne pravice za dobo šestih let; svoje delovanje lahko podaljšajo še za en mandat. ECSR ugotavlja ali sta pravni red in praksa v državah podpisnicah v skladu z Listino.

Nadzorni sistem temelji na poročilih držav

Države podpisnice vsako leto poročajo o izvajanju Listine v pravnem redu in praksi. ECSR pregleduje poročila, odloča ali so postopki v skladu z Listino in vsako leto izda svoje ugotovitve. V kolikor država na poročilo Odbora ne ukrepa, Odbor ministrov na državo naslovi priporočilo za spremembo zakonodaje ali prakse.

Sistem kolektivnih pritožb

Po protokolu, ki je bil odprt za podpis leta 1995 in je stopil v veljavo leta 1998, se zaradi kršitev Listine, lahko vložijo pritožbe Evropskemu odboru za socialne pravice. Organizacije, ki lahko vložijo pritožbo, so:

- V vseh državah, ki so sprejele postopek:
 - Evropska konfederacija sindikatov (ETUC), Evropska zveza industrijskih in delodajalskih konfederacij (UNICE) ter Združenje evropskih delodajalcev (IOE);
 - Nevladne organizacije (NGO) s posvetovalnim statusom pri Svetu Evrope, ki jih je na seznam uvrstil vladni odbor;
 - Organizacije delodajalcev in sindikati določene države.
- Če se država strinja pa tudi:
 - nacionalne nevladne organizacije.

Pritožba je lahko vložena brezplačno, zaželeno v angleškem ali francoskem jeziku.

ECSR pregleda pritožbo in jo, v kolikor ustreza formalnim zahtevam, proglasi za sprejemljivo. Sprejemu sledi pisni postopek, ki vključuje izmenjavo poročil, Odbor lahko zahteva tudi javno zaslišanje. ECSR nato sprejme odločitve o zadevi in svoje ugotovitve sporoči Odboru ministrov in strankama v zadevi; poročilo je objavljeno štiri mesece po odločitvi. Na koncu Odbor ministrov sprejme resolucijo. Če je potrebno državi priporoči določene ukrepe, da bosta njena zakonodaja in praksa v skladu z določili Listine.

Posledice Listine v različnih državah

Rezultat nadzorovalnega sistema je, da so države članice sprejele številne spremembe v svoji zakonodaji in praksi, da delujejo v skladu z Listino. Sekretariat listine izda letni Pregled, v katerem so objavljeni vsi podatki in najnovejši razvoj.

KONVENCIJA O PREPREČEVANJU MUČENJA

Preprečevanje mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja

Dogajanja za zaprtimi vrati zaporov, policijskih postaj, zavodov za duševno zdravje in podobnih ustanov niso na očeh javnosti. Zato je bila leta 1987 sprejeta Konvencija o preprečevanju mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja, ki je začela veljati leta 1989. Z ustanovitvijo Evropskega odbora za preprečevanje mučenja (CPT) Konvencija dopolnjuje varovanje pravic, zagotovljenih z Evropsko konvencijo o človekovih pravicah.

Odbor sestavljajo neodvisni in nepristranski strokovnjaki, ki delujejo na različnih področjih. Med njimi so na primer pravniki, zdravniki in strokovnjaki s področja penologije ali policijskih zadev.

Preverjanja na kraju samem

Odbor obiskuje kraje pridržanja, kot so zapori, zavodi za mladoletne prestopnike, policijske postaje, centri, v katerih so pridržani imigranti ter psihiatrične bolnišnice, z namenom, da spozna kako država ravna z ljudmi, ki jim je bila odvzeta prostost. Odbor ima neomejen dostop do vseh tovrstnih krajev in se s pridržanimi osebami lahko pogovarja na samem. Stike lahko naveže s katero koli drugo osebo, ki mu lahko priskrbi ustrezne podatke, tudi z nevladnimi organizacijami, ki se ukvarjajo s človekovimi pravicami.

Cilj delovanja odbora je utrditi varstvo pridržanih oseb in zapornikov pred mučenjem in nečloveškim ali ponižujočim ravnanjem ali kaznovanjem, ne pa obsojati države zaradi zlorab. Ko odbor konča svoj redni ali *ad hoc* obisk v določeni državi, pošlje poročilo v katerem lahko od prizadete države zahteva informacije ali da svoja priporočila in pripombe.

Poročila odbora za preprečevanje mučenja in odgovori prizadetih držav so sicer zaupni, vendar je postala običajna praksa, da države pristanejo na njihovo objavo. Izjemoma, kadar država zavrne sodelovanje, se lahko CPT odloči, da poda javno izjavo.

OKVIRNA KONVENCIJA ZA NARODNE MANJŠINE

Varstvo pripadnikov narodnih manjšin

Po Dunajskem vrhu vodij držav in vlad leta 1993 je Svet Evrope leta 1994 sprejel Okvirno konvencijo o varstvu narodnih manjšin, ki je prvi pravno zavezujoči multilateralni akt za varstvo narodnih manjšin nasploh. Konvencija določa cilje, ki se jih pogodbenice obvežejo uresničevati s svojo notranjo zakonodajo in usmeritvami. Med temi cilji so: zagotavljanje enakosti pred zakonom, ohranjanje in razvijanje kultur, varovanje identitete, veroizpovedi, manjšinskih jezikov in tradicij, zagamčen dostop do medijev ter vzpostavljanje prostih in miroljubnih stikov z ljudmi prek meja, ki zakonito prebivajo v drugih državah.

Konvencija je začela veljati 1. februarja 1998. Države pogodbenice morajo o sprejetih ukrepih prvič poročati v letu po začetku veljavnosti Konvencije, nato pa vsakih pet let. Mogoče jih je tudi zaprositi, da pripravijo *ad hoc* poročila. Odbor ministrov, ki mu pomaga Svetovalni odbor osemnajstih neodvisnih izvedencev, ta poročila oceni, ugotovi, ali so bile izpolnjene obveznosti, in po potrebi sprejme priporočila. Pravila, ki urejajo postopek spremljanja izvajanja konvencije, vsebujejo tudi celo vrsto jamstev za zagotavljanje preglednosti.

Narodne manjšine v Evropi

Svet Evrope je razvil številne dejavnosti za zaščito narodnih manjšin, ki so del njegovega programa sodelovanja in pomoči. Organizira srečanja, na katerih z izčrpnimi informacijami seznanja o Okvirni konvenciji za varstvo narodnih manjšin (in o drugih evropskih pravnih instrumentih) ter spodbuja države nečlanice, da jo podpišejo in ratificirajo. Države članice se udeležujejo tovrstnih srečanj, da bi podrobno razpravljale o okoliščinah v svoji državi in izvajanju Konvencije. Delegacije sestavljajo

parlamentarci, predstavniki vlad in predstavniki narodnih manjšin. Strokovnjaki Sveta Evrope podajajo mnenja o zakonodaji za zaščito narodnih manjšin ter organizirajo seminarje za usposabljanje pisanja nacionalnih poročil z namenom, da bi bil postopek nadzora bolj učinkovit.

Tovrstne dejavnosti so temelj treh projektov v okviru Pakta stabilnosti za jugovzhodno Evropo, ki se nanašajo na manjšine. Vključujejo: nepristranska poročila, da bi ugotovili morebitno diskriminacijo v regionalni zakonodaji, politikah in praksah in da bi upoštevala evropske standarde; projekt o sprejetju in izvajanju standardov; sporazum o bilateralnem sodelovanju, da bi okrepili in razvili bilateralno sodelovanje med manjšinami v skladu z obstoječimi multilateralnimi standardi, predvsem z Okvirno konvencijo o varovanju narodnih manjšin.

Boj proti rasizmu in nestrpnosti

Evropska komisija za boj proti rasizmu in nestrpnosti (ECRI) je bila ustanovljena na Dunajskem vrhu leta 1993. ECRI je neodvisen nadzorni organ, njegova naloga je boj proti rasizmu, ksenofobiji, antisemitizmu in nestrpnosti v vseh državah članicah Sveta Evrope. Aktivnosti ECRI-ja zaobjemajo vse potrebne ukrepe za boj proti nasilju, diskriminaciji in predsodkom, s katerimi se sooča posameznik ali skupina ljudi, glede na raso, barvo kože, jezik, veroizpoved, narodnost in narodnostno ali etnično poreklo.

Program dejavnosti Komisije je sestavljen iz treh delov: obiski držav; proučevanje splošnih tem; odnosi s civilno družbo.

ECRI po obisku po državah napiše poročila, v katerih so natančne analize položaja v vsaki državi članici Sveta Evrope na področju rasizma in rasne diskriminacije. Vladam svetuje, kako se soočiti s tovrstnimi problemi.

V okviru proučevanja splošnih tem je Komisija sprejela šest temeljnih priporočil vladam držav članic Sveta Evrope. Priporočila zadevajo glavna področja rasizma in nestrpnosti ter določajo osnovna navodila za razvijanje celovitih nacionalnih politik.

Akcijski program Komisije na področju odnosov s civilno družbo spodbuja aktivno vključevanje civilne družbe v boj proti rasizmu in nestrpnosti ter spodbuja medkulturni dialog med različnimi družbenimi skupinami, ki temelji na medsebojnem spoštovanju.

SVET EVROPE JE DEJAVEN POVSOD, KJER GRE ZA ČLOVEKOVE PRAVICE

Pospeševanje enakopravnosti moških in žensk

V okviru prizadevanj za varstvo in uveljavljanje človekovih pravic se Svet Evrope bori proti vsakršnemu poseganju v svobodo in dostojanstvo žensk (na primer nasilje nad ženskami, trgovanje z ljudmi zaradi spolnega izkoriščanja ter prosto odločanje o potomstvu), za odpravo pristranskega razlikovanja med spoloma in za uveljavitev uravnotežene zastopanosti žensk in moških v političnem in javnem življenju.

Usmerjevalni odbor za enakost moških in žensk (CDEG) pripravlja ministrske konference, organizira seminarje in objavlja študije o teh vprašanjih.

Človekove pravice – sodelovanje in ozaveščanje

Svet Evrope sodeluje z državami članicami in nevladnimi organizacijami pri njihovih prizadevanjih za pospeševanje spoštovanja človekovih pravic. Svet Evrope organizira v okviru programa ADACS* (Dejavnosti za razvoj in okrepitev demokratične trdnosti) dejavnosti, kot so: usposabljanje sodnikov in odvetnikov za uporabo Evropske konvencije o človekovih pravicah, strokovna mnenja o združljivosti zakonodaje ali zakonskih predlogov z evropskimi standardi človekovih pravic, prevajanje in izdajanje dokumentov o človekovih pravicah v jezike držav članic, seminarji in okrogle mize z ustanovami in o ustanovah za človekove pravice v posameznih državah ter usposabljanje osebja vladnih agencij za Evropsko sodišče za človekove pravice.

Program ADACS za človekove pravice dopolnjuje še cela vrsta podobnih dejavnosti ozaveščanja, usposabljanja in obveščanja splošne in strokovne javnosti. Take dejavnosti so:

- širjenje poznavanja človekovih pravic in njihovega razumevanja na univerzah, v šolah in med strokovnimi skupinami, kot so policija in odvetniki;
- dviganje javne zavesti o človekovih pravicah z obveščanjem, publikacijami in avdio-vizualnim ter drugim gradivom in po medmrežju;
- vzdrževanje omrežja ustanov za človekove pravice in nevladnih organizacij, dejavnih na tem področju.

Policija in človekove pravice

Svet Evrope budno spremlja delovanje nacionalnih organov, ki so odgovorni za varovanje javnega reda in zakonov. Zasnovan je bil obsežen program z naslovom »Policija in človekove pravice 1997-2000«, kate-rega nadaljevanje je tekoči program »Policija in človekove pravice po letu 2000«. Njegov namen in cilj je spodbujati spoštovanje in varovanje človekovih pravic s strani policij v državah članicah. Program vključuje dolgoročno sodelovanje z državami članicami, ugotavljanje potreb, razvoj in izvajanje akcijskih načrtov ter programov vrednotenja.

Komisar za človekove pravice

Novo delovno mesto komisarja za človekove pravice je bilo ustanovljeno leta 1999. Naloge komisarja so pospeševanje izobraževanja, ozaveščanje in uveljavljanje spoštovanja človekovih pravic v državah članicah ter zagotavljanje popolne in učinkovite skladnosti z besedili Sveta Evrope, kot so konvencije ter priporočila in resolucije, ki jih sprejme Odbor ministrov. Vloga komisarja je predvsem usmerjena v pomoč in preprečevanje, ob tem pa komisar opravlja različne naloge, ki mu jih nalagajo Evropsko sodišče za človekove pravice in drugi organi, ki so bili ustanovljeni s pogodbo. Komisar nima zakonskih poob-

* Nov naslov: Programi za demokratično trdnost

lastil, pač pa lahko svetuje in obvešča o varstvu človekovih pravic in preprečuje kršitve.

Med nalogami in pooblastili komisarja je tudi sodelovanje z drugimi mednarodnimi ustanovami, ki se vključujejo v uveljavljanje in varstvo človekovih pravic ter možnost ukrepanja na podlagi ustreznih informacij vlad, državnih parlamentov, varuhov človekovih pravic ali podobnih ustanov, posameznikov in organizacij.

V sodelovanju z drugimi organi Sveta Evrope lahko komisar predloži poročilo, priporočilo ali mnenje o določeni zadevi Odboru ministrov, kadar je to primerno pa tudi Parlamentarni skupščini. Prvi komisar za človekove pravice je Alvaro Gil-Robles (Španija), ki ga je na to mesto izvolila Parlamentarna skupščina septembra 1999.

**IZBRANA
DOKUMENTACIJA**

Izdaje v založbi Sveta Evrope

Mednarodno pravo – konvencije Sveta Evrope

(1999), ISBN 92-871-3845-1

Človekove pravice danes – evropska pravna vprašanja

(1999), ISBN 92-871-3813-3

Človekove pravice vsak dan: vpliv delovanja Sveta Evrope na področju človekovih pravic

(2000), H/INF (99) 3 (druga predelana izdaja)

Konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin in protokoli k tej konvenciji

(ETS št. 5), (1991), ISBN 92-871-1961-9

Kratek vodič po Evropski konvenciji o človekovih pravicah

(1999), ISBN 92-871-3754-4

Smrtna kazen – njena odprava v Evropi

(1999), ISBN 92-871-3874-5

Evropska socialna listina – listina, njeni protokoli, spremenjena listina

(1999), ISBN 92-871-4052-9

Evropska socialna listina – zbrana besedila

(1999), ISBN 92-871-3366-2

Pravo in praksa Evropske konvencije o človekovih pravicah in Evropske socialne listine

(1996), ISBN 92-871-2956-8

Dejavnost Sveta Evrope na področju enakopravnosti moških in žensk

EG (2000) 3

Evropska konvencija o preprečevanju mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja

(ETS št.126) (1987) ISBN 92-871-1526-5

Deveto splošno poročilo o dejavnostih Evropskega odbora za preprečevanje mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja

(1999)

Okvirna konvencija o varstvu narodnih manjšin

(ETS št.157) (1995) ISBN 92-871-2514-7

Okvirna konvencija o varstvu narodnih manjšin – zbrana besedila

(1997), ISBN 92-871-3907-5

Človekove pravice in policija

(1997) ISBN 92-871-3296-8

Splošno uveljavljanje načela enakosti spolov

(1999), ISBN 92-871-3799-4

Dejavnosti Sveta Evrope v boju proti rasizmu in nestrpnosti

ECRI (99) 56 končna

V naših rokah – uspešnost varstva človekovih pravic 50 let po Splošni deklaraciji

(1999), ISBN 92-871-3771-4

ZDAJ se postavite za človekove pravice!

(video film, 1995)

Manjšine in mednarodno pravo

(2002), ISBN 92-871-4773-6

Upoštevanje priporočil ECRI (1-6)

CRI(2001)7

Petindvajsetletnica delovanja Sveta Evrope na področju enakosti spolov

EG (2002) 5

Evropska konvencija o človekovih pravicah – izhodišča za učitelje

Izdaje IDC Sveta Evrope v Ljubljani

Obisk Evropskega odbora za preprečevanje mučenja – kaj je to?
(2000), ISBN 961-6285-13-0

Konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin s protokoli

(1999), ISBN 961-6285-05-X

Prizadevanje za uravnoteženo zastopanost žensk in moških
(2001), ISBN 961-6285-16-5

Evropska konvencija o človekovih pravicah – izhodišča za učitelje

Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin: ob njeni 50. obletnici
(2000), ISBN 961-5285-14-9

Policijsko delo v demokratični družbi: ali vaša policija spoštuje človekove pravice?
(2001), ISBN 961-6285-20-3

Odločajmo skupaj – posebna priloga časopisa Delo
(2002), ISBN 961-6285-22-X

Konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin s protokoli in Poslovnik Evropskega sodišča za človekove pravice
(2004), ISBN 961-6285-33-5

Spletne strani:

Človekove pravice
http://www.coe.int/T/E/Human_rights/

Evropsko sodišče za človekove pravice
<http://www.echr.coe.int/>

Preprečevanje mučenja
<http://www.cpt.coe.int/en/>

Boj proti rasizmu in nestrpnosti
<http://www.coe.int/Ecri>

Manjšine
http://www.coe.int/T/E/Human_rights/Minorities

Komisar za človekove pravice
<http://www.commissioner.coe.int/>

Pogodbe in konvencije
<http://conventions.coe.int>

Za dodatne informacije se, prosimo, obrnite na naslov:
Human Rights Information Service
Council of Europe, F-67075 Strasbourg Cedex
Tel.: + 33 (0)3 88 41 20 24, Faks: + 33 (0)3 88 41 27 04
E-pošta: humanrights.info@coe.int

Mediji in demokracija

Svobodni, neodvisni in pluralistični mediji so v skladu z 10. členom Evropske konvencije o človekovih pravicah izredno pomembni za delovanje naših demokratičnih družb. Delo Sveta Evrope na področju medijev je usmerjeno v:

- utrjevanje svobode izražanja in obveščanja ter prostega pretoka informacij in idej čez državne meje;
- razvoj ukrepov vseevropske politike ter ustreznih pravnih in drugih instrumentov v ta namen;
- oblikovanje ustreznih ukrepov za zagotavljanje, da zakonska ureditev medijev in medijska politika sledita razvoju tehnike in gospodarstva ter spremembam predpisov glede medijev.

Svoboda izražanja in obveščanja

Evropska deklaracija o svobodi izražanja in obveščanja, ki jo je leta 1982 sprejel Odbor ministrov, izraža zavezanost vlad držav članic, da spoštujejo in razvijajo svobodo izražanja in obveščanja.

Omogočanje lažjega prenašanja programov čez državne meje

Evropska konvencija o čezmejni televiziji, ki je v veljavi že od leta 1993, je namenjena lažjemu kroženju televizijskih programov čez državne meje, saj zagotavlja svobodo sprejemanja in ponovnega oddajanja teh programov na ozemljih držav pogodbenic. Konvencija dosega ta cilj tako, da zagotavlja, da države pogodbenice spoštujejo nekaj osnovnih načel glede vsebine programov, pravic ponovnega predvajanja, oglaševanja in sponzorstva. Leta 1998 je Odbor ministrov sprejel še protokol, ki dopolnjuje konvencijo, tako da je zagotovljena skladnost med tem aktom in spremenjeno direktivo Evropske unije o televiziji brez meja. Prvotna določila Konvencije (med drugim o pristojnostih, dostopu javnosti do pomembnih dogodkov, oglaševanju in televizijskem nakupovanju) so bila s protokolom, ki je stopil v veljavo 1. marca 2002, zelo spremenjena.

Drugi zavezujoči akti

Evropski sporazumi o:

- izmenjavi programov s pomočjo televizijskih filmov (v veljavi od leta 1961);
- varstvu televizijskih oddaj (v veljavi od leta 1961);
- preprečevanju prenašanja oddaj iz zunajozemeljskega prostora (v veljavi od leta 1967) in kasnejših protokolov k temu sporazumu.

Evropske konvencije, ki se nanašajo na:

- vprašanja avtorskega prava in sorodnih pravic v okviru čezmejnega oddajanja prek satelita;
- pravno varstvo storitev, ki vsebujejo pogojni dostop ali na njem temeljijo.

Priporočila

Odbor ministrov je sprejel vrsto pravnih in političnih ukrepov o različnih vprašanih v zvezi z množičnimi mediji:

- varstvo novinarskih virov informacij;
- mediji in volitve;
- zvočno in avdio-vizualno piratstvo;
- preglednost in pluralnost medijev;
- pravno varstvo kodiranih televizijskih storitev;
- varstvo imetnikov pravic;
- izključne pravice za prenašanje pomembnejših dogodkov in prireditvev;
- neodvisnost javnih radiodifuzijskih zavodov;
- razširjanje sovražnosti;
- razpečevanje nasilnih, brutalnih ali pornografskih videogramov;
- samonadzor vsebine internetnih strani.

Prednostne naloge

Pod nadzorstvom Usmerjevalnega odbora za medije je sedanje delo usmerjeno na sedem glavnih področij:

- ravnotežje med svobodo izražanja ter drugimi temeljnimi pravicami (pravico do zasebnosti, pravico do pravičnega sojenja, itd.);
- internetne storitve in demokracija (škodljiva in nelegalna vsebina internetnih strani, internetna pismenost);
- demokratične in družbene posledice digitalnega oddajanja;
- združevanje komunikacijskih tehnologij in storitev ter njun vpliv na nadzorovanje medijev;
- medijski pluralizem in raznolikost v luči razvoja ter združevanje novih komunikacijskih tehnologij in storitev;
- novi izzivi s področja varstva avtorskih pravic;
- razmerje med svobodo izražanja, pravico do informacij ter bojem proti terorizmu.

Dejavnosti za razvoj in okrepitev demokratične stabilnosti

Oblikovanje sistema medijev, ki bi zadovoljil vse potrebe demokratične družbe – še posebej v novih državah članicah in kandidatkah za članstvo – predstavlja prioriteto med dejavnostmi Sveta Evrope za uveljavljanje demokratične varnosti. Programi sodelovanja na področju medijev nudijo pomoč državam v obliki sodelovanja pravnih strokovnjakov, programov ozaveščanja ter delavnic za usposabljanje o temah, kot so: novinarska svoboda, medijsko delovanje in rasizem, spremljanje volitev, dostop do informacij, itd.

Evropski avdio-vizualni observatorij

Observatorij je bil ustanovljen leta 1992 na podlagi delnega sporazuma. Zbira, obdeluje in razširja informacije o razvoju dogodkov na trgu, na pravnem področju in na področju virov – torej na treh ključnih strateških področjih avdio-vizualne dejavnosti v Evropi.

Zbirajo se informacije iz 35 evropskih držav, ki so trenutno članice Observatorija, in iz Evropske komisije. Informacije se objavljajo v letnem *Statističnem almanahu* in v pravni reviji *Iris*.

Spletna stran Observatorija vsebuje vrsto referenčnih datotek in povezav na druge strani.

Glavni uporabniki storitev Observatorija so strokovnjaki, ki delajo na avdio-vizualnem področju v Evropi, ter javni organi in države članice.

IZBRANA DOKUMENTACIJA

Izdaje v založbi Sveta Evrope

Protokol, ki dopolnjuje Evropsko konvencijo o čezmejni televiziji
(ETS št. 171), (1998), ISBN 92-871-3760-9

Evropska konvencija o čezmejni televiziji
(ETS No.132) (1989)
in pojasnjevalno poročilo
ISBN 92-871-1819-1

Evropska konvencija o vprašanih avtorskega prava in sorodnih pravicah v okviru čezmejnega oddajanja prek satelita
(ETS No.153) (1994)
in pojasnjevalno poročilo
(1994), ISBN 92-871-3012-4

Dejavnosti na področju medijev
DH-MM (2000) 1

Programi Sveta Evrope za sodelovanje in pomoč na področju medijev
DH-MM (97) (2000) 5

Mediji in volitve – priročnik
(1999), ISBN 92-871-3952-0

Serijski datotek množičnih medijev
(10 naslovov)

Statistični almanah o kinu, televiziji, videu in novih medijih v Evropi
(izdaja 2000), ISBN 92-871-4227-0

Iris – Pravna zapažanja Evropskega avdio-vizualnega observatorija
(mesečnik).

Pravni vodič za avdio-vizualne medije v Evropi – najnovejša pravna dognanja pri televiziji, filmu in telekomunikacijah ter globalna informacijska družba v Evropi in sosednjih državah
(1999), ISBN 92-871-4161-4

10 obletnica delovanja avdiovizualnega observatorija – jubilejna izdaja evropskega avdiovizualnega observatorija
(2003)

Izdaje IDC Sveta Evrope v Ljubljani

Boj proti avdio in avdiovizualnem piratstvu: priročnik s priporočili Sveta Evrope
(1999), ISBN 961-6285-06-8

Media education – Vzgoja za medije
(2000), ISBN 961-6285-12-2

Spletni strani:

<http://www.humanrights.coe.int/media>

<http://www.obs.coe.int> (Evropski avdiovizualni observatorij)

Pravno sodelovanje

Svet Evrope je vključen v program usklajevanja evropskih pravnih sistemov. Državam članicam in kandidatkam pomaga pri posodobitvi njihovih institucij, da tako dosežejo, da pravo resnično služi demokraciji, da je sodstvo bolj učinkovito, in da se lažje spopadajo z novimi pravnimi izzivi. Za dosego teh ciljev si Svet Evrope pomaga z:

- *medvladnimi programi aktivnosti* – oblikujejo pravne mehanizme, vključno s konvencijami (obvezujočimi za države članice in nečlanice, ki jih ratificirajo) in priporočili (neobvezujoče smernice);
- *programi sodelovanja za okrepitev vladavine prava* – spodbujajo države članice in kandidatke (posebno iz srednje in vzhodne Evrope) pri njihovih institucionalnih, zakonodajnih in upravnih reformah ter pri usposabljanju pravnih strokovnjakov v skladu z evropskimi normami in standardi.

Odbor ministrov sprejema program aktivnosti, ki določa naloge evropskih ministrov za pravosodje in višjih uradnikov ministrstev za notranje zadeve.

RAZVIJANJE PRAVNGA SODELOVANJA MED DRŽAVAMI

Mednarodno javno pravo

Cilj Sveta Evrope je oblikovati okvir za mednarodno sodelovanje v političnem okolju, ki spodbuja soodvisnost držav, krepi vlogo mednarodnega javnega prava in nanj vpliva. Namen srečanj pravnih svetovalcev je izmenjava izkušenj o zadevah, kot so državna imuniteta, oblikovanje soglasja, zadržki ali pristopi k mednarodnim pogodbam (pri katerih delujejo kot evropski observatorij).

Boj proti kriminalu

Svet Evrope je na tem področju sprejel kar nekaj pomembnih pravnih instrumentov (konvencije o izročitvi, o medsebojni pomoči pri kazenskih zadevah in o premestitvi obsojenih oseb). Da bi zadostili potrebam spreminjajoče se družbe je izvajanje teh konvencij podvrženo stalni kontroli. Svet Evrope je imel aktivno vlogo tudi pri oblikovanju statuta Mednarodnega kazenskega sodišča.

Boj proti terorizmu

Mednarodno sodelovanje v boju proti terorizmu je prednostna naloga Sveta Evrope. Države članice naproša, da opustijo svoje morebitne za držke in ratificirajo potrebne pravne dokumente za učinkovitejši boj proti terorizmu. Države članice so izrazile veliko podporo Konvenciji o zatiranju terorizma in Konvenciji o izročitvi. Program aktivnosti na področju boja proti terorizmu nadgrajuje pravne instrumente in spodbuja sodelovanje pri identifikaciji virov financiranja terorizma, izboljševanju preiskovalnih metod, nadgrajevanju sodnih sistemov, posodabljanju pravnega usposabljanja in pri pomoči žrtvam terorizma.

Boj proti organiziranemu kriminalu, pranju denarja in korupciji

Svet Evrope ima učinkovite metode za boj proti mednarodnemu kriminalu. Osnovne dejavnosti so določene z evropskimi standardi (Kazensko pravno konvencijo o korupciji; Civilnopravno konvencijo o korupciji; Konvencijo o pranju, odkrivanju, zasegu in zaplembi premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem). Svet Evrope s posebnimi organi, kot je skupina držav proti korupciji (GRECO), nadzoruje izvajanje teh normativnih sistemov in ocenjuje izvajanje ukrepov proti pranju denarja v posameznih državah. Programa OCTOPUS in PACO sta namenjena krepitvi tehničnega sodelovanja s srednje in vzhodno evropskimi državami.

Varovanje otrok

Varovanje otrok predstavlja posebno skrb Sveta Evrope. Akcijski načrt proti spolni zlorabi otrok v Evropi je bil sprejet novembra 2001 v Budimpešti. Sledil mu je drugi svetovni kongres proti spolni zlorabi otrok v komercialne namene (Yokohama, december 2001). Svet Evrope je sprejel Priporočilo R (2001) 16, ki obravnava spolno zlorabo otrok in oblikuje nadzorni sistem lastnih pravnih instrumentov.

Svet Evrope krepi varovanje otrok v civilnem pravu z oblikovanjem norm na področju skrbništva, meddržavnih in rednih stikov staršev in otrok ter na drugih področjih, ki zadevajo starševstvo.

Boj proti kriminalu na svetovnem spletu

Prizadevanja Sveta Evrope na področju boja proti kriminalu na svetovnem spletu so vodila do sprejetja Konvencije o kriminalu na svetovnem spletu, leta 2001. To je bila prva konvencija, ki je postavila okvir za boj proti kriminalu na svetovnem spletu. Svet Evrope je leta 2003 sprejel Dodatni protokol h konvenciji o kibernetiski kriminaliteti, ki obravnava inkriminacijo rasističnih in ksenofobičnih dejanj, storjenih v računalniških sistemih.

Preprečevanje kriminala

Svet Evrope oblikuje smernice za preprečevanje kriminala in mladoletnega prestopništva. Ocenjuje učinkovitost nacionalnih politik in določa temeljna načela, ki jih morajo države članice upoštevati pri izboljševanju lastnih preventivnih sistemov.

INSTITUCIONALNE REFORME ZA UVELJAVITEV VLADAVINE PRAVA

Ustave in ustavna vprašanja

Ustava je najvišji pravni akt države, ki vzpostavlja in organizira njen institucionalni sistem. Svet Evrope sodeluje pri ustavnih razpravah preko Evropske komisije za demokracijo prek pravne ureditve, imenovane tudi Beneška komisija. To je forum, kjer lahko države dobijo informacije in razpravljajo o ustavnih problemih, idejah in projektih. Komisija izdaja ustavne študije, poročila in publikacije. Njeno delo vključuje svetovanje ob sprejemanju ustav, tako novih kot spremenjenih, podajanje okvirnih mnenj in razlaganje osnovnih nacionalnih in mednarodnih pravnih instrumentov ter pomoč pri vprašanjih, ki zadevajo volilno zakonodajo.

Zakonodajne reforme

Svet Evrope si skupaj z državami članicami in kandidatkami prizadeva, da so njihovi nacionalni pravni sistemi na vseh področjih v skladu z evropskimi normami – od civilnega, kazenskega in upravnega prava do bioetike in varovanja podatkov. Svet Evrope organizira delovna srečanja, nudi strokovna mnenja o pravnih dokumentih in države seznanja z modernimi tehnikami oblikovanja zakonodaje, da bi le ta bila dostopnejša širši javnosti, kar je prednostna naloga demokratičnih držav.

Izboljševanje delovanja pravosodja

Učinkovit in neodvisen pravosodni sistem je ena izmed najpomembnejših prednostnih nalog Sveta Evrope. Odbor ministrov je sprejel veliko instrumentov, da bi bilo sodstvo bolj pravično in učinkovito. Izvaja pa tudi ukrepe za vzpostavitev neodvisnosti in nepristranskosti sodišč, izboljšanje pritožbenih postopkov, izboljšanje mehanizmov za izvrševanje odločb sodišč, zmanjševanje sodnih zaostankov in čakalnih dob, poenostavitev postopkov ter za povečanje pravne pomoči. Spodbuja poravnava v civilnih sporih in uporabo alternativnih metod. Za zagotovitev učinkovitosti in kakovosti sodnega sistema spodbuja uporabo novih informacijskih tehnologij. Posvetovalni svet evropskih sodnikov (CCJE) pomaga Odboru ministrov pri dejavnostih za doseg te ciljeve.

Program Sveta Evrope za sodelovanje pomaga državam članicam in kandidatkam pri reformah pravosodnih institucij kot so na primer pravosodne komisije, uradi javnega tožilstva in odvetniške zveze.

Usposabljanje pravnih strokovnjakov

Prvi cilj Sveta Evrope je zagotovitev pravičnosti in spoštovanje vladavine prava. Zato sodeluje pri usposabljanju pravnih strokovnjakov: sodnikov, tožilcev, odvetnikov, uslužbencev sodnega registra in notariata, policistov in osebja v zaporih. To vključuje tudi sodelovanje v Šoli za sodnike v Bordeauxu in na policijskih akademijah.

Svet Evrope spodbuja neposredno sodelovanje med strokovnjaki in v ta namen organizira redna srečanja in konference sodnikov, tožilcev, odvetnikov in predsednikov evropskih vrhovnih sodišč.

Policija in notranje varnostne službe

Svet Evrope posveča posebno pozornost policijski etiki. Leta 2001 je sprejel Evropski kodeks policijske etike kot osnovo za reforme v državah članicah in kandidatkah. Evropski notranji ministri se redno srečujejo, da bi zagotovili spoštovanje temeljnih načel Sveta Evrope pri delovanju policije, predvsem na področju boja z mednarodnim kriminalom. Svet Evrope bo obravnaval tudi vlogo in odgovornost notranjih varnostnih služb in poročal o upoštevanju priporočil na tem področju.

Sistem zaporov

Svet Evrope si prizadeva za humanejše zaporne politike in daje smernice državam članicam za izboljšanje življenjskih pogojev v zaporih. Trenutno raziskuje policijske sisteme pridržanja, priporov in pogojnih izpustov ter obravnavanje dolgoletnih zapornikov. Proučuje tudi alternativne oblike prestajanja zapornih kazni. Usmerjevalne skupine, ki jih

sestavljajo strokovnjaki Sveta Evrope in posebni evropski predstavniki pomagajo jugovzhodnim evropskim državam in Skupnosti neodvisnih držav pri reformi sistemov zaporov.

ODNOS MED DRŽAVO IN DRŽAVLJANI

Tujci in državljani

Svet Evrope je središčni prostor za izmenjavo informacij o državljanstvu, prošnjah za azil in mobilnosti. Išče soglasje med državami za preprečevanje stanja »brez državljanstva« in išče primerne rešitve v primerih, ko do tega pride. Evropska konvencija o državljanstvu je edini mednarodni pravni instrument s tega področja.

Pravne entitete in civilna družba

Svoboda izražanja je tako individualna kot kolektivna pravica. Število nevladnih organizacij raste in Evropska konvencija o priznavanju pravne osebnosti mednarodnih nevladnih organizacij Sveta Evrope je edinstven dokument na tem področju. Listina o pravni osebnosti nevladnih organizacij nudi smernice državam, ki iščejo pravne temelje za delovanje nevladnih organizacij na njihovem ozemlju.

Upravna sodišča in javne oblasti

Svet Evrope posebno pozornost posveča odnosom med oblastmi in posamezniki. Sodeluje s članicami pri nadzoru delovanja uprave in pri zagotavljanju, da njihovo delovanje ostane znotraj pravnih meja.

VAROVANJE PRAVIC IN SVOBOŠČIN POSAMEZNIKA

Družinsko pravo

Svet Evrope deluje na usklajevanju standardov družinskega prava in posveča posebno pozornost problemom posameznika. Posebno dejaven je na področju otrokovih pravic in je odgovoren za izvajanje Evropske konvencije o uresničevanju otrokovih pravic.

Bioetika, ksenotransplantacije, biotehnologija in nadzor živil

Varovanje človeka kot posameznika in kot pripadnika človeške vrste je nujno predvsem pri medicinskih raziskavah. Biotehnologija odpira pomembna etična vprašanja. Svet Evrope si prizadeva najti ravnotežje med svobodo raziskovalca in spoštovanjem posameznika. Svet Evrope je prvi oblikoval Konvencijo o človekovih pravicah v zvezi z biomedicino (z dodatnimi protokoli), da bi sledil znanstvenemu napredku. Ti protokoli se nanašajo na presaditve organov in prepoved kloniranja človeških bitij; drugi, ki se nanašajo na vprašanje zarodka, genetskih in biomedicinskih raziskav človeka, pa so še v fazi oblikovanja. Odbor ministrov je sprejel priporočilo Rec(2003)10E, ki se nanaša na ksenotransplantacije.

Pravice živali

Svet Evrope je prav tako zaskrbljen nad ravnanjem z živalmi. Sprejel je nekaj konvencij, ki se nanašajo na njihovo zaščito, še posebej pri prevozu in zakolu. Ta pravna sredstva so predmet multilateralnih posvetovanj.

Psihiatrija in človekove pravice

Svet Evrope namenja posebno pozornost zaščiti oseb z duševnimi motnjami, ki so neprostoVOLjno vključene v psihiatrične ustanove. »Bela knjiga« določa smernice oblikovanja prihodnjih pravnih instrumentov na tem področju.

Varstvo osebnih podatkov

Vsi osebni podatki, zdravstveni, statistični, uradniški, policijski ali sodni, morajo biti obravnavani z vsem spoštovanjem do zasebnosti posameznikov; to se nanaša tudi na zbiranje podatkov z videonadzorom ali pametnimi karticami. Konvencija o varstvu posameznika glede na avtomatsko obdelavo osebnih podatkov ima poseben protokol o nadzoru in mednarodnih bazah podatkov. Vsebuje tudi priporočila za zagotavljanje zaupnosti.

IZBRANA DOKUMENTACIJA

Izdaje v založbi Sveta Evrope

Evropske konvencije in sporazumi
(7 zvezkov)

**Priprava in sklepanje pogodbe
v Svetu Evrope**
(1999), ISBN 92-871-3899-0

**Konvencija o človekovih pravicah
v zvezi z biomedicino**
(ETS No. 164) (1997) ISBN 92-871-3223-2

**Dodatni protokol h Konvenciji
o človekovih pravicah v zvezi z
biomedicino in presajanjem
človeških tkiv**
(2002), ISBN 92-871-4885-9

**Francosko-angleški pravni slovar
Sveta Evrope**
(1994), ISBN 92-871-2496-5

**Evropska konvencija o zatiranju
terorizma**
(1986) (ETS), ISBN 92-871-0136-1

**Smernice, ki se nanašajo na
človekove pravice in boj proti
terorizmu**
(2002), ISBN 92-871-0136-1

**Konvencija o kriminalu na
svetovnem spletu**
(2002) (ETS 90), ISBN 92-871-0136-1

Kriminal in kazensko pravo v Evropi
(2000), ISBN 92-871-4378-1

Organizacija sodstva v Evropi
(2000), ISBN 92-871-4245-9

Človeški genom
(2001), ISBN 92-871-4568-7

Kloniranje
(2002), ISBN 92-871-4702-7

**Etični pogled (vidik) –
transplantacije**
(2002), ISBN 92-871-4779-5

**Konvencija o udeležbi tujcev v
javnem življenju na lokalni ravni**
(1992) (ETS 144), ISBN 92-871-2061-7

**Evropska listina o regionalnih ali
manjšinskih jezikih**
(1993) (ETS 148), ISBN 92-871-2210-5

**Protokol št. 2 k okvirni konvenciji
o čezmejnem sodelovanju
teritorialnih skupnosti ali oblasti**
(1998), ISBN 92-871-3646-7

**Evropska listina o lokalni
samoupravi**
(1985) (ETS 122), ISBN 92-871-0804-8

Bilten z ustavnopravnimi primeri
(CD-ROM), ISBN 00-Bul-Juri-s

Izdaje IDC Sveta Evrope v Ljubljani

Otrokove pravice v Evropi
(1999), ISBN 92-6285-09-2

**Izbrani dokumenti o zaščiti tujcev,
posilcev azila in beguncev**
(1999), ISBN 961-6285-10-6

**Nekateri pogledi na sedanji položaj
beguncev s stališča Evropske
konvencije o človekovih pravicah**
(1998), ISBN 961-6285-00-9

Spletne strani:

<http://coe.int/legal> (splošna stran pravnih zadev)

<http://www.venice.coe.int> (Beneška komisija)

<http://coe.int/local> (lokalna in regionalna demokracija)

<http://greco.coe.int> (skupina držav proti korupciji)

Konvencije, priporočila in sporazume, sklenjene v okviru Sveta Evrope, pojasnjevalna poročila, preglednico podpisov, ratifikacij in pristopov ter besedila vseh pridržkov, izjav in sporočil podpisnic in pogodbenic lahko v angleščini in francoščini pregledate na spletni strani Sveta Evrope:

<http://conventions.coe.int>

Lokalna in regionalna demokracija

Svet Evrope si prizadeva spodbujati lokalno in regionalno samoupravo tako, da širi izkušnje in razvija upravne in pravne strukturne politike, spodbuja čezmejno sodelovanje med lokalnimi oblastmi in poudarja kulturne in jezikovne raznolikosti evropskih regij.

Odbor ministrov sprejema program aktivnosti, katerih vsebina temelji tudi na dogovorih, sprejetih na rednih srečanjih in konferencah evropskih ministrov, odgovornih za lokalne oblasti.

Spodbujanje lokalne in regionalne demokracije

Svet Evrope spodbuja lokalno in regionalno demokracijo, spodbuja prenos moči na lokalno in regionalno raven ter sodelovanje državljanov v lokalnem in regionalnem javnem življenju. V ta namen je bila oblikovana Evropska listina o lokalni samoupravi. Svet Evrope spodbuja oblikovanje skupnih evropskih načel in standardov, ki ščitijo in krepijo pravice lokalnih oblasti.

Delo Sveta Evrope pokriva vsa vprašanja, ki se nanašajo na pravni okvir, strukturo, dolžnosti, vire financiranja ter na delovanje lokalnih in regionalnih oblasti.

Lokalne oblasti so pomemben člen v programih sodelovanja in krepitve vladavine prava. Programi obsegajo zakonodajno pomoč, ki zadeva lokalno in regionalno demokracijo, delitev moči med različnimi nivoji vladanja in razmerja med njimi; zagotavljajo pravno in tehnično pomoč pri pripravi lokalnih in regionalnih sistemov financiranja in upravljanja s krajevnimi javnimi službami; usposablajo lokalne in regionalne upravne uslužbenke in izvoljene predstavnike ter oblikujejo in vodijo zveze lokalnih in regionalnih oblasti.

Krepitev čezmejnega sodelovanja

V zadnjih desetih letih so obmejne regije postale vse bolj usmerjene navzven, kar je pripeljalo do novih vidikov čezmejnega sodelovanja ter ponovne obuditve zanimanja za pravila, ki določajo čezmejno in notranje sodelovanje med lokalnimi oblastmi, ki si ne delijo skupnih državnih meja. Pravno osnovo za čezmejno sodelovanje zagotavlja Evropska okvirna konvencija o čezmejnem sodelovanju teritorialnih skupnosti ali oblasti. Cilja Sveta Evrope na področju čezmejnega sodelovanja sta zgraditev zaupnih in dobrih sosedskih odnosov ter odstranitev vseh ovir (še posebej pravnih) za sodelovanje med lokalnimi in regionalnimi oblastmi. Svet Evrope zato spodbuja sprejetje in implementacijo sporazumov o čezmejnem sodelovanju in ustanavlja organe za čezmejno sodelovanje, kot je Euroregions.

**Evropska listina
o regionalnih
ali manjšinskih
jezikih**

Regionalni ali manjšinski jeziki so ključen del evropske kulturne dediščine in zato jih moramo zaščititi in spodbujati. Od leta 1992 lahko evropske države svojo zavezanost k varovanju te dediščine potrdijo s podpisom Evropske listine o regionalnih ali manjšinskih jezikih.

** literatura je navedena pod »Pravno sodelovanje«*

Socialna usklajenost

Svet Evrope dejavno uveljavlja socialno usklajenost. Pri tem so njegovi glavni cilji:

- jamčiti enako raven socialne varnosti;
- pospeševati zaposlovanje, poklicno usposabljanje in pravice delavcev;
- zagotavljati varstvo najbolj ranljivih skupin v družbi;
- uveljavljati enake možnosti;
- boj proti izključenosti in zapostavljanju;
- utrditi evropsko sodelovanje na področju migracij.

Strategija za socialno usklajenost

Na drugem vrhu Sveta Evrope leta 1997 je bila socialna usklajenost opredeljena kot ena vodilnih prednostnih nalog te organizacije v naslednjih letih. Novo ustanovljeni organ, Evropski odbor za socialno usklajenost, je pripravil strategijo socialne usklajenosti, ki jo je sprejel Odbor ministrov leta 2001. To je izjava o pripravljenosti, ki zavezuje Svet Evrope k oblikovanju delovnega programa za nadaljnja leta.

Urejanje vprašanj, povezanih s socialno usklajenostjo

Oddelek za razvoj socialne usklajenosti, ki je bil ustanovljen kot odgovor na načrt delovanja po drugem vrhu Sveta Evrope, opravlja raziskave in analize ter je odgovoren za razvoj politike in projektno delo v državah članicah (po programih ADACS). Prednostne naloge tega oddelka določa Strategija za socialno usklajenost. Trenutno so to razvijanje kazalcev nadzora socialne usklajenosti in proučevanje vidikov razvoja strategij za boj proti revščini. Oddelek uporablja sistem mrež kot del programa tehnične pomoči in gradi povezave med regijami ali skupinami držav članic, da bi nadaljeval začeto delo. Oddelek izdaja elektronski časopis »Social Cohesion Developments« in tiskano serijo »Trends in social cohesion«. Oblikuje tudi mrežo socialnih raziskovalcev, terenskih delavcev in oblikovalcev politik.

Dostop do socialnih pravic

Socialne pravice so imele pomembno vlogo pri razvoju Evrope v zadnjem stoletju, vendar jih, kljub napredku na številnih področjih, še vedno ne uživajo vsi Evropejci enako. Globalizacija, ekonomski in politični razvoj ter spreminjajoča se vloga države so danes največji izzivi; poudarjajo posameznikovo potrebo po dostopu do socialnih pravic v dobi negotovosti in hitrih sprememb.

V tem kontekstu je Svet Evrope leta 1999 začel s svojim delom na projektih, ki bi analizirali, identificirali in rešili številne probleme, s katerimi se, ob sklicevanju na pravico do socialnega varstva, stanovanja, zdravja in izobrazbe, soočajo posamezniki.

Evropske konvencije za varstvo socialnih pravic

Dostop do socialnih pravic je bistvo socialne usklajenosti. Svet Evrope določa temeljna načela s številnimi pravni dokumenti, kot so Evropska socialna listina in Evropski kodeks o socialni varnosti.

Svet Evrope poziva strokovnjake z različnih področij naj analizirajo problem dostopa do socialnih pravic in priporočijo ukrepe, ki bi zapolnili vrzel med pravno zagotovljenimi socialnimi pravicami, ki jih pozna večina držav članic in dejansko možnostjo državljanov, da jih koristijo.

Evropska socialna listina s svojimi protokoli in spremenjeno listino zagotavlja celo vrsto temeljnih socialnih pravic (glej poglavje Človekove pravice: varstvo, uveljavljanje in preprečevanje).

Evropski kodeks socialne varnosti in njegov protokol jamčita minimalno raven varstva, ki vključuje zdravniško oskrbo, boleznino, nadomestilo zaradi poškodbe pri delu, dajatve za materinstvo, nadomestilo za brezposelnost, invalidnino in družinsko pokojnino, družinske dodatke in pokojnine. Spremenjeni kodeks (1990) upošteva zadnje spremembe, ki urejajo socialno varnost v državah članicah in dvigujejo stopnjo varstva, zajamčenega na ravni držav.

Varstvo v tujini

V nadaljevanju našeti sporazumi olajšujejo meddržavno gibanje delavcev in njihovih družin, njihovo vključevanje v države gostiteljice brez izgube svoje kulturne prepoznavnosti, pravno varstvo in zagotavljanje blaginje:

- **Evropska konvencija o socialni varnosti** temelji na štirih bistvenih načelih. To so: enako obravnavanje, enotnost veljavne zakonodaje, ohranjanje pravic in plačevanje dajatev v tujino. Konvencija velja za vso zakonodajo, ki ureja ta področja socialne varnosti: boleznine in nadomestila za čas porodniškega dopusta, invalidnine, starostne pokojnine, družinske pokojnine, invalidnine za poškodbe pri delu in poklicne bolezni, pogrebne, nadomestila za brezposelnost in družinske dodatke;
- **Evropska konvencija o socialni in zdravniški pomoči** temelji na načelu enakega obravnavanja. Vsaka pogodbenica se je z njo zavezala, da so državljani drugih pogodbenic, ki zakonito prebivajo na njenem ozemlju, upravičeni do enake socialne in zdravstvene pomoči kot njeni lastni državljani;
- **Evropska konvencija o pravnem položaju priseljenih delavcev** vsebuje načelo enakega obravnavanja delavcev migrantov in državljanov države gostiteljice ter jamči pravico do ponovnega združevanja družin. Izvajanje konvencije spremlja posvetovalni odbor.

Bilateralno in regionalno sodelovanje na področju socialne varnosti

Svet Evrope ima širok program bilateralne in regionalne pomoči za države članice srednje in vzhodne Evrope. Njegov cilj je pomagati tem državam sprejeti nacionalne zakonodaje socialne varnosti, ki so v skladu z minimalnimi standardi Evropskega kodeksa o socialni varnosti in njegovimi protokoli. Svet Evrope spodbuja usklajenost socialne varnosti

s pospeševanjem povezav med državami članicami. Spodbuja tudi uveljavitev pravnih instrumentov Sveta Evrope. Njihov cilj je zagotovitev enakega dostopa do socialnega varstva tujim delavcem in njihovim družinam, predvsem kadar delajo v dveh ali več državah.

Odvisnost od drugih in socialno varstvo

Svet Evrope proučuje različne vidike podaljševanja pričakovane življenjske dobe v Evropi in vse večje stroške, ki s tem nastajajo. Eno od vprašanj je tudi odvisnost starejših od drugih oseb, ki zanje skrbijo in potrebni ukrepi za izboljšanje njihove socialne varnosti.

Usmeritve za pospeševanje zaposlovanja

Ena od ključnih sestavin strategije Sveta Evrope za socialno usklajenost je pospeševanje dostopa do zaposlitve v državah članicah Sveta Evrope, za vse tiste, ki so brezposelni in iščejo delo. Odbor strokovnjakov za pospeševanje dostopa do zaposlitve je končal svoje delo leta 2001 in je oblikoval smernice za razvoj lokalnega zaposlovanja na petih glavnih temah: partnerstvo, enake možnosti in nediskriminacija, zasebno podjetništvo, usposabljanje in vseživljenjsko izobraževanje. Poročilo odbora je določilo ovire pri zaposlovanju, še posebej v srednji in vzhodni Evropi. Svet Evrope je oblikoval programe pomoči za Rusijo, Albanijo in druge države članice, ki so imele potrebo po izboljšanju dostopa do zaposlitve, v skladu z navodili odbora, z namenom izboljšati delovanje lokalnih trgov dela in pospeševanjem partnerstva.

Otroci in družine

Probleme, ki zadevajo otroke in družine obravnava Forum za otroke in družine, ki daje priporočila ter spodbuja širjenje in izmenjavo informacij. Forum sestavljajo predstavniki držav članic, različni organi Sveta Evrope, mednarodne organizacije, nevladne organizacije in skupina otrok. Problemi, ki jih proučujejo, so med drugim položaj otrok v družbi, sistem socialne pomoči, otroški vrtci, otroška igrišča, otroško brezdomstvo, spolna zloraba otrok, zasebno varstvo. Vse delo foruma poteka v prizadevanju za otrokove pravice.

Vključevanje invalidov

Svet Evrope si prizadeva razviti dosledno politiko vključevanja invalidnih oseb, s posebnim poudarkom na zdravstveni rehabilitaciji, vključevanju v družbo in sodelovanju pri življenju v skupnosti. Opredelil je model politike skladnosti, ki sočasno upošteva načela polnopravnega državljanstva in samostojnega življenja. Model je bil vir zamisli za reformo zakonodaje v posameznih državah. Cilj take usmeritve je odpraviti najrazličnejše ovire, od psiholoških, vzgojno-izobraževalnih, družinskih, kulturnih in socialnih do poklicnih in finančnih ali celo arhitekturnih.

Vključevanje migrantov

Delo Sveta Evrope na tem področju je osredotočeno na prepoznavanje razlogov za migracijska gibanja, pravni status migrantov ter integracijo migrantov in beguncev. Integracija je pomembna predvsem v državah srednje, vzhodne in južne Evrope, ki so se s tem problemom srečale

šele nedavno. Politika Sveta Evrope daje poudarek integraciji in nudi smernice za izboljšanje odnosov v skupnosti, spodbuja sodelovanje in toleranco ter zagotavlja socialne pravice migrantov. Ena izmed študij, na primer, priporoča dostop tujcem do javnih služb.

Nezakonito preseljevanje predstavlja velik problem. Svet Evrope pospešuje nadzorovanje migracijskih tokov s spodbujanjem dialoga in partnerstva z državami izvora, prehoda in cilja migracij. Ena izmed najpomembnejših nalog je proučevanje pravil in praks, ki zadevajo pravni status tujih prebivalcev in drugih oseb, ki živijo na območju držav članic.

Romi / Cigani

Svet Evrope pomaga državam članicam izboljšati položaj romske/ciganske manjšine. Spodbuja oblikovanje in izvajanje ustreznih usmeritev na državni in lokalni ravni in poudarja, da morajo pri tem sodelovati tudi romske/ciganske skupnosti. Posebna strokovna skupina za Rome/Cigane pripravlja za države članice smernice in priporočila o različnih vidikih politike do Romov/Ciganov (človekove pravice, izobraževanje, zaposlovanje, stanovanja itd.). Usklajevalec dejavnosti za Rome/Cigane izvaja različne projekte vodenja in upravljanja v okviru celovitega projekta za Rome/Cigane v Evropi in ima pomembno vlogo pri usklajevanju dejavnosti, ki jih na tem področju izvajajo različne mednarodne organizacije.

Prebivalstvo in demografija

Odbor za evropsko prebivalstvo spremlja demografska gibanja in usmeritve v državah članicah ter zbira podatke in analize. Nov način dela, ki je bil sprejet leta 2002, daje hitre, boljše rezultate in vsako leto preučuje štiri teme. Odbor pri usklajevanju podatkov o populaciji v Evropi sodeluje z organizacijami kot sta Eurostat in ENECE. Te analize so uporabne pri oblikovanju drugih programov Sveta Evrope, predvsem tistih, ki se ukvarjajo s socialno usklajenostjo. Predstavljajo tudi osnovo priporočil Odbora vsem oblikovalcem odločitev. Tehnično sodelovanje z državami članicami Sveta Evrope je osredotočeno na popis prebivalstva in objavo podatkov.

SOLIDARNOST

Razvojna banka Sveta Evrope (CEB)

Razvojna banka je bila ustanovljena leta 1956 na podlagi delnega sporazuma Sveta Evrope in danes je vanjo vključenih 35 držav članic. Njena prednostna usmeritev je finančno pomagati državam članicam pri reševanju socialnih vprašanj, ki se pojavljajo zaradi navzočnosti beguncev ali razseljenih oseb ali žrtev naravnih ali ekoloških nesreč.

Področje delovanja razvojne banke presega njene osnovne naloge, tako da upošteva tudi nove socialne in ekonomske dejavnike.

Banka odobrava posojila v višini do 50 % celotne vrednosti socialnih naložbenih projektov, ki so namenjeni za:

- odpiranje delovnih mest v majhnih in srednjih podjetjih na manj razvitih območjih;
- pripravo programov poklicnega usposabljanja;
- gradnjo poceni stanovanj;
- zagotavljanje socialne infrastrukture v zdravstvu (bolnišnice, zdravstveni domovi itd.), izobraževanju (šole, univerze itd.), pri varstvu okolja (čistilne naprave, objekti za odstranjevanje odpadkov itd.), posodabljanju kmetijstva (osnovni infrastrukturni objekti), prenovi mest ter za varstvo in oživiljanje zgodovinske dediščine.

Banka je ustanovila »izbirni račun sklada«, prek katerega usmerja del svojega letnega dobička v subvencioniranje obresti za posebne socialne projekte v državah članicah, ki so pomoči posebej potrebne.

Od svojega obstoja je banka odobrila že za več kot 15 milijard evrov posojil. Letni proračun za posojila trenutno znaša okoli 1,6 milijard evrov. Z dokapitalizacijo, za katero so se odločili novembra 1999, so se lastna sredstva banke povečala na 4,1 milijarde evrov, njihove rezerve pa na približno 1,3 milijarde evrov.

Center za svetovno solidarnost v Lizboni

Evropski center za svetovno soodvisnost in solidarnost (Center Sever-Jug) je bil leta 1990 ustanovljen v Lizboni (Portugalska), kot delni sporazum Sveta Evrope. Center ima dve nalogi: dvigati zavest evropske javnosti o medsebojni odvisnosti Severa in Juga in solidarnosti ter razvijati povezave z vladami, lokalnimi skupnostmi, nevladnimi organizacijami, parlamentarci in mediji v državah na drugih koncih sveta z namenom, da se pospešuje razvoj človekovih pravic, pluralistične demokracije in globalnega izobraževanja.

Vzgaja, obvešča, komunicira

Center skuša z delavnicami, forumi, seminarji, izobraževalnim gradivom, publikacijami in drugimi dejavnostmi, med katerimi sta tudi vsakoletna nagrada Sever-Jug in teden svetovnega izobraževanja, dvigati zavest o razsežnosti človekovih pravic in vlogi civilne družbe, razvijati mednarodno solidarnost na lokalni ravni, graditi podporo za mednarodno razvojno pomoč, pospeševati svobodo medijev in izboljševati odnose med Severom in Jugom.

Center Sever-Jug izdaja mesečnik *Soodvisni (The Interdependent)*

IZBRANA DOKUMENTACIJA

Izdaje v založbi Sveta Evrope

Evropski kodeks za socialno varnost: kratek vodič
(2002), ISBN 92-871-4885-6

Trendi in razvoj pokojnin in financiranje zdravstvenih storitev v Evropi v devetdesetih letih
(2002), ISBN 92-871-4921-6

Spodbujanje političnih razprav o socialni izključitvi s komparativnega vidika
(2002), ISBN 92-871-4920-8

Rehabilitacija in integracija invalidnih oseb
(2002), ISBN 92-871-4827-9

Zaščita invalidnih odraslih in otrok pred zlorabo
(2002), ISBN 92-871-4919-4

Spreminjajoč se obraz Evrope – populacijski tokovi v 20. stoletju
(2002), ISBN 92-871-4790-6

Nedavni demografski razvoj v Evropi
(2001), ISBN 92-871-4783-3 in CD-ROM

Plodnost in nove oblike gospodinjstev in družin v Evropi
(2001), ISBN 92-871-4698-5

Trendi smrtnosti
(2001), ISBN 92-871-4725-6

Izobraževanje in socialna usklajenost
(2000), ISBN 92-871-4443-5

Raznolikost in usklajenost: novi izzivi za integracijo migrantov in manjšin
(2000), ISBN 92-871-4345-5

Okvir integracijskih politik
(2000), ISBN 92-871-4341-2

Evropsko prebivalstvo in trg dela po letu 2000
(2000), ISBN 92-871-4273-4

Izdaje IDC Sveta Evrope v Ljubljani

Slovenija in evropski standardi varstva narodnih manjšin
(2002), ISBN 961-6285-21-1

Spletne strani:

<http://www.coe.int/socialcohesion> (socialna usklajenost)

<http://www.coe.int/ceb> (Razvojna banka)

http://www.coe.int/T/E/North-South_Centre (Center Sever–Jug)

<http://www.coe.int/soc-sp>

(delni sporazum na področju socialnega in javnega zdravstva)

Zdravstveno varstvo

Cilj Sveta Evrope je razvoj etične evropske zdravstvene politike, ki naj bi jo dosegli s:

- povezovanjem človekovih pravic, socialne usklajenosti in zdravstvenih programov;
- uskladitvijo zdravstvenih politik držav članic glede varnosti in kakovosti;
- razvojem preprečevanja bolezni in zdravstveno vzgojo;
- uveljavljanjem enakih možnosti dostopa do zdravstvene oskrbe, pravic bolnikov, sodelovanja državljanov in varstva posebej občutljivih skupin.

Konferenca evropskih ministrov za zdravstvo

Evropski ministri za zdravstvo se redno srečujejo, da oblikujejo politike, ki ustrezajo novim izzivom na področju zdravstvenega varstva. Njihova zadnja, sedma konferenca je potekala od 12. do 13. junija v Oslu (Norveška). Njen naslov je bil »Zdravje, dostojanstvo in človekove pravice – vloga in odgovornost ministrov za zdravstvo«.

Službe zdravstvenega varstva s stališča socialne usklajenosti

Svet Evrope je izdal dva dokumenta. Prvi se nanaša na prilagajanje zdravstvenih služb ljudem v marginalnih položajih, Priporočilo 2001 (12), drugi pa na metode za oblikovanje smernic medicinske prakse, Priporočilo 2001 (13). Prav tako preučuje organizacijo paliativne oskrbe in učinek tehnologije na zdravstvo – pacient in internet.

Zdravstvena vzgoja za mlade

Evrope, Evropska komisija in Regionalni urad za Evropo Svetovne zdravstvene organizacije so v šolskem letu 1991/1992 združili svoje sile in ustanovili Evropsko mrežo zdravih šol. Začeli so s pilotskim projektom v štirih državah srednje in vzhodne Evrope, zdaj pa je v mrežo vključenih že več kot 500 poskusnih šol s 400.000 učenci v 40 državah.

Zdrave šole si prizadevajo doseči zdrav način življenja za vse učence šole in v ta namen povezujejo učitelje, učence, starše in širšo skupnost in jih spodbujajo k skupnemu delu za pospeševanje in izboljšanje zdravja.

Transfuzija krvi: varnost in etika

Prostovoljno brezplačno krvodajalstvo ter varnost in izboljšave pri uporabi krvi v zdravstvene namene (hemoterapiji) so vodilna načela Sveta Evrope pri usklajevanju transfuzijske prakse. Navodila za pripravo, uporabo in zagotavljanje kakovosti krvnih sestavin vsako leto dopolnijo z najnovejšimi podatki.

V Amsterdamu je bila ustanovljena banka krvi, ki vsebuje zmrznjene zaloge krvi redkih krvnih skupin.

Presajanje organov: reševanje življenj

Svet Evrope je pripravil etična načela, ki urejajo presajanje organov. Izdane so bile smernice za darovanje organov, v pripravi pa so evropski standardi za varnost in zagotavljanje kakovosti za organe in tkiva.

Ustanovljen je bil odbor za proučevanje etičnih in družbenih vplivov ksenotransplantacij – uporabe živih živalskih organov in tkiv za presajanje na ljudi. Rezultat njegovega dela so smernice o etičnih in socialnih vplivih ksenotransplantacij.

Farmakopeja: vodična v svetu

Evropska farmakopeja določa skupne in obvezne standarde (monografije) za zagotavljanje kakovosti zdravil v vseh državah članicah. Standardizacija je bila opravljena za vse snovi, uporabljene v zdravilih za humano uporabo ali za uporabo v veterini, kakor tudi za analitične metode, s katerimi je zagotovljena optimalna kakovost za zdravje potrošnikov.

Standardi posameznih držav se postopoma usklajujejo in objavljenih je bilo že več kot 1600 obveznih evropskih standardov za nova zdravila.

To delo se izvaja na podlagi evropske konvencije, ki jo je ratificiralo 30 držav članic ter Evropska unija. Vendar pa vpliv evropske farmakopeje sega daleč prek meja držav članic; mnoge druge države se v svoji notranji zakonodaji sklicujejo na njene standarde.

Evropska farmakopeja je vsako leto izdana v obliki vezane knjige v angleščini in francoščini in kot CD-ROM.

Pompidoujeva skupina: sodelovanje pri reševanju problematike mamil

Pompidoujeva skupina je multidisciplinarni forum za ministrsko sodelovanje v boju proti zlorabljanju mamil in trgovini z mamil.

V skupino je zdaj vključenih 34 držav članic. Vedno tesnejše sodelovanje z novimi demokracijami v boju proti mamilom se je razvilo z organizacijo seminarjev, programi izmenjav in programom usposabljanja za socialne delavce, ki delajo z zasvojenici.

Pompidoujeva skupina se sestaja na ministrski ravni enkrat na tri leta, da pregleda opravljeno delo in določi nove zahteve za sodelovanje ter prednostne naloge. Med sedanjimi prednostnimi cilji skupine so: preprečevanje zlorabe mamil, ponovno vključevanje zasvojenцев in uživalcev mamil v družbo ter pospeševanje usposabljanja in raziskav, zlasti o družbeni ceni zlorabe mamil.

Svet Evrope sodeluje tudi z mediteranskimi državami pri vzpostavljanju mreže epidemioloških strokovnjakov.

Zdravstveno varstvo za uporabnike

Svet Evrope namerava izboljšati raven zdravstvenega varstva za uporabnike. Dejavno je sodeloval pri pripravi zakonodaje v posameznih državah in direktiv Evropske unije za izdelke, ki neposredno ali posredno vplivajo na prehranjevalno verigo ljudi, pesticide, farmacevtske izdelke in kozmetiko, in tako pomagal uskladiti zakonodajo, predpise in prakso, ki urejajo kakovost izdelkov, učinkovitost in varnost kontrolnih postopkov za izdelke ter varno uporabo strupenih in škodljivih izdelkov. V razvoju je tudi nov pristop do prehranjevanja in varnosti živil.

IZBRANA DOKUMENTACIJA

Izdaje v založbi Sveta Evrope

Vodnik za zagotavljanje varnosti in kakovosti organov, tkiv in celic (2002), ISBN 92-871-4891-0

Vodnik za uporabo, pripravo in zagotavljanje kakovosti krvnih sestavin (2002), ISBN 92-871-4470-1

Rastline v kozmetiki: rastline in rastlinski preparati, ki se uporabljajo kot sestavine za kozmetične izdelke

1 izdaja (2001), ISBN 92-871-4703-5

2 izdaja (2002), ISBN 92-871-4676-4

Zdravje in družba – Razvijanje metodologije za oblikovanje smernic o najboljših medicinskih praksah (2002), ISBN 92-871-4788-4

Zdravje in družba – The adaptation of health care services to the demand for health care and health care services of people in marginal situations – priporočilo

Priporočilo in razlagalni memorandum Rec (2001)12

(2002), ISBN 92-871-4871-6

Druge publikacije

Evropska farmakopeja
CD-ROM: ISBN 92-871-4588-1
Knjiga: ISBN 92-871-4587-3

Katalog 2003 Evropskega oddelka za kakovost zdravil
(glavne publikacije in službe Evropske farmakopeje)

Človekove pravice, etične in moralne razsežnosti zdravstvene oskrbe – 120 praktičnih primerov za proučevanje

(1998), ISBN 92-871-3055-8

Strokovna rehabilitacija za uporabnike mamil v Evropi (2000), ISBN 92-871-4406-0

Upoštevanje družbene cene nedovoljenih drog – metode in orodja za ocenjevanje družbene cene uporabe narkotičnih (psychotropic) substanc (2001), ISBN 92-871-4734-5

Razvoj in izvajanje nadomestnih programov (2002), ISBN 92-871-4807-4

Zmanjšanje zlorabe mamil v Evropi (prospekt Pampidoujeve skupine)

Izdaje IDC Sveta Evrope v Ljubljani

Priporočilo o pripravi, uporabi in zagotavljanju kakovosti komponent krvi (10. izdaja) (2004), ISBN 961-6285-34-3

Razvoj in izvajanje sistemov izboljševanja kakovosti v zdravstvenem varstvu (2001), ISBN 961-6285-17-3

Spletne strani:

http://www.coe.int/T/E/Social_Cohesion/Health
(socialna usklajenost in zdravje)

http://www.coe.int/T/E/Social_Cohesion/soc-sp
(delni sporazumi na področju socialnega in javnega zdravstva)

<http://www.pheur.org> (Evropska farmakopeja)

<http://www.coe.int/pompidu> (Pampidoujeva skupina)

Izobraževanje

Evropska kulturna konvencija daje okvir za delo Sveta Evrope na področju izobraževanja, kulture, dediščine, športa in mladine. Doslej je h konvenciji pristopilo 48 evropskih držav, ki sodelujejo pri delu Sveta Evrope na omenjenih področjih.

Okvir za delovanje

Program Sveta Evrope na področju izobraževanja in kulture upravlja Svet za kulturno sodelovanje (CDCC). Pri tem mu pomagajo štiri strokovne komisije, in sicer: za izobraževanje, za visoko šolstvo in raziskovanje, za kulturo in za kulturno dediščino. Na rednih konferencah se sestajajo tudi ministri, odgovorni za ta področja.

Izobraževanje: vlaganje v prihodnost Evrope

Kako lahko izobraževanje pomaga uveljavljati človekove pravice in temeljne svoboščine ter utrjevati pluralistično demokracijo? Kako lahko zbliža evropske narode in ustvarja večje medsebojno razumevanje in zaupanje? Kako lahko pomaga evropskim vladam in državljanom premagovati izzive, s katerimi se srečujejo naše družbe?

Svet Evrope se loteva reševanja teh obsežnih vprašanj z:

- izvajanjem projektov o osnovnem, višjem in visokem šolstvu ter izobraževanju odraslih;
- izmenjavanjem idej, izkušenj in raziskav;
- pospeševanjem povezav in izmenjav ter razvijanjem novih partnerstev in omrežij;
- uveljavljanjem priznavanja strokovne usposobljenosti;
- objavljanjem praktičnih študij in priločnikov za nosilce političnega odločanja in izobraževalce;
- sodelovanjem z drugimi evropskimi institucijami in nevladnimi organizacijami.

Partnerstvo za prenovo šolstva

Oddelek Sveta Evrope za šolsko, izvenšolsko in visokošolsko izobraževanje si s projektom »Partnerstvo za prenovo šolstva« prizadeva za sodelovanje in pomoč državam članicam. To delo vključuje izobraževalne misije Sveta Evrope, katerih cilji so izobraževanje za demokracijo v Evropi, spodbujanje razvoja in reform izobraževanja, spodbujanje vseevropskih standardov in dobrih praks ter svetovanje in pomoč državam članicam s posebnimi potrebami.

Največjo pozornost Odbor namenja pomoči posameznim članicam (ali bodočim članicam) pri strukturnih spremembah v izobraževalni zakonodaji, politiki, standardih in metodah na področjih: jeziki, zgodovina

in demokratično državljanstvo. Spodbuja tudi regijsko sodelovanje in organizira dejavnosti za izboljšanje med-regijskega dialoga pri skupnih vprašanih kot so izobraževalna politika, kakovost in skrb za manjšine.

Demokratična varnost, socialna usklajenost in usmeritve izobraževanja

Ta dejavnost je del vloge Sveta Evrope kot vseevropskega foruma za usmeritve izobraževanja v demokratično varnost in socialno usklajenost. Prizadeva si, da bi hitro in učinkovito proučil pereče probleme in zlasti:

- prepoznal večje probleme izobraževanja v Evropi;
- ocenil trende, smernice in različne možnosti v politikah šolstva posameznih držav članic;
- vzpodbujal dialog vseevropskih razsežnosti med nosilci odločanja, učitelji, starši in nevladnimi organizacijami, z izmenjavo informacij in razširjanjem novih idej in dobre prakse.

Objavljena so bila poročila o vprašanih nasilja v šoli, izzivih izobraževanja in znanosti, novih informacijskih tehnologijah v šoli, enakopravnosti v šoli in strategijah za preoblikovanje izobraževanja.

Izobraževanje za demokratično državljanstvo

Projekt Sveta Evrope z naslovom Izobraževanje za demokratično državljanstvo (EDC) je namenjen ponovni presoji pomena in vloge vzgoje in izobraževanja pri spodbujanju dejavnega sodelovanja državljanov v demokratičnih družbah. Izobraževanje za demokratično državljanstvo lahko opredelimo kot skupek znanj, veščin in dejavnosti, ki pomagajo mladim in odraslim, da se dejavno vključujejo v sodobno družbo ter uresničujejo svoje pravice in prevzemajo odgovornost. Sem sodijo formalno in neformalno izobraževanje, izobraževanje odraslih ter priložnostno izobraževanje ob različnih dejavnostih nevladnih organizacij, lokalne skupnosti in medijev. Vključuje tudi učenje človekovih pravic, mirovno vzgojo in medkulturno vzgojo. Temeljna vprašanja pri tem so: katere vrednote in sposobnosti morajo imeti posamezniki, da kot državljani lahko sodelujejo in soodločajo in kako te vrednote in sposobnosti lahko pridobijo in jih prenašajo na druge. V okviru projekta je nastala vrsta študij o osnovnih pojmihi izobraževanja za demokratično državljanstvo, o strategijah učenja in poučevanja, o vseživljenskem učenju. Nastala so tudi praktična gradiva za učitelje.

Svet Evrope je odgovoren tudi za usklajevanje dejavnosti na področju izobraževanja za demokratično državljanstvo v okviru Pakta stabilnosti za jugovzhodno Evropo.

Izobraževanje za medkulturno razumevanje in zaupanje

Svet Evrope se je odzval na tragične dogodke 11. septembra 2001 z večjo aktivnostjo za doseg strpnosti in dialoga v kulturno raznolikih družbah sodobne Evrope. Nov projekt bo prenovil obstoječe koncepte medkulturnega izobraževanja, zlasti pri usposabljanju mladih za dialog o vprašanih, ki zadevajo religijo.

Visoko šolstvo in raziskovanje

Usmerjevalni odbor Sveta Evrope za visoko šolstvo in raziskovalno dejavnost (CD-ESR) je odgovoren za vse dejavnosti Sveta Evrope na področju visokega izobraževanja in raziskav. Njegov cilj je oblikovati visoko izobraževanje in raziskovanje v Evropi na podlagi skupnih demokratičnih načel in vrednot o evropski dediščini, vključujoč pravico do učenja, poučevanja in raziskovanja ter vzpodbuja avtonomnost in samoupravljanje akademskih institucij v demokratičnih družbah.

Prednostne naloge Sveta Evrope so: sodelovanje pri projektu prenove visokošolskega izobraževanja, znanega kot »Bolonjski proces«; spodbujanje izobraževanja za socialno usklajenost v komunikacijski družbi; uveljavljanje Konvencije o priznavanju visokošolskih kvalifikacij v evropski regiji (ETS No.165); spodbujanje sprememb sistemov visokega izobraževanja v jugovzhodni Evropi; zagotavljanje dostopa do visoke izobrazbe ter ohranjanje avtonomnosti in dediščine evropskih univerz.

Oblikovanje evropskega območja visokega izobraževanja – Bolonjski proces

Visokošolsko izobraževanje v Evropi je trenutno v fazi najširše in najpomembnejše reforme v zadnjih desetletjih. Reforma, imenovana tudi Bolonjski proces, je usmerjena k vzpostavitvi evropskega sistema visokega izobraževanja do leta 2010. Izobraževalni sistemi znotraj tega območja bodo medsebojno primerljivi, sistem diplom spremenjen in kvalifikacije priznane. Visoko šolstvo bo bolj prilagojeno potrebam na trgu in bo spodbujalo vseživljenjsko učenje.

Posebna pozornost Sveta Evrope bo namenjena priznavanju kvalifikacij in reformi dodiplomskega študija.

Usmerjevalni odbor Sveta Evrope za visoko šolstvo in raziskovalno dejavnost (CD-ESR) deluje kot vez med državami, vključenimi v Bolonjski proces, in drugimi podpisnicami Evropske kulturne konvencije, ki lahko imajo koristi od procesa, ne da bi se mu formalno priključile.

Priznavanje kvalifikacij v Evropi

Svet Evrope na tem področju sodeluje z Unescom na podlagi Konvencije o priznavanju visokošolskih kvalifikacij v evropski regiji. Konvencija je bila odprta za podpis v Lizboni, aprila 1997, in je stopila v veljavo februarja 1999. Do danes je konvencijo ratificiralo 39 držav in osem podpisalo.

Svet Evrope sodeluje z Unescom tudi pri vodenju mreže nacionalnih informacijskih centrov o univerzitetni mobilnosti in priznavanju kvalifikacij (ENIC) (www.enic-naric.net).

Učenje in poučevanje v komunikacijski družbi

Ta projekt, ki se je pričel leta 2001 in ki ga usmerjata Usmerjevalni odbor za visoko šolstvo in raziskovalno dejavnost in Usmerjevalni odbor za izobraževanje, pomaga razvijati predloge in smernice za oblikovanje izobraževalne politike, ki bi zadostila potrebam v spreminjajočih se evropskih družbah, upoštevajoč posledice novih tehnologij. Ima tri cilje:

- oblikovanje poročila o napredku, ki je rezultat uveljavljanja informacijskih tehnologij v evropskih izobraževalnih sistemih;

- prepoznavanje problemov in njihovih rešitev;
- oblikovanje predlogov politik za izpopolnjevanje pedagoških delavcev z osnovnim in dodatnim izobraževanjem.

Jezikovne politike

Projekt »Jeziki, raznolikost, državljanstvo« spodbuja različne pristope učenja jezikov v kontekstu demokratičnega državljanstva v Evropi. Dejavnosti vključujejo pomoč državam članicam pri analizi njihovih jezikovnih politik in spodbujanje učinkovitih strategij za večjo raznolikost, vključno z razvijanjem in preizkušanjem skupnih, evropskih instrumentov. Posebna pozornost je namenjena medkulturnemu izobraževanju, medsebojnemu priznavanju znanj za izboljšanje mobilnosti in zaposlitvenih možnosti ter vseživljenskemu izobraževanju za sodelovanje v mednarodnem okolju.

Evropski dan jezikov

Svet Evrope je 26. september razglasil za Evropski dan jezikov, ki ga praznujejo povsod po Evropi. Leto 2001 je bilo razglašeno za Evropsko leto jezikov, v sodelovanju Sveta Evrope in Evropske Unije. Ta kampanja je vključevala na tisoče ljudi v 45. državah in vsi dogodki so bili večjezični.

Kampanja je bila osnovana na načelu, da je znanje jezikov pomembno za medsebojno razumevanje, demokratično stabilnost, zaposlovanje in mobilnost. Osvetlila je vrednost jezikovne raznolikosti in kako pomembno je, da imajo vsi državljani možnost, da se učijo tujih jezikov. Evropski dan jezikov bo vsako leto ohranjal dosežke kampanje in nadgrajeval začetno delo.

Evropski center za sodobne jezike

Center je bil ustanovljen v Gradcu (Avstrija) na podlagi razširjenega delnega sporazuma, in sicer najprej za tri leta (1994–1997), zdaj pa je to stalna ustanova Sveta Evrope. Sporazum je doslej podpisalo 33 držav. Center je forum za nosilce usposabljanja učiteljev, za organizatorje izobraževalnih programov, pisce učbenikov, pripraviljavce učnih načrtov, strokovnjake za standarde izobraževanja, načine ocenjevanja in izdajanje spričeval ter vse, ki so pristojni za politiko učenja jezikov. Posebno poslanstvo Centra so naloge, povezane z izvajanjem politike učenja jezikov in uvajanjem novosti ter razširjanje dobre prakse pri učenju in poučevanju sodobnih jezikov.

Poučevanje zgodovine v šolah

V okviru projekta Učenje in poučevanje zgodovine Evrope v 20. stoletju, ki je bil na Dunajskem in Strasbourškem vrhu opredeljen kot prednostna naloga, se pripravlja gradivo za usposabljanje učiteljev in poučevanje zgodovine 20. stoletja v srednjih šolah. Glavni izdelek projekta je priročnik za učitelje »Poučevanje evropske zgodovine 20. stoletja«, ki ga bodo dopolnjevali še vodniki ali učni kompleti za vključevanje tem, kot so zgodovina žensk, nacionalizem, holokavst, migracijski tokovi ter uporaba filmskega gradiva pri pouku zgodovine. Projekt

poudarja tudi uporabo različnih virov informacij, kot so muzeji, žive pripovedi, avdio-vizualni mediji in arhivi, ki naj dljakom pomagajo razvijati potrebno kritičnost za razumevanje silnic, ki so oblikovale preteklo stoletje.

»Poučevanje s spominom«

Šole in države članice bodo obeležile »Dan spomina na holokavst in na zločine proti človeštvu« na dan, ki se jim zdi najprimernejši, kot je zapisano v Priporočilu Rec.(2001)15, in kot je bilo sprejeto na konferenci ministrov za izobraževanje v Krakovu, oktobra 2000.

Spremenjeni pouk in učbeniki zgodovine

Poučevanje zgodovine veliko prispeva k poznavanju preteklosti in vedenju mlajših generacij v sodobnih, demokratičnih družbah. Svet Evrope ima že dolgoletne izkušnje pri obravnavi vprašanj poučevanja zgodovine. Na tej podlagi lahko pomaga novim državam članicam pri spreminjanju njihovih učnih načrtov za pouk zgodovine, izdajanju novih zgodovinskih učbenikov in usposabljanju učiteljev zgodovine. Trenutno se na tem področju izvajajo trije programi: program priprave učnih načrtov, standardov in učbenikov ter usposabljanja učiteljev v Ruski federaciji; Črnomorska pobuda, v kateri Bolgarija, Gruzija, Moldavija, Romunija, Ruska federacija, Turčija in Ukrajina sodelujejo na seminarjih, pri posameznih projektih in pripravi učnega gradiva in pripomočkov; ter Tbilisjska pobuda, v okviru katere sodelujejo pisci učbenikov iz Armenije, Azerbajdžana, Gruzije in Ruske federacije in pripravljajo skupni učbenik za pouk zgodovine.

Svet Evrope je v okviru Pakta stabilnosti odgovoren tudi za usklajevanje dejavnosti za poučevanje zgodovine v jugovzhodni Evropi in se pri tem zlasti posveča usposabljanju učiteljev zgodovine, virom za poučevanje, izobraževanju na visokošolskih zavodih in neformalnim oblikam izobraževanja mladih.

Natečaj »Evropa v šoli«

Natečaj poteka pod pokroviteljstvom Sveta Evrope, Evropske komisije in Evropskega parlamenta ter Evropske kulturne fundacije že od leta 1953 in v njem vsako leto sodeluje več kakor pol milijona mladih Evropejcev. Namen natečaja je spodbuditi zanimanje za evropska vprašanja pri učencih osnovnih in srednjih šol.

V Sloveniji smo natečaj prvič razpisali v šolskem letu 1999/2000. Letos v Sloveniji poteka že šesti natečaj Evropa v šoli z naslovom »Sem državljanica – sem državljan v spreminjajoči se Evropi«. Učenci sodelujejo z literarnimi, fotografskimi, likovnimi deli ter s skupnim oblikovanjem internetnih strani s sovrstniki iz različnih evropskih držav.

Nagrajenci so povabljeni na mednarodne tabore, ki potekajo v nekaterih evropskih državah. Nekateri pa se udeležijo tudi srečanja v Evropskem mladinskem centru v Strasbourgu, kjer pridobijo informacije o delu Sveta Evrope in njegovih glavnih institucijah: Evropskem sodišču za človekove pravice, Odboru ministrov, Parlamentarni skupščini Sveta Evrope in drugih.

Izobraževanje za Rome – Cigane

Leta 2001 je bil oblikovan nov triletni program za izboljšanje izobraževanja romskih otrok v skladu z načeli Sveta Evrope. V okviru programa se izvajajo seminarji za učitelje, oblikujejo se povezave z drugimi oddelki Sveta Evrope in nevladnimi organizacijami s tega področja. Pri izvajanju sodelujejo tudi romske skupnosti in drugi, ki soodločajo o politikah izobraževanja Romov.

Program usposabljanja učiteljev v praksi

Ta program daje izobraževanju in usposabljanju učiteljev evropsko dimenzijo in poteka v vseh državah, ki so podpisale Evropsko kulturno konvencijo. Program je namenjen učiteljem osnovnih in srednjih šol, ki lahko na novo pridobljeno znanje posredujejo drugim učiteljem in učencem. Vsako leto na seminarjih sodeluje okoli 5000 učiteljev.

Vsako leto so v okviru 80. seminarjev predstavljene prednostne naloge Sveta Evrope: izobraževanje za demokratično državljanstvo in človekove pravice; poučevanje zgodovine; odgovor na nasilje v vsakodnevem življenju; medkulturni dialog in zaupanje; učinek novih tehnologij in evropska dimenzija šolskega izobraževanja.

Dvakrat letno, maja in novembra, Svet Evrope izda seznam seminarjev in tečajev v državah podpisnicah kulturne konvencije. Praktične informacije, vključno s seznamom, navodili za prijavo in podatki nacionalnih zvez, so dostopne preko spletne strani Sveta Evrope na http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/education/Teacher_training/

Program Sveta Evrope za izmenjavo dijakov srednjih šol

Program, ki je bil prvič pripravljen leta 1998, je zasnovan z namenom, da prispeva k povezovanju Evrope tako, da dijakom višjih razredov srednjih šol ponudi štipendije in jim s tem omogoči trimesečno šolanje v neki drugi evropski državi. Program temelji na zasnovi medsebojnih kulturnih izmenjav in pri tem je jezikovni vidik manj pomemben. Udeleženci programa živijo pri družinah in hodijo v šolo na enak način kot njihovi vrstniki v državi gostiteljici. Program izvajajo v povezavi z organizacijami, ki imajo na tem področju že nekaj izkušenj. Poudarek je na izmenjavah med vzhodom in zahodom in na štipendiranju dijakov iz jugovzhodne Evrope. Konferenca v Atenah, maja 2002, je preučila program z namenom, da ga podaljša.

IZBRANA DOKUMENTACIJA

Izdaje v založbi Sveta Evrope

Poučevanje zgodovine žensk v 20. stoletju: delo v razredu
(2000), ISBN 92-871-4304-8

Poučevanje evropske zgodovine 20. stoletja
(2001), ISBN 92-871-4466-4

Izobraževanje o holokavstu v 21. stoletju
(2001), ISBN 92-871-4537-7

Izobraževanje za demokratično državljanstvo – besede in dejanja
(2001), ISBN 92-871-4507-5

Odgovornost: od načel do prakse
(2001), ISBN 92-871-4511-3

Pojav človekovih pravic v Evropi – pregled
(2001), ISBN 92-871-4514-8

Koncept demokratičnega državljanstva
(2000), ISBN 92-871-4452-4

Evropa na zaslону – kino in poučevanje zgodovine
(2001), ISBN 92-871-4531-8

»Common European Framework of reference for languages: Learning, Teaching, Assessment« – Cambridge University Press – CUP
(2001), ISBN 0-521-80313-6 ali 0-521-00531-0.

Izdaje IDC Sveta Evrope v Ljubljani

Šolske povezave in izmenjave: praktični vodnik
(1999), ISBN 961-6285-07-6

Evropska dimenzija v šolah in mednarodno sodelovanje
(1999), ISBN 961-6285-08-4

Šola in človekove pravice
(1999), ISBN 961-6285-03-3

Evropa je več kot si mislite – priročnik za učitelje
(2000)

Evropska konvencija o človekovih pravicah – izhodišča za učitelje (priročnik)
(2001)

Naša zgodovina – naša evropska prihodnost
(2000/1), ISBN 961-6285-19-X

Nasilje v šoli: ozaveščanje, preprečevanje, kazni
(2000), ISBN 92-871-4075-8

Izzivi znanstvenega izobraževanja
(1999), ISBN 92-871-4095-2

Informacijske tehnologije v šolah: razlogi in strategije za tako naložbo
(2000), ISBN 92-871-4194-0

Vzgojno-izobraževalni priročnik: zamisli, viri, metode in dejavnosti za neformalno medkulturno vzgojo in izobraževanje mladih in odraslih
(1998), ISBN 961-6285-04-1

Osnovni pojmi in ključne kompetence izobraževanja za demokratično državljanstvo
(2002), ISBN 961-6285-23-8

Natečaj »Evropa v šoli« 2002/2003: Različni in enaki živimo skupaj v Evropi in na planetu Zemlja
(2002), ISBN 961-6285-24-6

2003/2004: Evropa skozi kulturo in šport
(2003), ISBN 961-6285-27-0

2004/2005: Sem državljanica – sem državljan v spreminjajoči se Evropi
(2004), ISBN 961-6285-35-1

Spletne strani:

Izobraževanje

http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/education/

Visoko šolstvo

http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/education/Higher_education/

Izobraževanje za demokratično državljanstvo

http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/education/E.D.C/

Poučevanje zgodovine

http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/education/History_Teaching/

Usposabljanje učiteljev

http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/education/Teacher_training/

Evropski center za sodobne jezike, Graz

<http://www.ecml.at/>

Sodobni jeziki

http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/education/Languages/

Kultura in dediščina

Medkulturni dialog in preprečevanje konfliktov

V Evropi, tako kot na drugih celinah, včasih kulturo zlorabljujejo za opravičevanje medkulturnih in medverskih konfliktov. Čeprav kulturne politike ne morejo rešiti vseh družbenih problemov je Svet Evrope prepričan, da je kulturna komunikacija nujna tako za preprečevanje, kakor tudi za premagovanje konfliktov.

Nov projekt Sveta Evrope »Medkulturni dialog in preprečevanje konfliktov« se je pričel leta 2002. Njegov cilj je pomagati oblikovalcem kulturnih politik (tako na lokalni kakor tudi na regionalni in nacionalni ravni), civilni družbi in drugim, pri razvijanju politike medkulturnega dialoga, ki bo spoštovala kulturno različnost. Cilj projekta je tudi analiza vzrokov medkulturnih ali medverskih konfliktov z namenom njihovega preprečevanja in urejanja medsebojnih odnosov.

Kulturna raznolikost in kulturno državljanstvo

Raznolikost je v samem jedru evropskega kulturnega bogastva, je naša skupna dediščina in podlaga za našo enotnost. Projekt Sveta Evrope o kulturni politiki in kulturni raznolikosti pomaga državam članicam pri razvijanju celovitega pristopa k politiki kulturne raznolikosti.

V okviru projekta bodo potekale delavnice o strategijah, orodjih in študijah primerov na področjih, kot so:

- kulturna svoboda in raznolikost;
- medkulturna komunikacija in preprečevanje konfliktov;
- kultura, raznolikost in vsakodnevno življenje;
- manjšinske in večinske javne institucije;
- decentralizacija in različni pristopi h kulturni raznolikosti.

Usmeritve in dejavnosti v kulturi

Evropski program za pregled kulturnih politik posameznih držav članic spodbuja združevanje izkušenj z namenom,

- da bi se več naučili iz uspešnih in neuspešnih ukrepov, sprejetih na državnih in regionalnih ravneh, in prepoznali primerljivo problematiko;
- da dobi Svet Evrope boljši pregled nad težavami, s katerimi se v kulturi srečujejo države članice, in bi lahko predlagal možne rešitve;
- da se zberejo informacije o zastavljenih ciljih in praksi raznih držav, ki bi jih nato lahko med seboj primerjali na mednarodni ravni.

Pregledane so že bile kulturne politike v Albaniji, Armeniji, Avstriji, Bolgariji, Estoniji, Finski, Franciji, Hrvaški, Italiji, Latviji, Litvi, Moldaviji, Nizozemski, Portugalski, Romuniji, Rusiji, Sloveniji in Švedski, zdaj pa se pripravljajo ocene te politike v Andori, Azerbajdžanu, Bosni in Hercegovini, Gruziji, Malti ter v Makedoniji.

Prvi elektronski informacijski sistem o kulturnih politikah v Evropi, imenovan »Compendium«, ponuja možnosti za primerjave nacionalnih kulturnih politik: <http://www.culturalpolicies.net>

Jugovzhodna Evropa in Kavkaz

Programi tehnične pomoči in sodelovanja pomagajo državam članicam pri razvoju kulturnih politik. Program MOSAIC (Managing an Open and Strategic Approach in Culture) vzpodbuja izmenjave in sodelovanje med evropskimi narodi v jugovzhodni Evropi. Projekt STAGE (Support for Transition in the Arts and Culture in Greater Europe) je okvir za izmenjavo in sodelovanje za Armenijo, Azerbajdžan in Gruzijo. Projekt predstavlja podporo za razvoj njihovih kulturnih politik.

Pospeševanje evropskega filma

Odbor za kulturo je pripravil Evropsko konvencijo o filmski koprodukciji, ki skuša evropskemu filmu zagotoviti prihodnost z zelo kakovostnimi koprodukcijami. Pripravil je tudi Evropsko konvencijo za zaščito audiovizualne dediščine, ki je bila odprta za podpis 8. novembra 2001.

Sklad Eurimages

Leta 1988 je Svet Evrope na podlagi delnega sporazuma ustanovil Eurimages, sklad za podpiranje koprodukcije, distribucije in prikazovanja evropskih igranih in dokumentarnih filmov. Trenutno sodeluje v njem 31 držav in letno se iz tega sklada financirajo projekti v vrednosti skoraj 20 milijonov evrov. Sklad Eurimages je doslej podprl več kot 700 celovečernih in dokumentarnih koprodukcijskih filmov. Pravila in pogoji za dodelitev pomoči so bili nedavno spremenjeni, tako da sledijo razmeram v filmski proizvodnji in se bolje odzivajo na potrebe filmskih delavcev. Upravni odbor sklada se je odločil za dva programa: enega za filme, ki imajo resnično dobre distribucijske možnosti in enega za filme, ki so prikaz kulturne raznovrstnosti evropske kinematografije. Podpora za distribucijo filmov in za kinematografe je na voljo državam članicam, ki nimajo dostopa do programa za podpiranje kinematografske dejavnosti, ki ga upravlja program Media Evropske unije.

Nove informacijske tehnologije

V skladu s prednostnimi nalogami, ki jih je opredelil Strasbourški vrh, je bil leta 1999 začel projekt Nove informacijske tehnologije, da bi pripravili evropsko politiko za nove informacijske tehnologije, spoštovanje človekovih pravic in kulturne raznovrstnosti, pospeševali svobodo izražanja in obveščanja ter čim boljše izkoristili možnosti, ki jih te nove tehnologije ponujajo v kulturi in izobraževanju.

Projekt je dal zalet Deklaraciji o evropski politiki na področju novih informacijskih tehnologij, prvemu mednarodnemu dokumentu, ki se je osredotočil na pomembnost politike za vključevanje nove tehnologije v kulturne in izobraževalne dejavnosti.

Elektronsko založništvo, knjige in arhivi

Knjige in elektronsko založništvo pomembno prispevajo k svobodi izražanja, demokraciji in človekovim pravicam in imajo bistveno vlogo pri uveljavljanju kulturne in jezikovne raznovrstnosti in pluralističnega izražanja.

Projekt Elektronsko založništvo, knjige in arhivi je bil začel kot odgovor na sklepe srečanja evropskih ministrov za kulturo leta 1992 v Parizu.

Cilji dejavnosti v tem projektu so: utrjevanje pluralistične demokracije, pospeševanje dostopa do informacij v državah srednje in vzhodne Evrope, ter prilagajanje izdajanja knjig novemu elektronskemu okolju. Tako so med posebnimi dejavnostmi tega programa: smernice za razvoj knjige in elektronsko založništvo; zakonodaja za knjižnice; razstave in pregledi knjižnih dosežkov po državah; prikaz sprotnega tiskanja, kar je najprimernejša metoda za razširjanje literature v manj razširjenih jezikih.

Trenutno oddelek za arhive pripravlja (na podlagi Priporočila R (2000) 13) »Evropsko politiko dostopa do arhivov«. Vodi tudi programe kot je projekt ponovne vzpostavitve poljskih arhivov, urejanje arhivov Kominterne ter sodeluje pri projektu medkulturnega dialoga in preprečevanja konfliktov.

Evropske umetnostne razstave

Umetnostne razstave, ki jih organizira Svet Evrope, so namenjene boljšemu poznavanju evropske kulturne dediščine, ki naj bi jo še posebej cenili. Doslej je bilo postavljenih že osemindvajset razstav, ki so pokrivale najpomembnejša obdobja umetnosti od prazgodovine do današnjih dni. Lotevale so se tudi vprašanja medsebojnega vplivanja umetnosti in družbe v Evropi.

Umetniške razstave v zadnjih letih posvečajo pozornost tudi predstavitvi ljudi in idej, ki so sooblikovale današnjo podobo Evrope: Starodavne civilizacije Anatolije; Bronasta doba; Vikingi; Portugalska odkritja, Francoska revolucija in ideali republike; Vojna in mir v Evropi. Druge razstave, kot je »Umetnost in moč – 1995«, predstavljajo močno povezanost in soodvisnost družbe in umetnosti.

KULTURNA DEDIŠČINA

Povezovanje skupnosti skozi evropsko skupno dediščino

Zaradi zgodovinskih dogodkov, migracij in globalizacije živi v Evropi toliko različnih skupnosti. Danes si moramo prizadevati za boljše poznavanje kulturne dediščine teh skupnosti in se zavedati skupnih vrednot. Tako bomo prispevali k večjemu medsebojnemu razumevanju ter zavedanju, da smo del skupne evropske identitete. Leta 2003-2004 je Svet Evrope pripravil nove pravne instrumente:

- za izražanje širših zasnov evropske dediščine, tako posameznih kot skupnih, s pravico vsakega do pristopa k dediščini po lastni izbiri, ob spoštovanju pravic in svoboščin drugih;
- z oblikovanjem načel poštenega obravnavanja kulturnih dediščin, ki upoštevajo različne evropske kulturne tradicije;
- ki obvezujejo države pristopnice k izvajanju politik in izobraževalnih programov za spodbujanje medkulturnega dialoga in razumevanja;

- ki vzpostavljajo vseevropsko mrežo sodelovanja za skupno izpolnjevanje kriterijev za trajnostni razvoj v okviru gospodarstva in informacijske družbe;
- ki ponovno določajo področja dejavnosti in odgovornosti vlad in trga, kjer sta znanje in veščine vira in cilja podjetniških investicij.

Oblikovanje in širjenje skupnih standardov kulturne dediščine

Ob sledenju navodil, zapisanih v Konvenciji o varstvu evropskega arhitektonskega bogastva in Evropski konvenciji o varstvu arheološke dediščine, Usmerjevalni odbor za kulturno dediščino oblikuje skupne standarde, metode in dobre prakse za: interpretacijo kulturne dediščine; digitalizacijo kulturnega premoženja; ohranjanje in obnovo zgodovinskih objektov; prenavo bivališč v zgodovinskih centrih; uravnotežen razvoj ter zagotavljanje finančnih sredstev za zaščito kulturne dediščine. Odkar se je zaščita kulturne dediščine razširila na večji obseg predmetov in vrednot, ni mogoče, da se oblasti same s tem spopadajo brez pomoči drugih. Prav zato je pomembno sodelovanje civilne družbe, gospodarstva in prostovoljcev.

Tehnično sodelovanje in delo na terenu

»Okvirni program za tehnično sodelovanje: Strategije za trajnostni razvoj 2003 – 2005« določa osnovna načela za sodelovanje in terensko delo na področju kulturne in naravne dediščine. Ta načela upoštevajo izkušnje, pridobljene v zadnjih petindvajsetih letih in so povezana s trenutnimi programi in novimi prednostnimi nalogami Sveta Evrope. Posebna pozornost je namenjena prispevku, ki ga lahko dediščina doprinese k trajnostnemu lokalnemu razvoju in s katerim lahko pomaga državam pri spremembah njihovih institucionalnih okvirov in politik. Aktivnosti v letih 2001-2002 so zajele tudi tri pilotne projekte: Veliki Rostov v Rusiji, Kras v Sloveniji in Tbilisi v Gruziji. Dokončani so bili s pomočjo 188. strokovnih poročil, ki jih je prispevalo 108 strokovnjakov. Aktivnosti so se nadaljevale z regionalnim programom kulturne in naravne dediščine za jugovzhodno Evropo 2002- 2004 (vključenih 7 držav) ter regionalni program za kulturno in naravno dediščino za južni Kavkaz 2002-2004 (v treh državah).

Spodbujanje zavedanja, vključevanje javnosti

Vsako leto septembra potekajo Dnevi evropske kulturne dediščine, v okviru katerih je posebna pozornost namenjena manj poznani kulturni dediščini in njeni predstavitvi v javnosti. V projektu sodelujejo države, podpisnice Evropske kulturne konvencije. Projekt, ki pospešuje mnoge kulturne in izobraževalne pobude v Evropi, usmerjata Svet Evrope in Evropska unija.

Evropske kulturne poti

Evropske kulturne poti – prva je bila stara romarska pot Santiago de Compostela – prispevajo k spoznavanju skupne zgodovine in uveljavitvi občutka kulturne povezanosti, k boljšemu spoznavanju različnih tradicionalnih kultur in hkrati, zaradi sodobnega turizma, prispevajo k razvoju lokalnih skupnosti.

Poučevanje kulture dediščine

V zadnjih 50 letih je Svet Evrope spodbujal izobraževanje o kulturni dediščini, ki temelji na dinamičnem, med-disciplinarnem pristopu in uporablja posebne programe seznanjanja mladih z različnimi vidiki naravne in kulturne dediščine. Cilj izobraževanja je zblížiti mlade z vzpodbujanjem zavedanja o skupni kulturni dediščini in o njeni mnogovrstnosti. V tej luči predstavlja tovrstno izobraževanje ključ do preprečevanja konfliktov, pot k strpnosti in usposabljanju za demokratično državljanstvo ter socialni vključenosti.

Evropska mreža dediščine (HEREIN)

Evropska mreža dediščine (www.european-heritage.net) je novo delovno orodje za vse javne uslužbenke, strokovnjake in raziskovalce, ki delajo na področju dediščine. Ponuja bazo podatkov o različnih evropskih politikah s področja kulturnih dediščin, slovar, portal z dostopom do nacionalnih spletnih strani, forum, internetne razstave, ... Pomaga povezovati strokovnjake, objavlja dobre prakse. Leta 2003 je bilo v mrežo vključenih 30 držav, njen cilj pa je, da bi povezala vseh 48 držav, podpisnic Evropske kulturne konvencije.

IZBRANA DOKUMENTACIJA

Izdaje v založbi Sveta Evrope

Evropska kulturna konvencija
(ETS št.18) (1982), ISBN 92-871-0074-8

**Evropska kulturna dediščina – med-
vladno sodelovanje**
(2002), ISBN 92-871-4864-3

**Evropska kulturna dediščina – pre-
gled politik in praks**
(2002), ISBN 92-871-4867-8

Dediščina evropskih univerz
(2002), ISBN 92-871-4960-7

**Deklaracija Sveta Evrope o kulturni
raznolikosti**
(2001), ISBN 92-871-4663-2

Kulturna politika – kratek vodič
(2000), ISBN 92-871-4301-3

**Smernice za razvoj zakonodajnega
in upravnega sistema na področju
kulturne dediščine**
(2000), ISBN 92-871-4292-0

**Vodnik po skladu Eurimages: pod-
pora za koprodukcijo, distribucijo in
razstavo evropskih kinematografskih del**
(2000)

**Konvencija o varstvu stavbne de-
diščine Evrope**
(1985) (ETS 121), ISBN 92-871-0799-8

**Konvencija o varstvu arheološke
dediščine**
(1979) (ETS 66), ISBN 92-871-0113-2

**Evropska konvencija o filmski ko-
produkciji in razlagalni memoran-
dum**
(1993), (ETS 147), ISBN 92-871-3000-0

**Evropska konvencija o zaščiti av-
diovizualne dediščine**
(2002), (ETS 183), ISBN 92-871-4819-8

Izdaje IDC Sveta Evrope v Ljubljani

Kulturna politika – kratek vodnik
(2001), ISBN 961-6285-15-7

Spletne strani:

http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation

(domača stran za kulturo)

http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/Culture

(kulturno sodelovanje)

http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/Culture/New_Technologies/N.I.T

(nove informacijske tehnologije)

http://www.coe.int/T/F/Coopération_culturelle/Eurimages

(Eurimages)

http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/Heritage/

(kulturna in naravna dediščina)

<http://www.european-heritage.net>

(Evropsko informacijsko omrežje za politike kulturne dediščine)

Okolje, varovanje narave in prostorsko načrtovanje

Države članice Sveta Evrope se srečujejo z različnimi okoljskimi izzivi in vprašanji regionalnega ali prostorskega načrtovanja, ki jih je pogosto treba reševati na mednarodni ravni. Svet Evrope je pripravil vrsto mednarodnih aktov za:

- varstvo in urejanje naravnega okolja v Evropi;
- ohranjanje in izboljšanje človekovega okolja in naravnega življenjskega prostora;
- razvoj prostorskega načrtovanja in razvojnih zasnov;
- spodbuja celosten pristop k uravnoteženemu trajnostnemu razvoju.

Vseevropska strategija za biološko in krajinsko raznovrstnost

Na ministrski konferenci Okolje za Evropo (Sofija, oktober 1995), so okoljski ministri 55. evropskih držav s podpisom potrdili vseevropsko strategijo za biološko in krajinsko raznovrstnost. S tem so postavili okvir sodelovanja za ohranjanje in izboljšanje narave in krajine po vsej Evropi, ki naj zagotovi, da se:

- bistveno zmanjša ogroženost biološke in krajinske raznovrstnosti Evrope;
- poveča razširjenost biološke in krajinske raznovrstnosti Evrope;
- okrepi ekološka skladnost Evrope;
- javnost v celoti zaveže ohranяти biološko in krajinsko raznovrstnost.

Taka strategija je na novo domišljen in dejaven pristop in način, da se zaustavi in obrne proces poslabševanja biološke in krajinske raznovrstnosti. Njen cilj je vključiti ekološko razmišljanje v vsa področja družbenega in gospodarskega delovanja. Strategija poudarja nujnost izvajanja ukrepov, ki so že v veljavi, in ugotavlja, katere dodatne ukrepe bi bilo še treba sprejeti v naslednjih dveh desetletjih. Zagotavlja tudi dosleden način ukrepanja in skupne cilje za dejavno izvajanje Konvencije o biološki raznovrstnosti na državni in regionalni ravni.

Za izvajanje strategije so se zavezale pomembne evropske institucije. Za njen sekretariat pa sta skupno poskrbela Program Združenih narodov za okolje (UNEP) in Svet Evrope.

Evropsko živalstvo in rastlinstvo: ohranjanje naravnih življenjskih prostorov

Konvencija o varovanju prosto živečega evropskega rastlinstva in živalstva in njunih naravnih življenjskih prostorov (ali Bernska konvencija) je namenjena varstvu redkih in ogroženih živalskih in rastlinskih vrst in njihovega naravnega življenjskega okolja. Vsebuje sezname zavarovanih vrst in določbe za varstvo naravnih življenjskih prostorov, ureja načine, ki se uporabljajo za izkoriščanje določenih vrst, in vse države poziva, da s predpisi uredijo trgovanje z živalmi, zlasti z redkimi vrstami.

Bernska konvencija je na voljo za pristop tudi evropskim in afriškim državam, ki niso članice Sveta Evrope. Ratificiralo jo je 39 držav članic,

Evropska Unija, Belorusija in štiri afriške države (Burkina Faso, Maroko, Senegal in Tunis).

Evropsko omrežje biogenetskih rezervatov

V popisu je našeta cela vrsta različnih naravnih življenjskih okolij. V evropsko omrežje je zdaj vključenih približno 340 zavarovanih »biogenetskih« rezervatov, ki se razprostirajo na več kot treh milijonih hektarov.

Krajina, odsev evropske kulturne raznolikosti

Evropska konvencija o krajinah, sprejeta leta 2000, poudarja vrednost krajine, kjer preživljamo vsakodnevno življenje. Konvencija določa ukrepe za zaščito krajine, upravljanje in krajinsko načrtovanje po Evropi z namenom, da bi dosegli trajnostni razvoj, ki temelji na uravnoteženem in harmoničnem odnosu med socialnimi potrebami, ekonomskimi dejavnostmi in okoljem. Konvencija zagotavlja tudi nagrado Sveta Evrope za krajine, ki jo podelijo lokalnim ali regionalnim oblastem ali nevladnim organizacijam, ki skrbijo za izvajanje politik ali ukrepov za zaščito in upravljanje s krajino.

Obveščanje in vzgoja za ukrepanje

Naturopa, informacijski in dokumentacijski center Sveta Evrope za ohranjanje narave, je bil ustanovljen leta 1967, da bi v dopolnitev mednarodnega političnega ukrepanja priskrbel informacije nosilec odločanja in javnosti nasploh. Ob podpori informacijskega omrežja 41 agencij v posameznih državah in številnih dopisnikov, je bil Center pobudnik in nosilec številnih kampanj za dvig ozaveščenosti; zadnji taki akciji sta bili Evropa, naša skupna dediščina (1999–2000) in evropsko leto za ohranjanje narave (1995). Pod geslom »prava informacija pravemu človeku v pravem trenutku« pripravlja center Naturopa publikacije v različnih jezikih.

Nagrada za ohranjanje narave

Evropska diploma za zaščiteni območja je priznanje, ki se podeljuje območjem, katerih naravna dediščina je še posebej pomembna in so ustrezno zavarovana. Kraji, ki si prislužijo to nagrado, izpričujejo bogastvo in raznolikost evropske narave. Doslej je bilo podeljenih že kah šestdeset diplom.

Regionalno načrtovanje: usklajevanje kakovosti življenja z družbeno-gospodarskimi dejavnostmi

Evropska konferenca ministrov, pristojnih za regionalno načrtovanje (CEMAT), se redno sestaja že od leta 1970, da proučuje izzive regionalnega ali prostorskega načrtovanja. CEMAT vključuje vse države Sveta Evrope in se pri regionalnem ali prostorskem načrtovanjem usmerja zlasti na trajnostni gospodarski, okoljski in družbeni razvoj v razširjeni Evropi.

Evropska listina o regionalnem in prostorskem načrtovanju se zavzema za celostno, funkcionalno in dolgoročno politiko načrtovanja, s katero naj bi dosegli:

- uravnotežen družbeno-gospodarski razvoj v regijah;
- izboljšanje vsakodnevnih življenjskih razmer;
- odgovorno gospodarjenje z naravnimi viri;
- varstvo okolja in razumno rabo tal.

Znanstveno sodelovanje ob naravnih in tehnoloških nesrečah

Odprti delni sporazum o preprečevanju večjih naravnih in tehnoloških nesreč in varstvu pred njimi ter o organizaciji reševanja in pomoči ob takih nesrečah (Sporazum EUR-OPA za velike nesreče) je bil sklenjen marca 1987. Sporazum je na voljo za pristop članicam in nečlanicam Sveta Evrope in doslej ga je podpisalo 24 držav. Pri sporazumu sodelujejo tudi Evropska komisija, UNESCO, Svetovna zdravstvena organizacija in Oddelek za humanitarne zadeve pri Združenih narodih. Japonska ima status opazovalke.

Cilji sporazuma so doseči tesnejše in bolj dinamično sodelovanje med državami članicami, širjenje različnih disciplin in uporaba dostopnih virov ter zbiranje primerov dobrih praks za pomoč drugim pri učinkovitem ravnanju ob naravnih katastrofah.

Prednostna naloga je preprečevanje tveganja, kar lahko dosežemo tako da: otrokom pokažemo, kako pomembna je previdnost; uporabljamo medije (npr. radio, TV, internet) za obveščanje javnosti o potrebnem znanju; primerjamo in analiziramo nacionalne zakone,... Mreža Evro-Mediterranskih centrov pomaga državam članicam, da postanejo bolj zainteresirane in aktivne. Ti centri, z vodenjem evropskih informacijskih in raziskovalnih programov ter z vodenjem programov usposabljanja v praktičnem smislu, prispevajo k realizaciji skupnih ciljev.

IZBRANA DOKUMENTACIJA

Izdaje v založbi Sveta Evrope

Konvencija o ohranjanju Evropskih naravnih življenjskih združb in naravnega življenjskega prostora (Bernska konvencija)
(ETS št. 104) (1982), ISBN 92-871-0020-9

Globalno ogrožene ptice v Evropi – načrti ukrepanja
(1996), ISBN 92-871-3066-3

Vseevropska strategija za biološko in krajinsko raznovrstnost
(1996), ISBN 92-871-3046-9

Konvencija o civilni odškodninski odgovornosti za škodo, povzročeno z okolju nevarnimi dejavnostmi
(ETS št. 150) (1993), ISBN 92-871-2320-9

Evropska strategija za regionalno načrtovanje
(1992), ISBN 92-871-1995-3

Izzivi, s katerimi se srečuje evropska družba ob približevanju leta 2000 – strategije za trajnostni razvoj evropskih držav v sredozemskem prostoru
(1997), ISBN 92-871-3227-5

glasilo Strategija
(izhaja vsak drugi mesec v angleščini, francoščini, nemščini, italijanščini in ruščini)

Naturopa
(revija, ki izhaja v petih jezikih)

zbirka Narava in okolje
(več kot 100 naslovov)

zbirka Okoljski izzivi
(več kot 40 naslovov)

Oceani
(1999), ISBN 92-871-3876-1

Evropska konvencija o krajini – Firence
(ETS št. 176) (2000), ISBN 92-871-4499-0

Človekove pravice in okolje
(2002), ISBN 92-871-4777-9

Spletne strani:

Okoljevarstvo in trajnostni razvoj

http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/Environment

Narava in biološka raznolikost

http://www.coe.int/t/e/Cultural_Co-operation/Environment/Nature_and_biological_diversity

Evropska konvencija o krajini

http://www.coe.int/t/e/Cultural_Co-operation/Environment/Landscape

Evropska konferenca ministrov, odgovornih za regionalno načrtovanje (CEMAT)

http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/Environment/CEMAT

EUR-OPA, sporazum o naravnih nesrečah

http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/Disasters

Šport

Uveljavljanje strpnosti in etike v športu

Šport je še eno področje dejavnosti Sveta Evrope, ki jih ureja Evropska kulturna konvencija.

Odbor za razvoj športa (CDDS) izvaja Evropsko listino o športu, dva konvencijska odbora pa nadzorujeta uresničevanje Evropske konvencije proti dopingu v športu in Evropske konvencije o nasilju in nedostojnem obnašanju gledalcev na športnih prireditvah, zlasti na nogometnih tekmah. Opravlja dejavnosti na podlagi vseevropskega programa dela in pripravlja konference evropskih ministrov za šport. Izrael ima v odboru za razvoj športa status opazovalca.

Spodbujanje strpnega, poštenega in demokratičnega športa, ki je dostopen vsakomur

Svet Evrope deluje s ciljem ohranjanja celovitosti in vrlin športa v dveh smereh, od katerih je bila zlasti prva še posebej poudarjena na vrhu v Strasbourgu:

- uveljavljanje športa za vse, kot sredstva za izboljšanje kakovosti življenja, za lažje vključevanje v družbo in kot prispevek k večji socialni usklajenosti, še zlasti med mladimi;
- utrjevanje strpnosti s športom in obramba športa pred resnimi nevarnostmi, ki mu danes grozijo.

Svet Evrope se vključuje v ti dve posebni področji dela, ker meni, da je šport pomemben zaradi zglada in vloge, ki jo ima v družbi, pa tudi zaradi svojega prispevka k zdravju prebivalstva in etičnih vrednot, ki jih uveljavlja. Trenutno raziskujejo vlogo športa pri delu z begunci in razseljenci.

Demokracija v športu

Ko je bila leta 1975 sprejeta Listina o športu za vse, se je spremenil položaj športa v Evropi in ta listina je pomagala doseči tako stopnjo demokratizacije športa, kot je prej nismo nikoli poznali. Po dvajsetih letih se danes Svet Evrope srečuje z zahtevami, da bi bilo tak uspeh treba ponoviti in spodbuditi podoben razvoj dogodkov tudi v novih državah članicah, na primer s pospeševanjem prostovoljnih dejavnosti.

Od leta 1992 usmerja delo odbora za razvoj športa Evropska listina o športu (novim razmeram prilagojena listina iz leta 1975), ki jo dopolnjuje še kodeks športne etike. Cilj odbora je z najširšim možnim sodelovanjem in ustrezno razdelitvijo nalog in obveznosti med vladne in nevladne organizacije doseči, da bi bil etičen, varen in zdrav šport vsakomur dostopen.

Osebnostno dobro počutje

Po poglobljenih raziskavah, ki so pokazale tesno povezanost med telesnimi aktivnostmi in zdravjem, je odbor za razvoj športa začel uvažati različne programe za uveljavljanje bolj zdravega načina življenja in sodelovanje v športu. Tak je na primer Evrofit, sklop testov fizične

priljubljenosti, ki zajema preverjanje prožnosti, hitrosti, vzdržljivosti in moči. Zasnovan je bil za šoloobvezne otroke in ga od leta 1988 dalje uporabljajo v mnogih šolah po Evropi. Eurofit za odrasle je bil prvič objavljen leta 1995.

Uporaba poživil: veselje do tekmovanja ali kemična potuha?

Konvencija proti dopingu v športu (1989) si prizadeva z zavezujočimi pravili za uskladitev predpisov o prepovedi poživil v športu zmanjšati in po možnosti tudi izločiti jemanje poživil pri športu na vseh ravneh. Doslej jo je ratificiralo 40 držav članic Sveta Evrope, poleg teh pa še Avstralija, Belorusija, Kanada, Sveti Sedež, Tunizija in ZDA.

Konvencija vsebuje ukrepe za:

- omejevanje trgovine s poživili;
- uvajanje strožjega preverjanja jemanja poživil in izboljšanje kontrolnih postopkov;
- podpiranje programov izobraževanja in obveščanja;
- zagotavljanje učinkovitih kazni za kršitelje.

Šolam in športnim organizacijam je na voljo Vodnik po čistih športih, izobraževalno in informativno gradivo (pripravljeno v sodelovanju z Evropsko unijo).

Svet Evrope je zastopan tudi v upravnem odboru nove Svetovne agencije proti dopingu (WADA).

Nogomet: veselje ob igri ali nasilje na tribunah?

Leta 1985 je sestavljena Evropska konvencija o nasilju in nedostojnem obnašanju gledalcev na športnih prireditvah, zlasti na nogometnih tekmah. Stalni odbor za izvajanje konvencije spremlja skladno izvajanje ukrepov proti nasilju, ki jih predvideva ta konvencija, in izdaja praktična priporočila (na primer seznam 70 točk, ki jih je treba preveriti pred vsako večjo športno prireditvijo).

Konvencija zlasti priporoča:

- policijski nadzor igrišč in dostopnih poti;
- ločitev navijaških skupin tekmovalnih moštev;
- nadziranje prodaje vstopnic;
- izločanje tistih, ki izzivajo nemire;
- omejevanje prodaje alkohola;
- varnostne preglede;
- strogo delitev nalog in odgovornosti med organizatorji in oblastmi;
- gradnja igrišč in postavitev začasnih tribun, da je zagotovljena varnost gledalcev.

Konvencija vsebuje poseben člen o vzgoji, s katero naj bi novim generacijam ljubiteljev športa privzgojili strpnost in privrženost k poštenu igri. Posebej pomembna so tudi prizadevanja za preprečevanje rasističnih izpadov in diskriminacije pri športnih prireditvah.

Šport, strpnost in poštena igra

Maja 1996 je odbor za razvoj športa skupaj z nizozemskimi oblastmi organiziral zelo uspešno okroglo mizo o športu, strpnosti in poštenu igri. Po sklepu tega srečanja so bili v mnogih državah članicah imenovani ambasadorji za šport, strpnost in pošteno igro. Njihova vloga je, da v svojih državah spodbujajo pošteno športno igro ter strpnost in spoštovanje do drugih v športu. Pripravljajo tudi programe za učenje in spodbujanje strpnosti in drugih etičnih vrednot v športu in s pomočjo športa.

Socialna usklajenost in šport

Vloga, ki jo šport lahko ima pri pospeševanju socialne usklajenosti, je še eno področje, na katerem Svet Evrope prispeva k demokratizaciji, in to zlasti med mladimi ljudmi. Pri tem ga je podprl tudi Odbor ministrov s priporočilom za taka prizadevanja.

Poseben poudarek je bil dan pripravi športnih programov za manjšinske skupine, kot so zdomci, begunci, brezposelni, zaporniki in mladi prestopniki ter ljudje s posebnimi potrebami. Taki programi se izvajajo v povezavi z osrednjimi, pokrajinskimi ali krajevnimi organi oblasti ali pa je njihova izvedba zaupana prostovoljnemu športnemu društvu v posameznih državah. Doseganje večje socialne usklajenosti s pomočjo športa ima prav posebno in zelo pomembno vlogo tudi v procesu obnove in sprave v jugovzhodni Evropi.

Novi izzivi

Potem ko se je število članic Odbora za razvoj športa (CDDS) hitro povečalo, je ta leta 1991 organiziral program vzajemne pomoči, ki je znan pod imenom SPRINT (prenova športa, nove rešitve in usposabljanje), da bi novim članicam pomagal prenoviti njihove športne organizacije. Program zajema:

- športno zakonodajo;
- financiranje športa;
- usposabljanje za vodenje športnih organizacij;
- pospeševanje prostovoljnih dejavnosti.

V prizadevanjih, da bi se po vsej Evropi ravnali po načelih Evropske listine o športu, izvaja CDDS različne *ad hoc* dejavnosti (izobraževalne in pospeševalne seminarje) za spodbujanje uporabe določenih členov Listine v praksi na področjih, kot so na primer:

- varovanje športa pred škodljivimi vplivi (boj proti nestrpnosti, spodbujanje športnega duha in poštene igre);
- preprečevanje diskriminacije v športu (z objavljanjem informacij o uporabi načel listine Šport za vse, s športom za invalide in z dejavnostmi, povezanimi z ženskami v športu);
- objavljanje člankov o povezanosti med športom in zdravjem;
- zagovarjanje mesta športa v vzgoji in izobraževanju mladih na podlagi Lizbonskega manifesta iz leta 1995;
- izmenjava informacij o novih vrstah športnih objektov in naprav;
- proučevanje ekonomskega učinka športnih dejavnosti.

IZBRANA DOKUMENTACIJA

Izdaje v založbi Sveta Evrope

Evropska konvencija o nasilju in neprimernem obnašanju gledalcev na športnih prireditvah, zlasti na nogometnih tekmah
(ETS št. 120) (1987), ISBN 92-871-0796-3

Konvencija proti doping
(ETS št. 135) (1989), ISBN 92-871-1782-9

Evropska listina o športu za vse: invalidi
(1987), ISBN 92-871-0991-5

Evropska listina o športu
(Priporočilo št. R (92) 13)

Kodeks športne etike
(Priporočilo št. R (92) 14)

Evrofit preizkusi telesne pripravljenosti za otroke in mladino
(1993), druga predelana izdaja

Evrofit za odrasle – Presoja telesne pripravljenosti, povezane z zdravjem
(1995), ISBN 92-871-2765-4

Pomen športa za družbo: zdravje, socializacija, gospodarstvo
(1995), ISBN 92-871-2716-6

Študija športne zakonodaje držav v Evropi
(1999), ISBN 92-871-3833-8

Umreti za zmago – jemanje poživil v športu in razvoj antidopinške politike
(1999), ISBN 92-871-3589-4

Skupne izdaje

Športni informativni glasnik
(Center za izmenjavo informacij, 3 številke letno)

Športne organizacije v Evropi
(Center za izmenjavo informacij)

Spletna stran:

[http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/ Sport/](http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/Sport/)
(Oddelek za šport)

Mladina

Evropa se odpira mladim

Glavni cilj Sveta Evrope v zvezi z mladimi je razviti tako skupno evropsko politiko, ki bo pospeševala sodelovanje mladih in njihovo odgovorno državljanstvo ter jim ponujala boljše možnosti izobraževanja in zaposlovanja.

V ta namen mladi, gibanja civilne družbe, vladne agencije in strokovnjaki sodelujejo pri nenehnih posvetovanjih o nalogah in praktičnem izvajanju politike za mlado generacijo. Svet Evrope spodbuja tudi razvoj mladinskih društev, združenj in pobud ter si prizadeva pospeševati mednarodno sodelovanje med organizacijami mladih.

Oddelek Sveta Evrope za mladino je za leta 2003 – 2005 določil naslednje prednostne naloge:

- spodbujanje medkulturnega dialoga in miru;
- izobraževanje o človekovih pravicah in socialni usklajenosti;
- vzpostavljanje in razvijanje primernih mladinskih politik;
- participacija in demokratično državljanstvo.

USPOSABLJANJE ZA DELO Z EVROPSKO MLADINO

Evropski mladinski centri

Evropska mladinska centra (EYC) v Strasbourgu in Budimpešti sta mednarodna centra z nastanitvenimi zmogljivostmi, namenjena usposabljanju in srečevanju mladih. V njih dela skupina pedagoških svetovalcev, ki mlade usposablja in jim strokovno pomagajo pri pripravi, izvajanju in kasnejšem spremljanju mladinskih dejavnosti.

V evropskih mladinskih centrih je vsako leto organiziranih več tečajev za usposabljanje mladih, ki delajo v mladinskih organizacijah in pobudah. Na tečajih obravnavajo dejavnosti evropske mladine, mednarodno sodelovanje, medkulturno vzgojo in izobraževanje ter metode dela, pri čemer se zlasti posvečajo medkulturnemu učenju. Teme, ki jih posebno skrbno obdelajo, so vzgoja in izobraževanje o človekovih pravicah ter usposabljanje za voditelje mladine manjšinskih skupin kakor tudi usposabljanje za sodelovanje mladih pri razvijanju civilne družbe v kriznih območjih spopadov in državljanskih vojn.

Na približno 40 enotedenskih mednarodnih seminarjih se vsako leto srečujejo člani mladinskih organizacij in strokovnjaki ter razpravljajo o mnogih zelo različnih temah.

Na posvetovanjih in simpozijih lahko veliko ljudi, ki delajo z mladimi in za mlade, izmenja mnenja o izbranih vprašanjih in stališča do njih; s tem bogatijo in širijo svoje poglede na prihodnjo politiko za mlade v Evropi. Ideje in priporočila udeležencev o mladinski politiki so koristna povratna informacija za odločanje v Svetu Evrope.

Finančna podpora za mednarodne projekte mladih

Evropska mladinska fundacija (EYF) je sklad, ki ga je ustanovil Svet Evrope za zagotavljanje finančne podpore za mladinske dejavnosti v posameznih državah in za mednarodno sodelovanje mladih. Letni proračun sklada je približno 2,5 milijona evrov. Doslej je bilo v dejavnostih, ki jih od leta 1973 dalje finančno podpira EYF, vključenih že več kot 280.000 mladih, večinoma iz držav članic Sveta Evrope.

Potovanja z vlakom za mlade Evropejce

Svet Evrope in Mednarodna zveza železnic (IUR) sta združila sile in skupaj ustanovila poseben potovalni sklad za mlade Evropejce, ki bi sicer imeli manj možnosti za potovanja. Od ustanovitve leta 1995 je sklad podprl že približno 270 projektov in okrog 5000 sodelujočim omogočil, da so z vlakom potovali po Evropi na mednarodna srečanja in se lahko udeležili projektov v drugih državah.

Mladinske kartice EURO<26: posebne ugodnosti za mlade

Delni sporazum o mladinskih karticah, sklenjen med Svetom Evrope in Evropskim združenjem za mladinske kartice (EYCA) je vsem, ki so mlajši od 26 let, omogočil uporabo mladinskih kartic za lažja in cenejša popotovanja, saj imajo s kartico cenejši dostop do različnih dobrin in storitev, ki so potrebne za njihov osebni in kulturni razvoj. V Evropi že 4 milijone mladih uporablja kartico Euro<26, ki ponuja 100.000 popustov in ugodnosti v 38 evropskih državah.

Vseevropsko raziskovanje

Evropsko raziskovalno omrežje je bilo ustanovljeno zato, da pospešuje stike med znanstveniki, nevladnimi mladinskimi organizacijami in vlada; njegova naloga je tudi spodbujati primerjalne raziskovalne projekte, pri katerih sodeluje več držav.

Razvoj in utrjevanje demokratične trdnosti

V okviru programa ADACS* (Dejavnosti za razvoj in okrepitev demokratične trdnosti) si Svet Evrope s tečaji, študijskimi obiski in posvetovanju v državah srednje in vzhodne Evrope prizadeva:

- ustanavljati in razvijati mladinske organizacije in društva v srednji in vzhodni Evropi, da bi s tem spodbudil razvoj civilne družbe;
- pomagati tem državam opredeliti in razvijati mladinsko politiko na ravni svojih držav;
- razvijati in negovati medkulturni dialog;
- spodbujati in pospeševati izmenjave z mladimi iz vse Evrope.

Program za demokratično vodenje (DLP)

Cilj programa je okrepitev političnih sposobnosti in znanja za bodoče politike, novinarje in voditelje nevladnih organizacij v srednji in vzhodni Evropi. To je najboljši način za zagotovitev demokratične varnosti.

Cilji programa so vzpostavitev zaupanja med mladimi voditelji iz različnih družbenih in etničnih skupnostih ter za oblikovanje mreže mladih voditeljev, da bi spodbudili aktivnosti v samem jedru programa.

* Nov naslov: Programi za demokratično trdnost

Usposabljanje evropskih mladinskih delavcev

Direktorat Evropske komisije za izobraževanje in državljanstvo ter Odelek Sveta Evrope za mladino in šport sta novembra 1998 podpisala sporazum o začetnem partnerstvu.

Program obsega usposabljanje evropskih mladinskih delavcev, zbirko vzgojno-izobraževalnih publikacij (T-kompleti), izdajanje revije (Kojot), mreže izobraževalcev za delo z mladino v Evropi in priprava standardov kakovosti pri usposabljanju mladinskih delavcev v Evropi.

Mladinska politika: spodbujanje sodelovanja in dejavnega državljanstva

Evropski usmerjevalni odbor za mladino (CDEJ) združuje predstavnike ministrstev ali drugih organov, ki so pristojni za zadeve mladih, iz 47 držav pogodbenic Evropske kulturne konvencije.

CDEJ se še posebej ukvarja z vprašanji, povezanimi s sodelovanjem mladih v družbi in njihovim dejavnim državljanstvom, neformalnim izobraževanjem in prostovoljnim delom mladih. Za Odbor ministrov so pripravili priporočila o:

- obveščanju in svetovanju za mlade v Evropi;
- stikih in sodelovanju pri raziskovanju mladine v Evropi;
- spodbujanju prostovoljnega dela;
- mobilnosti mladih;
- sodelovanju mladih in prihodnosti civilne družbe.

Nagrada »Mladi aktivni državljan«

Je nagrada za inovativne projekte, ki so usmerjeni k vključevanju mladih v lokalno in regionalno življenje je bila vpeljana leta 2002.

Za leto 2003 je bila predvidena prenova nagrade z novo temo »Vključenost mladih žensk v politično življenje«.

IZBRANA DOKUMENTACIJA

Izdaje v založbi Sveta Evrope

Spodbujanje mladih v Evropi: načela, politika in praksa
(2002), ISBN 92-871-4954-2

Svet Evrope in mladi: trideset let izkušenj
(2002), ISBN 92-871-4976-3

Raziskovanje mozaika evropske mladine: družbeni položaj mladih v Evropi
(2002), ISBN 92-871-4952-6

COMPASS – Priročnik za izobraževanje mladih o človekovih pravicah
(2002), ISBN 92-871-4880-5

Nasilje nad mladimi ženskami v Evropi: poročila seminarjev
(2001), ISBN 92-871-4834-1

Tranzicija državljanstva mladih v Evropi – kultura, subkultura in identiteta
(2001), ISBN 92-871-4430-3

Mladinske raziskave v Evropi – naslednja generacija: pogledi na tranzicijo, identitete in državljanstvo
(2001), ISBN 92-871-4534-2

Pot k participaciji v vzhodni Evropi
(2000), ISBN 92-871-4482-6

Ranljiva mladina: pogledi na ranljivost v izobraževanju, zaposlovanju in prostem času v Evropi – Evropski mladinski trendi 2000
(2000), ISBN 92-871-4248-3

Mladinske kulture, življenjski slogi in državljanstvo
(2000), ISBN 92-871-3985-7

Druge publikacije:

Brošure in zloženke » Young people building Europe – Participation, peace and human dignity«

Forum on Human Rights Education (2001) Dokumenti in poročila (dostopno na spletnih straneh <http://www.coe.int/hre>)

Education pack ideas, resources, methods and activities for informal intercultural education with young people and adults (1995)

Domino (priročnik za vzgojo med vrstniki kot načinom boja proti rasizmu, sovražstvu do tujcev, antisemitizmu in nestrpnosti)

Gradivo za jezikovne tečaje (zbirka gradiva, v katerem so prikazane ideje, igre in metode, uporabljene na jezikovnih tečajih oddelka za mladino in šport)

Coyote -Kojot (revija o usposabljanju evropskih mladinskih delavcev, ki izhaja v sodelovanju z Evropsko unijo)

Evropa – mladina – človekove pravice (multimedijski CD-ROM o dejavnostih Sveta Evrope za mlade)

»T-Kits« (mape z gradivom za usposabljanje) (dostopno na spletnih straneh www.training-youth.net)

T-Kit No. 1 – Organisational Management (2004)
ISBN 92-871-5566-6

T-Kit No. 3 – Project Management (2004) ISBN 92-871-5567-4

T-Kit No. 4 – Intercultural learning (2004) ISBN 92-871-5364-7

T-Kit No. 5 – International Voluntary Service (2004)
ISBN 92-871-5568-2

T-Kit No. 7 – Citizenship, Youth and Europe (2003) ISBN 92-871-5228-4

T-Kit No. 8 – Social Inclusion (2003)
ISBN 92-871-5229-2

T-Kit No. 9 – Funding and Financial Management (2004)
ISBN 92-871-5365-5

Izdaje IDC Sveta Evrope v Ljubljani

Vzgojno-izobraževalni priročnik: zamisli, viri, metode in dejavnosti za neformalno medkulturno vzgojo in izobraževanje (1998), ISBN 961-6285-04-1

Svet Evrope posebej za mlade, snovalce jutrišnjega dne (1999), UDK 341.176(4)

Za nadaljnje informacije se prosimo obrnite na:

Evropski mladinski center v Strasbourgju na naslovu:
European Youth Centre Strasbourg
30, rue Pierre-de-Coubertin F-67000 Strasbourg
Tel.: +33 (0)3 88 41 23 00 Faks: +33 (0)3 88 41 27 77/78

Evropski mladinski center v Budimpešti na naslovu:
European Youth Centre Budapest
Zivatar utca, 1-3 H-1024 Budapest
Tel.: (36 1) 212 40 78 Faks.: (36 1) 212 40 76

Evropska mladinska fundacija
Tel.: +33 3 88 41 20 19 Faks: +33 3 88 41 27 78
Elektronska pošta: eyf@coe.int

Spletne strani:

<http://www.coe.int/youth> (oddelek za mladino in šport)

<http://www.eycb.int> (Evropski mladinski center v Budimpešti)

<http://www.training-youth.net> (usposabljanje mladinskih delavcev)

Evropska zastava, himna in nagrade

Evropska zastava

Vsak pozna evropsko zastavo: 12 zlatih zvezd v krogu na modri podlagi. Sprejel jo je Odbor ministrov Sveta Evrope leta 1955 na predlog Parlamentarne skupščine. Krog zvezd predstavlja zvezo evropskih narodov. Število zvezd v zastavi se ne spreminja, saj število dvanajst simbolizira popolnost in celovitost. Od maja 1986 dalje je evropska zastava tudi uradni simbol Evropske unije.

Informacije v zvezi z uporabo evropskega simbola za druge posameznike ali organizacije lahko dobite pri oddelku za splošne in pravne zadeve Sveta Evrope v Strasbourgu ali pri Evropski komisiji v Bruslju.

Več o zastavi in simbolih na spletnih straneh :

http://www.coe.int/T/E/Com/About_Coe/emblems/emblem.es.asp

Evropska himna

Leta 1972 je Odbor ministrov sprejel glasbeno priredbo preludija Ode radosti iz Beethovnovne Devete simfonije za evropsko himno. Priredba je delo Herberta von Karajana. Igrajo jo ob evropskih prireditvah in svečanostih.

Dan Evrope

Leta 1964 se je Odbor ministrov odločil, da se 5. maj, obletnica ustanovitve Sveta Evrope, praznuje kot Dan Evrope. Namen tega praznika je ljudem čim bolj približati idejo o evropskem povezovanju.

Evropska nagrada za človekove pravice

Leta 1980 je Odbor ministrov ustanovil Svet za Evropsko nagrado za človekove pravice kot priznanje za izjemen prispevek k uresničevanju človekovih pravic, kot so zapisane v Evropski konvenciji o človekovih pravicah. Odbor ministrov podeljuje to nagrado vsake tri leta v Strasbourgu osebi, skupini oseb, ustanovi ali nevladni organizaciji s seznama, ki ga pripravi Parlamentarna skupščina. Nagrado sestavljata zlata medalja in diploma s pohvalo nagrajencu za njegov prispevek k varstvu človekovih pravic.

Evropska priznanja za mesta

Odbor Parlamentarne skupščine Sveta Evrope za okolje, prostorsko načrtovanje in lokalne skupnosti podeljuje mestom in občinam različna priznanja za njihove evropske dejavnosti. Mesta se lahko potegujejo za eno od evropskih priznanj, ki so: evropska diploma, častna zastava, častna plaketa ali evropska nagrada.

Evropska nagrada

Evropska nagrada, ki jo podeljujejo že od leta 1955, je najvišje odlikovanje, ki ga lahko dobi kaka občina za svoj prispevek k sodelovanju v Evropi. Nagrajeno občino izbere Odbor Parlamentarne skupščine za

okolje, prostorsko načrtovanje in lokalne skupnosti in ji podeli prehodno trofejo (ki jo zadrži eno leto), bronasto medaljo in diplomu. Nagrada občina prejme tudi 7.600 evrov, ki so načeloma namenjeni za ek-skurzijo nekaj njenih mladih občanov po Evropi.

Evropska diploma za ohranjanje narave

Odbor ministrov podeljuje to diplomu, ki je bila uvedena leta 1965, na predlog Usmerjevalnega odbora za ohranjanje in upravljanje okolja in naravnega življenjskega prostora za posebej dobro varovane krajine ali za mednarodno pomembne programe ohranjanja narave. Diplomu podeljujejo naravnim parkom, rezervatom, ali krajem, ki izpolnjujejo določena merila za ohranjanje naravne dediščine, pri tem pa upoštevajo njihovo znanstveno, kulturno in/ali rekreacijsko vrednost.

Svet Evrope sponzorira tako izbrano območje pet let, sponzoriranje pa se na podlagi stroge presoje strokovnjakov na kraju samem lahko podaljša še za nadaljnjih pet let.

Nagrada Sveta Evrope za muzeje

Nagrada, namenjena muzeju, za katerega presodijo, da izvirno prispeva k ohranjanju evropske dediščine, je bila prvič podeljena leta 1977. Nagrada je bronasti kipec, ki ga je poklonil španski umetnik Joan Miró, in približno 5000 evrov. Nagrajeni muzej izbere odbor Parlamentarne skupščine za kulturo in izobraževanje izmed muzejev, ki jih je v ožji izbor predlagal neodvisni odbor za podelitev nagrade Evropski muzej leta.

Nagrada Evrope za televizijske programe

Nagrada Evrope se vsako leto podeljuje za najboljše televizijske programe v skupinah literarnih oddaj, neliterarnih oddaj in oddaj na temo evropske mladine. Natečaj organizirajo Svet Evrope in druge evropske ustanove. Namenjen je pospeševanju ustvarjalnosti in raznovrstnosti kultur narodov, regij in krajev ter spodbujanju visoko kakovostnih televizijskih oddaj.

Nadaljnje informacije so na voljo pri Evropski fundaciji za kulturo na naslovu:

European Cultural Foundation

Jan Van Goyenkade 5

NL-1075 HN Amsterdam

Tel: (31) 20 676 02 22 Faks: (31) 20 675 22 31

Elektronska pošta: PRIX-EUROPAŽt-online.de

**Spletna
stran:**

<http://www.prix-europa.de>

Evropa v šoli

To je vsakoletni natečaj za nagrajevanje najboljših ustvarjalnih del šolske mladine na temo Evrope. Namen natečaja je zbuditi zanimanje šolarjev za evropske zadeve. Že od leta 1986 dalje je evropski natečaj skupna dejavnost Sveta Evrope, Evropske komisije in Evropske kulturne fundacije (Amsterdam).

Za nadaljnje informacije se, prosimo, obrnite na koordinacijsko enoto »Evropa v šoli« na naslovu:

»Europe at School« Co-ordinating Unit

Europa-Zentrum

Bachstraße 32

D-53115 Bonn

Tel.: (49) 228 72 900 40 Faks: (49) 228 72 900 90

Elektronska pošta: eas-cu@t-online.de

V Sloveniji:

<http://www.idcse.nuk.si/>

<http://evropa.gov.si/za-mladino/natecaji-dogodki/evropa-v-soli/>

<http://www.mladinski-ceh.si/evropa/>

<http://www.zveza-pms.si/>

**Spletna
stran:**

<http://www.europe-at-school.org>

Evropske ustanove: kaj je kaj?

Pazite na razliko:

Svet Evrope

Mednarodna organizacija v Strasbourgu, ki jo sestavlja 46 demokratičnih držav Evrope.

in

Evropski svet

Redno zasedanje (najmanj dvakrat letno) vodij držav in vlad iz 25. držav članic Evropske Unije, na katerem se načrtuje politika Unije.

Parlamentarna skupščina

Posvetovalno telo Sveta Evropa, ki ga sestavlja 315 predstavnikov (in enako število namestnikov), ki jih imenujejo parlamenti držav članic.

in

Evropski parlament

Parlamentarno telo Evropske unije, ki ga sestavlja 732 članov Evropskega parlamenta iz 25 držav članic Evropske unije, ki so izvoljeni na splošnih in neposrednih volitvah.

Evropska komisija za človekove pravice

Komisija je prenehala delovati novembra 1998, ko je bilo ustanovljeno enotno Evropsko sodišče za človekove pravice. Prej pa je proučevala sprejemljivost vseh pritožb posameznikov in držav proti kaki državi članici na podlagi Evropske konvencije o človekovih pravicah.

in

Evropska komisija

Izvršni organ Evropske unije, ki spremlja pravilno izvajanje in uporabo pogodb o ustanovitvi Evropske unije ter odločitev ustanov Unije.

Evropsko sodišče za človekove pravice

s sedežem v Strasbourgu je edino pravo sodišče, ustanovljeno z Evropsko konvencijo o človekovih pravicah. Sestavlja ga 46 sodnikov.* Sodišče zagotavlja, in to na zadnji stopnji, da države pogodbenice izpolnjujejo svoje obveznosti po konvenciji. Od novembra 1998 dalje sodišče stalno zaseda.

in

Sodišče Evropskih skupnosti (Evropsko sodišče)

Zaseda v Luksemburgu in zagotavlja pravno skladnost pri razlagi in uporabi pogodb Evropske unije.

in

Meddržavno sodišče

Sodišče Združenih narodov, ki zaseda v Haagu, kjer je tudi sedež Mednarodnega kazenskega sodišča, Mednarodnega kazenskega sodišča za nekdanjo Jugoslavijo, Mednarodnega kazenskega sodišča za Ruando.

Evropska konvencija o človekovih pravicah

Pogodba, s katero se države članice Sveta Evrope zavezujejo, da bodo spoštovale temeljne svoboščine in pravice.

in

Splošna deklaracija človekovih pravic

Sprejeli so jo Združeni narodi leta 1948, da bi utrdili varstvo človekovih pravic na mednarodni ravni.

* Stanje decembra 2004.

Ključni datumi

5. maj 1949

Londonska pogodba, s katero je bil ustanovljen **Svet Evrope**; podpisalo jo je deset držav: Belgija, Danska, Francija, Irska, Italija, Luksemburg, Nizozemska, Norveška, Švedska in Združeno kraljestvo.

4. november 1950

V Rimu je bila podpisana **Konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin** Sveta Evrope – prvi mednarodni pravni akt, ki je zavaroval človekove pravice.

19. december 1954

Podpis **Evropske kulturne konvencije**, ki postavlja okvir za delo Sveta Evrope v izobraževanju, kulturi, pri delu z mladino in v športu.

16. april 1956

Svet Evrope je ustanovil **Sklad za prenavo** (zdaj **Razvojna banka Sveta Evrope**), da bi državam članicam pomagal pri projektih, usmerjenih v reševanje socialnih razmer.

12. januar 1957

Svet Evrope je ustanovil **Stalno konferenco lokalnih in regionalnih skupnosti Evrope** (sedanji **Kongres lokalnih in regionalnih skupnosti Evrope**), da bi povezal predstavnike lokalnih in regionalnih skupnosti.

18. september 1959

Svet Evrope je v Strasbourgu na podlagi Evropske konvencije o človekovih pravicah ustanovil **Evropsko sodišče za človekove pravice**, da bi zagotovil spoštovanje obveznosti, ki so jih prevzele države pogodbenice te konvencije.

18. oktober 1961

V Torinu je bila podpisana **Evropska socialna listina** Sveta Evrope kot gospodarska in socialna vzporednica Evropske konvencije o človekovih pravicah.

1. junij 1972

Odprt je bil prvi **Evropski mladinski center** Sveta Evrope v Strasbourgu (Francija).

27. marec 1980

Svet Evrope je ustanovil **Pompidoujevo skupino** kot mnogostranski forum za medresorsko sodelovanje v boju proti zlorabi in preprodajanju mamil.

26. november 1987

Podpis **Evropske konvencije o preprečevanju mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja**, ki jo je pripravil Svet Evrope.

8. junij 1989

Parlamentarna skupščina Sveta Evrope je uvedla **status posebnega gosta**, da bi spodbudila tesnejše povezave s parlamenti novih držav članic, ki se usmerjajo v demokracijo.

30. april 1990

V Lizboni (Portugalska) je bil odprt **Center Sever/Jug** Sveta Evrope.

10. maj 1990

Svet Evrope je ustanovil **Evropsko komisijo za demokracijo prek pravne ureditve** (»Beneško komisijo«), da bi se ukvarjala s pravnimi jamstvi za demokracijo.

8. in 9. oktober 1993

Prvi vrh vodij držav in vlad Sveta Evrope na Dunaju (Avstrija) sprejme deklaracijo, ki potrjuje njegovo vseevropsko poslanstvo in določa nove prednostne cilje in naloge pri varstvu narodnih manjšin in v boju proti vsem oblikam rasizma, sovraštva do tujcev in nestrpnosti.

17. januar 1994

Odbor ministrov Sveta Evrope ustanovi **Kongres lokalnih in regionalnih skupnosti Evrope (CLRAE)**, ki nadomesti prejšnjo Stalno konferenco lokalnih in regionalnih skupnosti Evrope.

1. februar 1995

Podpis **Okvirne konvencije o varstvu narodnih manjšin**, ki jo je sestavil Svet Evrope.

15. december 1995

Odprt je bil drugi **Evropski mladinski center** Sveta Evrope v Budimpešti (Madžarska).

4. april 1997

Podpis **Evropske konvencije o človekovih pravicah v zvezi z biomedicino** Sveta Evrope.

10. in 11. oktober 1997

Drugi vrh vodij držav in vlad Sveta Evrope v Strasbourgu (Francija).

12. januar 1998

Podpis **Dodatnega protokola k Evropski konvenciji o človekovih pravicah v zvezi z biomedicino** Sveta Evrope, ki prepoveduje kloniranje človeških bitij.

1. november 1998

Na podlagi 11. protokola k Evropski konvenciji o človekovih pravicah Sveta Evrope je bilo ustanovljeno enotno stalno **Evropsko sodišče za človekove pravice**.

5. maj 1999

50. obletnica Sveta Evrope.

4. november 2000

50. obletnica Evropske konvencije o človekovih pravicah.

19. december 2004

50. obletnica Evropske kulturne konvencije.

Uradi Sveta Evrope za stike in obveščanje

Informacijsko mesto »Infopoint«

Informacijsko mesto »Infopoint« je v osrednji knjižnici, levo od glavnega vhoda v Evropsko palačo (Palais de l'Europe).

Če želite informacije ali dokumentacijo o dejavnostih Sveta Evrope, prosimo, da telefonirate, pišete ali osebno pridete na naslov:

Infopoint

Council of Europe

F-67075 Strasbourg Cedex

Tel. +33 (0)3 88 41 20 33

Faks +33 (0)3 88 41 27 45

Elektronska pošta: infopoint@coe.int

Spletna stran: <http://www.coe.int>

Založniška dejavnost Sveta Evrope

Več kot 1500 publikacij v obeh uradnih jezikih (angleščini in francoščini) razpošiljamo po vsem svetu, da bi predstavili delo Sveta Evrope na vseh področjih.

Naslov založniške dejavnosti Sveta Evrope je:

Council of Europe Publishing

F-67075 Strasbourg Cedex

Tel: + 33 (0)3 88 41 25 81

Faks: +33 (0)3 88 41 39 10

Elektronska pošta: publishing@coe.int

Spletna stran: <http://book.coe.int>

Knjižnica in arhivska služba:

Dostop javnosti do arhivov in obeh knjižnic je možen s 24 urno vnaprejšnjo najavo obiska. Dostop javnosti ni mogoč med zasedanjem Parlamentarne skupščine Sveta Evrope.

Library and Archives Division

Council of Europe

F – 67075 Strasbourg Cedex

Uprava arhivov in dokumentov

Ta uprava hrani vse izdane dokumente Sveta Evrope, kot tudi zgodovinske arhive z različnih področjih od 1949. Na prošnjo je mogoče dobiti skenirane ali fotokopirane izvode.

Za več informacij se obrnite na:

archives@coe.int

Tel.: + 33 (0)3 90 21 43 77

Osrednja knjižnica

Osrednja knjižnica hrani slovarje in enciklopedije, periodične izdaje, knjižnične zbirke, zbirke Evropske Unije in medvladnih organizacij ter izobraževalne in okoljevarstvene zbirke.

Knjižnica se nahaja v pritličju B stavbe Sveta Evrope v Strasbourg.

Odperta je:

Od ponedeljka do četrta

Kontakt:

Tel.: + 33 (0)3 88 41 20 25

Fax: + 33 (0)3 90 21 47 54

E-mail: infodoc@coe.int

Vedovatova knjižnica

Profesor Giuseppe Vedovato, nekdanji predsednik Parlamentarne skupščine, je daroval to bogato zbirko z več kot 30.000 naslovi o evropski zgodovini od leta 1940 do danes. Knjižnica leži v prvem nadstropju Palače Sveta Evrope v Strasbourg.

Uradne ure: ponedeljek – petek, 9 – 12

Kontakt:

Tel.: + 33 (0)3 88 41 30 83

Fax: + 33 (0)3 90 21 47 76

E-mail infodoc@coe.int

URADI SVETA EVROPE ZA ZVEZO**Urad v Parizu**

55, avenue Kléber

F-75784 Paris Cedex 16

Tel.: +33 (01) 44 05 33 60 Faks: +33 (01) 47 27 36 47

Elektronska pošta: bureau.paris@coe.int

Urad v Bruslju Résidence Palace

155 rue de la Loi – Bte 3

B-1040 Brussels

Tel.: (32-2) 230 41 70 / 230 47 21 Faks: (32-2) 230 94 62

Elektronska pošta: bureau.bruxelles@coe.int

Razvojna banka Sveta Evrope

55, avenue Kléber

F-75784 Paris Cedex 16

Tel.: +33 (0)1 47 55 55 00 Faks: +33 (0)1 47 55 03 38

Elektronska pošta: ceb@coebank.org

Spletna stran: <http://www.coebank.org>

Evropski center North-South Centre (Center Sever/Jug) za svetovno soodvisnost in solidarnost

Avenida da Liberdade, 229-4°

P-1250 Lisbon

Tel.: (351) 213 584 030 Faks: (351) 213 531 329

Elektronska pošta: info@nscentre.org

Spletna stran: <http://www.nscentre.org>

Evropski center za sodobne jezike (Graz)

Nikolaiplatz 4

A-8020 Graz

Tel.: (43) 316 323 554 Faks: (43) 316 323 554 4

Elektronska pošta: ecml@via.at

Spletna stran: <http://www.ecml.at>

Evropski avdiovizualni observatorij

76 allée de la Robertsau

F-67000 Strasbourg

Tel.: +33 (0)3 88 14 44 00 Faks: +33 (0)3 88 14 44 19

Elektronska pošta: obs@obs.coe.int

Spletna stran: <http://www.obs.coe.int>

Evropski oddelek za kakovost v medicini

BP 907

F-67029 Strasbourg Cedex 1

Tel.: +33 (0) 3 88 41 20 36 Faks: +33 (0) 3 88 41 27 71

Elektronska pošta: info@pheur.org

(EDQM) Spletna stran: <http://www.pheur.org>

URADI SVETA EVROPE ZA INFORMIRANJE

Odbor ministrov je ustanovil informacijsko dokumentacijske centre Sveta Evrope (urade za informiranje) na zahtevo raznih držav. Namen teh centrov je priskrbeti javnim organom oblasti (na primer ministrstvom in vladnim službam) ter posameznikom in zasebnim organizacijam (kot so na primer nevladne organizacije) informacije in dokumentacijo o dejavnostih in dosežkih Sveta Evrope ter pomagati pri uveljavljanju podob Sveta Evrope v državah, kjer centri delujejo.

Bolgaria

5 Alexander Zhendov Str.

BG-1113 Sofia

Tel.: (359) 2 971 30 00 Faks: (359) 2 971 22 33

Elektronska pošta: cid@online.bg

Spletna stran: <http://www.cid.bg>

Regionalni center

Regional Centre
Oblast Business House/Hall 219
Square Centre 2
BG-5000 Veliko Turnovo
Tel.: (359) 62 60 50 60 Faks: (359) 62 300 48
Elektronska pošta: teodora@vali.bg
Spletna stran: <http://www.coe.veliko-turnovo.com>

Češka republika

Senovazné nam. 26
CZ-11000 Prague 1
Tel./Faks: (420) 2 24 39 83 15
Elektronska pošta: dana.bekova@eis.cuni.cz
Spletna stran: <http://www.eis.cuni.cz>

Estonija

Tõnismägi St. 2
EE-0100 Tallinn
Tel.: (372) 6 30 72 58 Faks: (372) 6 46 00 89
Elektronska pošta: eni@coe.ee
Spletna stran: <http://www.coe.ee>

Gruzija

7. Erekle II Lane
380005 Tbilisi
Tel.: (995 32) 98 95 60/98 77 Faks: (995 32) 98 96 57
Elektronska pošta: SRS@coe.ge
Spletna stran: <http://www.coe.ge>

Latvija

K. Barona iela 14
LV-1423 Riga
Tel./Faks: (371) 7 28 68 65
Elektronska pošta: centre@coecidriga.lv
Spletna stran: <http://www.coecidriga.lv>

Litva

Gedimino pr. 51
LT-2635 Vilnius
Tel.: (370) 2 496 685/687 Faks: (370) 2 496 214
Elektronska pošta: euro@lnb.lt
Spletna stran: <http://cid.lnb.lt>

Madžarska

PO Box 3
H-1357 Budapest
(Naslov: Kossuth Lajos ter 1-3, H-1055 Budapest)
Tel. : (36) 1 441 48 57/45 63 Faks: (36) 1 441 48 78
Elektronska pošta: idcbud@axelero.hu
Spletna stran: <http://www.europatanacs.hu>

»nekdanja jugoslovanska republika Makedonija«

I. Mito Hadživasilev Jasmin b.b.
MK – 91000 Skopje
Tel.: (389) 2 123 616 Faks: (389) 2 123 617
Elektronska pošta: iocoesk@mt.net.mk
Spletna stran: <http://www.iocos.org.mk>

Moldavija

C.P. 219
MD-2044 Chisinau
(naslov: National Library of Moldova,
78a, 31 August Street, MD-2000 Chisinau)
Tel.: (373) 2 21 29 30 Tel./Faks: (373) 2 24 10 96
Elektronska pošta: bice@moldova.md
Spletna stran; <http://www.bice.md>

Poljska

Al. Niepodleglosci 22
PL-02653 Warsaw
Tel./ Faks: (48) 22 845 20 84/22 853 57 73 Faks: (48) 22 853 57 74
Elektronska pošta: info@coe.org.pl
Spletna stran: <http://www.coe.org.pl>

Romunija

Strada Al. Donici No. 6 Sector 2
RO-70260 Bucharest
Tel.: (40) 1 211 68 10 Faks: (40) 1 211 99 97
Elektronska pošta: dcbuc@attglobal.net
Spletna stran: <http://www.dcbuc.at>

Ruska federacija

Pr. Vernadskogo 76
RU-117454 Moscow
Tel.: (7) 095 434 90 77 Faks: (7) 095 434 90 75
Elektronska pošta: coemoscow@dionis.iasnet.ru
Spletna stran: <http://www.coe.ru>

Regionalni center Sankt Peterburg

Faculty of International Relations

Smalny str. 1/3 Entr. VIII

RU-193060 St Petersburg

Tel.: (7) 8122 76 61 16 Faks: (7) 8122 76 62 29

Elektronska pošta: barydmit@dip.pu.ru

Informacijsko-dokumentacijski center za Ural

Ul. Kolmogorova 54

RU-620034 Yekaterinburg

Tel.: (7) 3432 45 72 25 Faks: (7) 3432 45 92 25

Elektronska pošta : sovural@rest.ru

Informacijsko-dokumentacijski center za Povolžje

Ul. Volskaya 16

RU-410028 Saratov

Tel.: (7) 8452 25 28 43 Faks: (7) 8452 25 34 78

Elektronska pošta: litovtchenko@overta.ru

Slovaška

PO Box 217

SK-81100 Bratislava 1

(naslov: Klariská 3-5, SK-81100 Bratislava 1)

Tel.: (421) 2 5443 57 52 Faks: (421) 2 5443 56 72

Elektronska pošta: centrum@radaeuropy.sk

Spletna stran: <http://www.radaeuropy.sk>

Slovenija

Rimska cesta 16

SLO – 1000 Ljubljana

Tel.: (386) 1 421 43 00 Faks: (386) 1 421 43 05

Elektronska pošta: idc.slovenija@idcse.nuk.si

Spletna stran: <http://www.idcse.nuk.si>

Ukrajina

24A, Franka str.

UA-01030 Kyiv

Tel.: (380) 44 234 37 78 Faks: (380) 44 234 40 84

Elektronska pošta: informoffice@kiev.ua

Spletna stran: <http://www.coe.kiev.ua>

URADI SEKRETARIATA SVETA EVROPE

Albanija

Villa Six, Ruga Donika Kastrioli
Tirana

Tel.: (355) 42 343 75/284 19 Faks: (355) 42 333 75

Elektronska pošta: coealb@coealb.org

Bosna in Hercegovina

Ured Savjeta Evrope u Sarajevu
Zelenih beretki 16/I
71000 Sarajevo

Tel.: + (387) 33 264 360/361/362 Faks: + (387) 33 264 360

Elektronska pošta: coe@bih.net.ba

Ured Savjeta Evrope u Mostaru

Rade Bitange 34
88000 Mostar

Tel.: + (387) 36 581 061 Faks: + (387) 36 581 071

Elektronska pošta: amir.kazic.coe@max.net.ba

Srbija in Črna Gora

Urad Sveta Evrope v Beogradu
Vuka Karadžića 12
11000 Belgrade

Tel.: + 381 11 180 228

Fax: + 381 11 620 476

E-mail: anadu@infosky.net

Ured Saveta Evrope u Podgorici

Dalmatinska 22
81 000 Podgorica
Crna Gora

Tel.: + (381) 81 265 435/438/441 Faks: + (381) 81 265 439

Elektronska pošta: coe@cg.yu

Urad Sveta Evrope na Kosovu

UNHCR HQ Building
38000 Pristina
Kosovo

Tel.: + 381 38 243 749 / 750 /751

Fax: + 381 38 243 752

E-mail : lorika.arapi@coe.int

Azerbajdžan

Urad OVSE v Baku

4, Magomayev Lane

2 nadstropje, Icheri Sheher

Baku 370004

Tel.: + 994 12 97 23 73

Fax: + 994 12 97 23 77

E-mail: laarnio-Lwoff@coe-baku.org

Armenija

Urad OVSE v Yerevanu

60 Zarobyan (Plekhanov) St.

Yerevan 37501

Tel: + 374 1 54 10 61 / 58 45

Fax: + 374 1 56 11 38

E-mail: nvoutova-coe@osce.am

Spletne strani Sveta Evrope

Portal Sveta Evrope:
<http://www.coe.int>

Odbor ministrov
<http://www.coe.int/cm>

Parlamentarna skupščina
<http://assembly.coe.int>

Kongres lokalnih in regionalnih skupnosti Evrope
<http://www.coe.int/cplre>

Človekove pravice http://www.coe.int/T/E/Human_rights/

Evropsko sodišče za človekove pravice
<http://www.echr.coe.int/>

Preprečevanje mučenja
<http://www.cpt.coe.int/en/>

Boj proti rasizmu in nestrpnosti
<http://www.coe.int/Ecri>

Mediji
<http://www.humanrights.coe.int/media/>

Komisar za človekove pravice
<http://www.commissioner.coe.int/>

Pravno sodelovanje <http://www.coe.int/Legal>

Pogodbe Sveta Evrope
<http://conventions.coe.int/>

Bioetika
<http://www.coe.int/Bioethics>

Gospodarski kriminal
<http://www.coe.int/economiccrime>

Varstvo podatkov
<http://www.coe.int/dataprotection>

Mednarodni inštitut za demokracijo
<http://www.iidemocracy.coe.int>

**Lokalna in
 regionalna
 demokracija**

<http://www.coe.int/local>

**Socialna
 usklajenost**

http://www.coe.int/T/E/Social_cohesion/

**Kultura –
 izobraževanje –
 dediščina**

Evropsko kulturno sodelovanje
<http://www.coe.int/CulturalCooperation>

Kultura
<http://www.coe.int/Culture>

Kulturna in naravna dediščina
http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/Heritage

Izobraževanje
<http://www.coe.int/Education>

Visokošolsko izobraževanje in raziskovanje
[http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/education/
 Higher_education](http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/education/Higher_education)

Evropski center za sodobne jezike (Graz)
<http://www.ecml.at>

Eurimages
<http://www.coe.int/Eurimages>

Okolje http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/Environment/

Mladina in šport

Mladina
<http://www.coe.int/youth>

Evropski mladinski center (Budimpešta)
<http://www.eycb.coe.int>

Šport
<http://www.coe.int/Sport>

Delni sporazumi

Evropski audiovizualni observatorij
<http://www.obs.coe.int>

Evropska farmakopeja
<http://www.pheur.org>

Razvojna banka
<http://www.coebank.org>

Center Sever – Jug
<http://www.nscentre.org>

Beneška komisija
<http://www.venice.coe.int>

Skupina Pompidou
<http://www.pompidou.coe.int>

Sporazum EUR-OPA za velike nesreče
<http://www.europarisks.coe.int>

Skupina držav proti korupciji (GRECO)
<http://www.greco.coe.int>

**Založništvo Sveta
Evrope**

<http://book.coe.int>

46 držav članic Sveta Evrope

Stanje: december 2004

Albanija	Luksemburg
Andora	Madžarska
Armenija	Makedonija
Avstrija	Malta
Azerbajdžan	Moldavija
Belgija	Monako
Bolgarija	Nemčija
Bosna in Hercegovina	Nizozemska
Ciper	Norveška
Češka republika	Poljska
Danska	Portugalska
Estonija	Romunija
Finska	Ruska federacija
Francija	San Marino
Grčija	Slovaška
Gruzija	Slovenija
Hrvaška	Srbija in Črna Gora
Irska	Španija
Islandija	Švedska
Italija	Švica
Latvija	Turčija
Lihtenštajn	Ukrajina
Litva	Združeno kraljestvo

Kandidatka za članstvo

Belorusija

Države opazovalke

Kanada
Sveti sedež
Japonska
Mehika
Združene države Amerike

Originalna različica besedila:

The Council of Europe – 800 million Europeans
Angleška različica besedila je bila zaključena v novembru 2004.

Uredila služba za stike z javnostmi Sveta Evrope
Oblikovanje: Council of Europe Pre-press Unit

Prevod je bil opravljen z dovoljenjem Sveta Evrope.
Zanj odgovarja Liana Kalčina, direktorica IDC Sveta Evrope v Ljubljani.

Izdajatelj: Informacijsko dokumentacijski center Sveta Evrope
pri NUK v Ljubljani

Izšlo v zbirki: SLOVENIJA IN SVET EVROPE: številka 30

Računalniški prelom: Žaba design
Natisnila tiskarna: Grafica Goriziana, januar 2005

Informacije, dokumente in publikacije
v slovenskem jeziku ter v angleškem in francoskem jeziku,
ki sta uradna jezika Sveta Evrope, lahko v Sloveniji dobite
na naslovu:

S L O V E N I J A
INFORMACIJSKO DOKUMENTACIJSKI CENTER SVETA EVROPE
NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA V LJUBLJANI

Informacijsko dokumentacijski center Sveta Evrope

Rimska 16, 1000 Ljubljana, SLOVENIJA

tel.štev.: +386 1 421 43 00

faks: +386 1 421 43 05

<http://www.idcse.nuk.si>

naslov elektronske pošte: idc.slovenija@idcse.nuk.si

CIP – Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

341.176(4)

COUNCIL of Europe

Svet Evrope, 800 milijonov Evropejcev. – V Ljubljani :
Informacijsko dokumentacijski center Sveta Evrope pri NUK, 2005. –
(Zbirka Slovenija in Svet Evrope ; št. 30)

Prevod dela: The Council of Europe – 800 million Europeans

ISBN 961-6285-36-X

1. Gl. stv. nasl.

218036480